

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבה ח/תש"ס של הממשלה
יום ה' י"א בחשוון תש"ס - 1.11.79
(בשעה 09:00)

נכחו השרים : מ. בגין - יו"ר, א. אבוהצירא, ש. ארליך,
י. בורג, ז. המר, ע. ויצמן, י. כץ, ח. לנדאו,
י. מודעי, מ. נסים, ג. פת, א. שוסטק, א. שרון,
ש. תמיר.

נעדרו השרים : י. ידין (חולה), ד. לוי (בחו"ל).

מ. ציפורי	- סגן שר הבטחון
י. זמיר	- היועץ המשפטי לממשלה
א. נאור	- מזכיר הממשלה
א. בן-אלישר	- מנכ"ל משרד ראש-הממשלה
י. צ'חנובר	- מנכ"ל משרד החוץ
אלוף א. טמיר	- עוזר שר הבטחון לבטחון לאומי
תא"ל א. פורן	- מזכיר צבאי לראש-הממשלה
אל"מ א. תהלה	- מזכיר צבאי לשר הבטחון
אורי בראון	- לשכת שר החקלאות (בסעיף 125)

סדר היום :

123.	ענייני נפט	עמ' 2
124.	סדר הדיונים	עמ' 4
125.	מיקום אלון-מורה	עמ' 7

רשמו:

ז.ח. 2-14	85-96 ז.ח.
ל.ד. 14-25 א	97-109 ל.ד.
מ.י. 26-39	110-124 מ.י.
ז.ח. 40-52	125-129 ז.ח.
ל.ד. 53-70	130-137 ל.ד.
מ.י. 71-84	138-139 מ.י.

השר י. בורג:

עמוק, או אם ניקח זאת קצת פחות עמוק ובכל זאת אנו יכולים לומר
מה קרה כאן.

כל זמן ששרון רצה לעשות משהו, היו
תמיד שתי טענות: (א) לבדוק אם הקרקע פרטית; (ב) רוצים לראות
תכנית כוללנית. משום שרוצים לראות תכנית כוללנית, לא החלטנו
על ארבעה מקומות. כך זה הלך במשך שנה שלמה. בישיבה זו נתחיל
שוב פעם באותו מצב. אם כך, ראש הממשלה אשר קובע את סדר היום,
לא היה צריך לקרוא לישיבה זו. יכולנו לדון על כך ביום ראשון.
מאחר שנקראנו, טוב שנברא משלא נבא ואני מציע ללכת לפי הצעת
ראש הממשלה.

125. מיקום אלון מורה

רה"מ מ. בגין: אנו תמיד בני חורין להחליט גם בענין
זה. קודם כל, כואו נתחיל את הבעיה
הראשונה, שהיא הדחופה ביותר. סגן שר הבטחון, האם יש לך הצעות?

סגן השר מ. ציפורי: (מראה על המפה) - באיזור הזה נמצאת

אלון מורה. בכל הפריפריה מסביב
שנבדק, נמצאים שני איתורים, שעדיין היועץ המשפטי לממשלה לא
אמר לגביהם את מילתו האחרונה. בשעה זו, נמצאת מעל פני השטח,
במסוק, גב' פליאה אלבק, כדי לבדוק שתי נקודות אלה, שהן אפשרויות
סבירות, אך עדיין אין עליהן תשובה סופית. אם שני מקומות אלה
ימצאו כבלתי מתאימים, אין שום מקום אחר בפריפריה הקרובה.

רה"מ מ. בגין: תן לממשלה יוחר פרטים על המיקום ביחס

לאלון מורה ולאופי של השטח.

סגן השר מ. ציפורי:

עשינו בדיקה במעגל של 10 ק"מ סביב
כל רוחות השמיים, מהנקודה של אלון

מורה.

השר מ. נסים:

היכן נמצאת שכס?

סגן השר מ. ציפורי:

(מראה על המפה) - שכס נמצאת כאן

ואלון מורה נמצאת כאן. כל האיתורים

שנבדקו באיזור זה נמצא שיש עליהם בעלות, פרט לשתי הנקודות
שציינתי, שבהן האדמות הן בלחי מוסדרות ואם ימצא שאין שם עיבודים
שנעשו בזמן האחרון, היועץ המשפטי יוכל להמליץ בפני הממשלה
לתפוס אדמות אלה, מבלי להסתכן בשום בעיה חוקית. עבדו על כך
מהשבוע שעבר עד אחמול - אחמול היו בשטח והיועץ המשפטי
החליט שמן הראוי שיצאו שוב פעם לשטח היום. בשעה 8.30 הבוקר
יצאה לשם גב' פליאה אלבק.

השר א. שוסטק:

מה המרחק מאלון מורה?

סגן השר מ. ציפורי:

(מראה על המפה) מנקודה זו המרחק

מאלון מורה הוא כ-5 ק"מ ומהנקודה

השניה, המרחק הוא כ-10 ק"מ.

השטח הוא סלעי, הררי וברובו אינו

מעובד ולא היה מעובד.

השר ג. פת:

כמה שטח יש שם?

סגן השר מ. ציפורי:

(מראה על המפה) בנקודה זו מדובר על

כאלף דונם ובנקודה השניה מדובר בשטח

יותר גדול. יכול להיות, שרק חלק מהשטח ימצא מתאים, יכול להיות

שכל השטח ימצא מתאים ויכול להיות שאף חלק ממנו לא ימצא מתאים.

יכול להיות, שתוך כדי הישיבה תהיה על כך תשובה.

רה"מ מ. בגין:

זו צריכה להיות קרקע מדינה?

סגן השר מ. ציפורי:

זו צריכה להיות קרקע מדינה, או קרקע

בלתי מוסדרת, שהמדינה יכולה לתבוע

עליה בעלות, לפי הכללים שקבעה ממשלה זו.

השר א. שרון:

התכוונת לג'בל כביר?

סגן השר מ. ציפורי:

כן.

השר מ. נסים:

מה המרחק משכם של כל אחד מהאתרים

הללו?

סגן השר מ. ציפורי:

כולם בתחום של 10-12 ק"מ.

פרופ' י. זמיר:

אני חושב - פחות.

רה"מ מ. בגין:

ומאלון מורה עצמה המרחק הוא 5 ק"מ?

סגן השר מ. ציפורי:

מאחז הנקודות המרחק הוא 5 ק"מ.

(מראה על המפה) - זוהי אלון מורה,

זוהי שכם וזוהי אחת האפשרויות, שהיא היותר סבירה, גם מבחינת

סגן השר מ. ציפורי:

התנאים והיא נמצאת במרחק של כ-5 ק"מ מאלון מורה. הנקודה השניה היא שטח יותר קשה, עם הרבה בעיות והיא נמצאת במרחק של כ-10 ק"מ מאלון מורה.

השר א. שרון: זה ליד הכפר בית פוריק?

סגן השר מ. ציפורי: כן.

רה"מ מ. בגין: ויש עוד נקודה שלישית?

סגן השר מ. ציפורי: יש עוד מספר נקודות בשטח, שמוחזקות

על ידינו ומחכות למחליפים. יש

היאחזות מעלה נח"ל, שאפשר להעביר את המחישבים לשם, כי היאחזות

נח"ל היא דבר זמני. ישנו מושב תפוח, שבו יושבות 14 משפחות

ויש בו שטח יותר גדול. יש כאן מיתקן צבאי, ג' לוד, שגם שם

יש אפשרות. יש לנו עוד מאחז נח"ל, מבוא שילח.

רה"מ מ. בגין: מה שברור הוא, שביחס לאותן שתי נקודות,

הנחשבות חיוביות ביותר, אין לנו, לפי

שעה, חשובה ואין לנו על מה לדון. יש הערה מסכמת אחת - אנו מחכים

לשובה של גב' פליאה. היועץ המשפטי, האם יש לך מה להוסיף?

פרופ' י. זמיר: אני יכול להוסיף, שהבדיקות הן לא רק

בדיקות בשטח. בשטח כבר חיו הבדיקות.

עיקר הקושי הוא בבדיקת ספרים. מדובר בספרי טאבו מתקופות שונות,

התקופה העותומנית, התקופה האנגלית והתקופה הירדנית. יש אלפים

רבים של תעודות ועובדים עליהן ללא הדר. אתמול בלילה עבדו על כך,

פרופ' י. זמיר:

שני אנשים, במשך כל הלילה. אני חושב, שהבדיקה בספרים חסתיים ונוכל לתת חשובה סופית ביום שני או שלישי של השבוע הבא.

יש הבדל מסוים בין שני האתרים שעליהם דיבר ציפורי. האתר המזרחי כולל קרקע בלתי מוסדרת, שהגישה אליו נותה והמיקום טוב, אך יתכן, מכיוון שזו קרקע בלתי מוסדרת, שחלקים ממנה היו מעובדים בעבר. יכול להיות, שהחשובה לגבי אתר זה לא תהיה מוחלטת, כמו במקרים קודמים, אלא נבוא ונאמר, שאנו מניחים שקרקע זו מתאימה ושנוכל לבסס טענה של בעלות ממשלתית.

כנגד זה, לגבי האתר הצפוני מדובר בקרקע ממשלתית, ללא כל ספק. כלומר, זוהי קרקע הרשומה כקרקע של המדינה. אך באתר זה יש שתי בעיות, האחת היא הצורה של הקרקע. השטח הוא מניח את הדעת, זה בסדר גודל של אלון מורה, כפי שהיא היום, אך צורת הקרקע אינה כל כך נוחה. זהו הקושי הראשון. הקושי השני הוא, שהדרך לאותו אתר אינה נוחה, היא עוברת דרך שני מחנות פליטים וכפר ערבי וספק אם אפשר למצוא דרך אתרת. אלה השיקולים, אשר צריך לקבוע ביניהם, כאשר תהיה תמונה סופית, כפי שאמרתי, ביום שני או שלישי בשבוע הבא.

אתה התיחסת לג'בל כביר בדבריך?

השר א. שרון:

כן. את השם אינני יודע.

פרופ' י. זמיר:

אנו לא עוסקים במיבחנים בגיאוגרפיה.

השר א. שרון:

המטרה היא למצוא פתרון לבעיה קשה,

שהממשלה נקלעה לתוכה. אם כוונתך לג'בל כביר, מן הדין היה

השר א. שרון:

שחנסה לתאר לממשלה את ההר הזה. לו היה זה באיזור של שלג, זה היה מקום המתאים להיות אחר סקי. אני זוכר, שעוד בימי חלדי ניסיתי למפס על ההר הזה. זוהי ממש משימה בלתי אפשרית. כדאי שהממשלה תדע זאת. זהו אחד ההרים המיוחדים בשומרון, שהוא בנוי, מבחינה טופוגרפית, כמעט בזווית ישרה. זהו אחד מהצוקים הכי גבוהים שקיימים. כל זה, אם אמנם כוונתך היא לג'בל כביר.

פרופ' י. זמיר:

לפי התיאור שלך, זהו מקום סמוך

לג'בל כביר. ג'בל כביר הוא באמת

צוק מאד תלול וזוהי קרקע ממשלתית. אך בשל התנאים הטופוגרפיים, אין הכוונה לשטח זה, אלא לשטח סמוך לו, שהוא כנראה מתאים להקמת ישוב.

השר א. שרון:

אך אני מבין, שטרם סיימתם בדיקהכם.

רה"מ מ. בגין:

אנו טחכים לחשובת גב' פליאה.

השר ג. פת:

אך היועץ המשפטי אומר, שרק ביום שני או שלישי תהיה לו תשובה.

רה"מ מ. בגין:

איזו תשובה נקבל היום?

פרופ' י. זמיר:

יש ספרי טאבו, שעליהם עובדים כל

הזמן ומדובר במספר עצום של מסמכים.

רק ביום שני או שלישי נוכל לחת תשובה סופית.

רה"מ מ. בנין:

החשובה הסופית על ענין הקרקע היא
חשובה.

פרופ' י. זמיר:

כל חלילה עבדו במשרד שני אנשים
על מיקרופילמים.

רה"מ מ. בנין:

חאם, לפי הערכתך, רצוי שהממשלה
תחכה לחשובה של גב' פליאה?

פרופ' י. זמיר:

זה יתן תמונה נוספת, אך בהחלט לא
חשובה סופית.

רה"מ מ. בנין:

אז לישיבה זו אין לנו הצעה חליפית?

פרופ' י. זמיר:

אנו קיבלנו מקום זה לבדיקה רק אתמול
או שלשום וזוהי עבודה מאד מורכבת.

רה"מ מ. בנין:

מכל מקום, הובטחה לנו חשבה ע"י
גב' פליאה. היא בכל זאת עושה מלאכה.

השר י. בורג:

אני רוצה להציע שתי הצעות, שאחת
לפחות אני יודע שלא תהיה התלהבות

לקבלה, כי דיברתי על כך אתמול עם היועץ המשפטי לממשלה והוא
עשה הכל כדי לא להתלהב ממנה.

חש"י. בורג:

אני רוצה לומר הערה מוקדמת. אפילו
אם אנו מוצאים פתרון בעניין הקונקרטי של אלון מורה, אין זה מבטיח
שקט ומנוחה מול הצורך של "גוש אמונים" ומפלגה "התתיה". לאחר
שאמרתי שאני רואה עתיד בלתי שקט אתם, אני מוסיף, שאין זה פותר
אותנו מלמצוא תשובה לעניין הקונקרטי.

(המשך הדברים רשמה ל.ד.)

אני רוצה להציע שתי הצעות, ואני

אומר מראש כי מההצעה הראשונה היועץ המשפטי לא התלהב, אבל בכל זאת, אני חושב שיש צורך להציע אותה. אני מציע, שזרוע מתאימה של הממשלה (היועץ המשפטי או שר המשפטים) תפנה לאותו בג"צ, שקבע מה שקבע באופן עקרוני, וקבע באופן קלנדרי 30 יום, ותבקש הארכה של עוד 60 יום. כי זה טרנספר של בני אדם ולא של בעלי חיים. זה ענין שצריך להכין אותו. הממשלה שומרת חוק, אבל היא לא צריכה להכשל. באמצע החורף, טרנספר של בני אדם הוא לא פשוט, אם איננו רוצים לשכנס בבית-מלון. לכן צריך לפנות ולומר כי הממשלה מבקשת אורכה כדי לקיים את פסק הדין.

יתרון הדבר יהיה, שהלחץ שקיים

על דיונים מסוג זה קצת יוחלש, וגם נוכל שלא לחיות תלויים בנסיעות בהליקופטרים באזור.

היועץ המשפטי חושב כי לא נאה

לפנות ושהשופטים לא יענו. אני לא חושב כך. כי אם אני מקבל את פסק הדין ואני מתכוון לרדת מאלון-מורה, קל וחומר שאקבל את החלטתם שלא להאריך את המועד, אבל אז, האונס עליהם לומר מדוע לא.

הצעתי השניה - אני מציע לראש

הממשלה להקים צוות משפטיים, שמחייבים החתלותיות, על-מנת לבדוק את כל האספקטים. אנו לא יכולים לחיות מהיד אל הפה ומפעם לפעם להתווכח על כל דונס ועל החוק. צריך לחיות מאמץ ממלכתי מרוכז, עמוק ומחיר כדי להבהיר את האספקטים המשפטיים בנושא, על-מנת שחיינו לא יהיו תלויים לנו מנגד.

לא הייתי בארץ ואינני בקי

השר ח. לנדאו :

בפרטים. אני רוצה לשאול אח

השר ח. לנדאו

שר הבטחון - הרמטכ"ל קבע בחוזה הדעת שלו, שהמקום חשוב לנו מבחינה איסטרטגית. בית הדין פסק אח אשר פסק והדבר מחייב. אז למה שלא יקום במקום זה מחנה צבאי ממש?

השר ע. ויצמן :

חוזה הדעת שלי שונה ותקרא

גם מה פסק הדין אומר בנדון.

אנו מעולם לא הצענו לשים שם מאחז צבאי. אני בשעתו אמרתי כי לדעתי, המחנה הצבאי שנמצא למטה עונה על בעיות הבטחון. אם הצעה כזו תעלה, אני אתנגד לה.

השר א. שרון :

אני בהחלט תומך בהצעות הד"ר

בורג. אני חושב שהן טובות,

ואני מקווה שד"ר בורג יציע להעמידן להצבעה והממשלה תקבל אותן.

בהמשך לדברי הד"ר בורג על הצורך

בקבוצת משפטנים מעולים - ויש לנו רבים כאלו - יש צורך בה, בראש וראשונה, לא כדי לעקוף את החלטת בית המשפט. כולנו אמונים על כך שיש למלא את החלטת בית המשפט כלשונה. אני מציע גם לחברי הממשלה, למי שטרם היה סיפק בידו לקרוא היטב את פסק הדין בנושא זה, לקרואו. מכל מקום, אין ספק שבממשלה, אין חולקים על כך שיש למלא את פסק הדין והוראותיו, במקרה זה, כמו באחרים. אני לא מציע - ואני מדגיש כי אני לא מציע (כי כשמוציאים אח"כ דברים מהישיבה, יש חברים שאוהבים להוציא גם דברי אחרים), ללכת בעקבות דבר שהיה בעבר - שהיתה החלטה של בית המשפט העליון והממשלה לא ביצעה אותה - אני מתכוון למקרה של איקדית ובירעם. אני רק רוצה להביא לידיעת חברי הממשלה, שתלויים ועומדים כבר עכשיו בג"צים

השר א. שרון

נוספים. יש בג"צים בשלבי הכנה. הבג"ץ שעומד ותלוי עכשיו הוא בג"צ של 6 מתושבי הכפר סלפיט בהקשר לקרקעות לאריאל. ואני יכול לומר לכם כי תושבי הכפר טובים עומדים להגיש בג"ץ בהקשר לישובים שהוקמו עוד בִּימֵי הממשלה הקודמת: בקעות ורועי. (בימינו הפך רועי לישוב אזרחי. קודם זו היתה האחזות נה"ל. אלה הם ישובים ששייכים כבר למכלול של בקעת הירדן). אני חושב שצריך לראות בעין פקוחה את העובדות הבאות:

באשר לישובים שקיימים מזה

זמן רב, יתכן שטענת הסיבה תעזור להם בעמידה מול בג"צים בעתיד. לעומת זאת, יש לא מעט ישובים שהחלטה עליהם נתקבלה לפני זמן לא רב, ולגביהם, אין כל בטחון שטענת הסיבה שעמדה לנו בפסק הדין של בית-אל תעמוד לנו. כשאני רוצה לציין בוודאות, מעבר לכל ספק, כי כשידובר בתוספת של קרקעות לישובים הקיימים, פסק הדין שניתן, ללא ספק, יהווה תקדים. כי לצורך מה אנו נבקש קרקעות? אנו מבקשים לאריאל קרקעות נוספים, כדי להגדיל את המאחז הצבאי. אלא כדי להגדיל את האוכלוסיה שמתקרבת היום לאלף נפש, שהיינו רוצים שבשנה הבאה תגיע ל-2,000 נפש, שבעוד שנתיים תגיע ל-5,000 נפש ושבעתיד תהיה 50,000 נפש. אבל אנו נעמוד מיד בפני בעיה של העדר כל יכולת לתפוס קרקעות נוספים.

הייחסי רוצה להעמיד בפני חברי

הממשלה בעיה מאוד קשה. כשאחת מהבעיות הקיימות - ואינני חולק עליהן - היא שכדי לאפשר לישובים להתפתח, יצאו אנשי הצבא מתוך המחנות הקיימים. זה גם מתאים לפריסת מערכת הבטחון. אבל קשה יהיה לאפשר לישובים אלה להתקיים, כי ברגע שהצבא יצא מתוך מקומות אלה, כל אחד מהמקומות האלה יהיה נתון תחת חרב הבג"צ.

השר א. שרון

לכן רציתי רק להדגיש לחיוב

הצעת השר בורג באשר להחלטה של הקמה מיידית של צוות משפטנים, כדי שנוכל , קודם כל, לקיים את מה שבעמל רב, ובקשיים אין ספור, הקמנו, וכדי שאפשר יהיה להמשיך ולבצע את התכנית הממשלתית ואת כוונותיה של הממשלה באשר להתיישבות בשומרון, ביהודה, בבקעת הירדן, בעזה, ברמת-הגולן ובמקומות אחרים..

כהערת אגב לנושא, רציתי לומר

עוד משפט אחד, שאני חושב שחשוב לומר אותו הסטורית. והייתי מבקש את תשומת-לב חברי הממשלה אל המפתח. אני אינני בא, בשום פנים ואופן, כרגע, ולא נתבקשתי, להציע כאן מקום. שמעתי את ההצעות. שמעתי את ההצעות שהיו. אנו כולנו היינו עדים באיזו מידה יש לכך תשובה ברורה. אני רק רוצה להזכיר דבר אחד שנראה לי חשוב : בזמנו, כשהתעוררה הבעיה של אלון-מורה, הצעתי שלי להקמת הישוב לא היתה במקום שהוא הוקם. גם אז נתבקשתי על ידי ראש הממשלה לצאת לשמח ולערוך סיורים ובדיקות, ובעקבות הסיורים והבדיקות שערכתי, הצעתי להקים את הישוב ליד הכפר בורין. מדרום לשכם. והצעתי את המקום הזה, כי ידעתי שבמקום בו אלון-מורה הוקם אח"ב, הקרקע היא פרטית, בעוד שליד הכפר בורין, הקרקע היא בלתי מוסדרת. זו היתה הסיבה מדוע המלצתי אז להקים את הישוב כאן, כשהדבר הגיע לישיבה כאן - ואינני אומר זאת כדי למתוח ביקורת, כי זה לא חשוב כרגע - היחה זאת דווקא מערכת הבטחון שאמדה שאם היא תצטרך להגיש חוות דעת, המקום שאלון מורה הוקמה בו נוח יותר...

אינני יודע אם מערכת הבטחון

גנן השר פ. ציפורי :

אמרה זאת...

השר א. שרון :

הייתי מבקש מראש הממשלה את

הדבר הבא. יש אנשים שיוצאים

מכליהם, גם אני, אבל במצבים קשים, אני לא יוצא מכלי. וגם היום לא אצא מכלי. יש כמה דברים שקשורים בכללי הנימוס האלמנטריים. ראשית, אפשר לקרוא קריאות ביניים, אבל קריאות ביניים הן אינן פריבילגיה של אלה שמוזמנים כנספחים לישיבות הממשלה, אלא של שרי הממשלה. יש כללים אלמנטריים שראש הממשלה טרח להכניס אותם לישיבות הממשלה בתחילתה.

מאחר והדבר נאמר, אני רוצה

להזכיר ישיבה שהיתה בביתו של ראש הממשלה, במסגרת ועדת השרים לענייני בטחון, שבה עלה נושא זה לראשונה. אבל אני רוצה לומר כי הנושא בכללותו עלה לראשונה ב-1968 וב-1972 - עוד בסדם גוש אמונים היה קיים. הוכן אז תיק ע"י האלוף זאבי, שהיה אלוף פיקוד המרכז. התיק מצוי במערכת הבטחון. שם הציגו את נושא הקמת קרית שכם עם נמוקים בטחוניים מאוד מעניינים. מסיבות שונות, לא חשוב כרגע למה, נושא זה לא התממש.

השר ע. ויצמן :

למה?

השר א. שרון :

אני מוכן לומר בהמשך.

השר ע. ויצמן :

אתה יודע כי זה הועלה לדיון ולא אושר. אתה גם יודע שלבנדי

יש תיק על עבר הירדן המזרחי.

השר א. שרון :

אתה הדברים שהיו בעוכרינו כממשלה, במהלך המשפט שהיה כאן, זו העובדה

שההסטוריה של המקום התחילה בהפגנה של גוש אמונים על הכביש. אבל למעשה לא אז התחילה ההסטוריה של המקום, הדבר נדון פעם בשנת 1968, ופעם בשנת 1972.

ואני רוצה לעזוב את ההסטוריה

הארוכה ולחזור לישיבת ועדת השרים לענייני בטהון, שהיתה במקרה, באותו היום, בביתו של ראש הממשלה בירושלים. באותה ישיבה, סגן שר הבטחון, שיש לי אליו את כל הכבוד, קם, הצביע על המקום שאלון-מורה נמצאת בו, ואמר: "זו קרקע ממשלתית", והממשלה קיבלה החלטה.

סגן השר מ. ציפורי :

אבל בישיבה השניה קמתי ואמרתי כי נמסרה אינפורמציה לא מדוייקת,

וכי הקרקע היא קרקע פרטית.

השר א. שרון :

זו היתה טעות. קיבלנו את העניין הזה.

השר ע. ויצמן :

למרות הטעות, אתה ממשיך לכבד אותי.

השר א. שרון :

זו לא בעיה אישית, הדבר יותר מדי רציני.

השר ע. ויצמן :

זה דבר רציני, אבל זה יתפתח לדבר אישי.

השר א. שרון :

אותה טעות תוקנה בישיבה הבאה, לאחר שהתברר כי זו לא קרקע ממשלתית,

אלא פרטית. התבקשתי אז ע"י ראש הממשלה לצאת לשטח ולבדוק את העניין, ואמנם יצאתי לשטח ובדקתי ובעקבות בדיקתי המלצתי על השטה ליד הכפר בורין, שבו היתה קרקע בלתי מוסדרת. הדבר הוחזר לדיון ונאמר כי לגבי המקום הזה שעליו אני ממליץ, לא ניתן לתת חוות דעה בטחוני, לעומת זאת, ניתן יהיה לתת חוות דעה בטחונית לגבי חשיבות המקום, במקום שאלון מורה בסופו של דבר הוקמה שט. אני לא חלקתי על כך, כי אני מכיר בכך שבידי מערכת הבטחון חוות דעה בטחונית. וכך הגענו למקום הזה, וכך, עפ"י השתלשלות הדברים, אני אף פעם לא הצעתי ללכת למקום הזה.

זה שייך להסטוריה ולא לפסק

רה"מ מ. בגין :

הדין עליו אנו דנים היום.

האם המקום הזה, בורין, מוצע

השר ז. המר :

עכשיו?

לא, כי זו קרקע פרטית.

היועץ"מ י. זמיר :

דברים אלה רציתי להדגיש.

השר א. שרון :

אני מאוד ממליץ לקבל את

שחי הצעותיו של ד"ר בורג. הראשונה דרושה לנו, כי היום צריכה היתה להתקבל החלטה על מקום אחר, אבל לא הובא בפנינו חומר שיכול לתת לנו אפשרות לקבל החלטה, לכן זה מחייב יותר זמן.

אני מחייב את ההצעה השניה של

הד"ר בורג, בגלל הסכנה הנשקפת לכל הישובים, לקיומם, לאפשרויות

השר א. שרון

חתפתחותם, ולאפשרויות הקמת ישובים נוספים. וזאת מתוך מגמה מלאה להקפיד על ביצוע החלטת בית המשפט.

השר ש. תמיר :

אני מבין שלא הוחל הדיון לגופו במצב המקרקעין, לכן אמנע....

רה"מ מ. בגין :

אני מבקש שלא נחזור להסטוריה, כי הדבר לא יעזור לנו. אנו עומדים בפני מצב מסויים, שבו צריכים לקבל החלטה על דברים מעשיים.

השר ש. תמיר :

אני לא אכנס לגוף ההערות שהשמיע שר החקלאות, כי עוד לא התחיל הדיון בנושא ההתנחלויות בעתיד. אבל אני לא אצא ידי חובה מכח תפקידי, אם לא טען שאני רחוק מלהיות חמים דעים עם חששו שר החקלאות לגבי הישובים הקיימים. כמובן, אם מישו מגוש אמונים, או מכוחו, יפיץ תזהירים וטרואקטיביים, כדי להוכיח שמה שהוקם לא הוקם מטעמי בטחון, אז יהיו בקשות לבג"ץ, ע"י יהודים, להוריד ישובים, זאת כדי להוכיח שכל הישובים יושבים על קרקע מטלתית רעועה. אבל אם יניחו לערבים להגיש בג"ץ, במצב כפי שהוא היום, על יסוד השיהוי, הדעת נותנת שלא ישתנה המצב. ואני אמרתי זאת אתמול לחברים מגוש אמונים, שביליתי איתם בדיון, גם פוליטי וגם משפטי על המצב.

באשר למושג "פסק הדין כלשונו",

אני רוצה להתייחס לענין, כי שמעתי פה הדים והצעות באשר למושג "פסק הדין כלשונו". הענין נוגע ל- 17 עותרים, שהם בעלים של

שטח קרקע מסויים, של 125 דונם. כאשר חלק מהישוב הוקם על קרקעות פרטיות של בעלים אחרים. חלק הוקם על שטח שלגביו לא היה אפילו צו תפיסה, ויש שם בעיה של השגת גבול, ללא שום צו.

סגן השר מ. ציפורי : זו הייתה טעות טופוגרפית של

20 מטר.

השר ש. חמיר : אני מציין עובדה, אני לא בא

בטענות. אבל המשמעות של פסק

הדין היא ברורה, ואני מזהיר את עצמנו מלומר: "כלשוננו", פרושו הדונמים שעליהם בית המשפט קיים את הדיון, והיתר לא נכלל. אני מזהיר את עצמנו, כי הפעם נהגו בנו בכבוד, אבל מחר יהיה בג"ץ נוסף ששם נקבל את השטיפה. לכן, חלילה לנו מלהתחכם ולומר שלא הבינונו כי המשמעות חלה על כל השטח. אין מנוס מכבוד פסק הדין והעברת הישוב. ואני בדעה שהוא צריך לעבור למקום סמוך ככל האפשר, על אדמה ממשלתית. אין מנוס.

להצעת שר הפנים - ידידי השר

בורג, לא על בית המשפט חובת הראייה לומר מדוע הוא לא יסכים לתת 60 יום נוספים, לא כך מתנהלים הדברים. חובת הראייה היא על המבקש מבית המשפט. ובית המשפט הקדיש למשפט הזה הרבה תשומת לב. מי שקורה את פסק הדין רואה שהוא למד אותו לעומק ולרוחב. ועלי לציין כי פסק הדין של אלון-מורה לא מפחית כהוא זה מזה של בית-אל, שניחן על ידי אותם חמישה שופטים. מה שעמד לנו בפסק הדין של בית-אל עומד לנו ומשאיר לנו פתח נרחב מאוד להתנהלויות רחבות לצרכי התיישבות. ההבדל בין המשפט של בית-אל לזה של

השר ש. תמיר

אלון-מורה הוא, שפה היו נתונים וצורת טיפול מסויימת, שהביאו לפסק הדין הזה, והממשלה חייבת להיות מודעת לכך.

באשר לעקשת הרחייה, אנו צריכים

לבוא עם נימוק. בית המשפט למד אח הסוגייה הזו לעומקה. לפניו היו הממיישבים עצמם וגם העותרים. הוא לא אמר לפנות מחר, ולא בעוד 3 ימים, אלא אמר - 30 יום. כלומר, בית המשפט הביא בחשבון כי מעבירים אנשים ולא חפצים. הוא חיה מודע לכל הבעיה. אז תאורטית, לעולם אינך יודע מה יחליט בית המשפט, אבל אני מצטער ששר הפנים הביא זאת לכאן, וכבר הספיק לומר כי היועץ המשפטי מתנגד. היועץ המשפטי מתנגד כי הוא לא ידע מה עליו לומר - האם יש בעיה עם ה"תחיה" וגוש אמונים?

השר ז. המר :

השר בורג לא אמר זאת, הוא אמר

כי יש בעיה של החורף.

השר י. בורג :

אני עוד אמרתי, שגם אם נמצא

פתרון לאלון מורה, זה לא יוציא

אותנו מאלימות איתם.

השר ש. תמיר :

לבוא ולומר, ידידי שר החינוך...

הה"מ מ. בגין :

צריך להוסיף - הדברים האלה ישנם,

אבל אנו צריכים לקבוע...

השר ש. תמיר :

אני נמנה עם אלה שחושבים שצריך

להפוך עולם, ובלבד שלא יהיה עימות

פיזי. אבל כל זה תלוי בכך שפסק הדין יכובד. צריך לבוא לבית

המשפט עם נימוק חזק כדי לבקש דהיייה. אני אינני רואה בשטה
(ואני חשבתי על כך) נימוק שיבסס זאת.

עכשיו, אני מציע לא לשאול את

היועץ המשפטי לממשלה למה הוא מתנגד, כדי לא להביא אותו למצב
שהוא פה יאמר למה אין סיכוי ומחר הוא יצטרך ללכת לבית המשפט
ולטעון טענות שהוא אמר כאן כי הוא חושב שאין להן סיכוי.

עכשיו, לגבי ההצעה השניה:

יש משרד משפטים ויש לשכת היועץ המשפטי לממשלה, ואם הממשלה רוצה
לבחון נושא מסויים, הם בוחנים אותו יחד. וגם הם מתייעצים
עם משפטים מבחוץ. הנה אחמול ישבנו כמעט שלוש שעות עם אנשי
גוש אמונים שהם משפטים טובים מאוד, כמו אליקים העצני ודרורי
ושמענו ולמדנו את טענותיהם. מה ז"א להקים צוות משפטים חדש?
מה בדבר הקמת צוות מומחים חדש לחקלאות....

(מכאן רשמה מ.י.)

המסך דברי השר ש. חסיד:

לפני כן ל. רוקר.

מכאן - מיחקה יפה.

סה בדבר הקטת צוות מוסחים גם לחקלאות,

שיחליט עבור משרד החקלאות ומסשלת ישראל - איך לספל בעניני עגבניות

או סים ואולי צוות/מוסחים לבטחון?

ישנה ועדה מסלכית למעמד הסורה. ולא משרד החינוך

השר ז. הטר:

מחליט בזה.

יש לי חדשות בשבילך: אילו היית לומד) ואני יודע

השר א. שרון:

שאתה עסוק מאד בחפקידך וזה קשה לך, אז היית

יודע; שבמשרד החקלאות מזה שנים, מאז שפרצ'חנובר היה אחד העוברים הבכירים

שם - היה דבר שנקרא מינהל התכנון ובו חברים אנשים שאינם חברים-מסשלה

והמסשלה מיעוט קטן בענין זה, וזו ועדה המסששת לא רק כוערה סייעצת,

אלא מחליטה בנושאים רבים של גידולי חקלאות בארץ וכיוונים שונים בה.

השר ש. חסיד: את הטכניקה של הקטת ועדות - אינני צריך ללמוד

מאף אחד מהשרים והיועצים. ליד משרד המשפטים מסובים יועצים על-ידי

שר המשפטים או היועץ המשפטי מפעם לפעם ועדות לבדיקת נושאים שונים. עתה

יושבת ועדה בראשות שופט עליון, מ"ם נשיא בית המשפט העליון - כדי לבדוק

כל פבנה והתפקיד של המשפט בארץ ואפשר לבקש את שר המשפטים שיב"חן את הנושא

והוא יבחר לענין זה - לא חומכים ומתנגדים, אלא אנשים עם ראש פתוח, שילמדו

את הבעיה ויציבו חשונות אפשריות והיועץ המשפטי למסשלה-וכשם שפעל

במחירות וכשרון יחד עם פרקליט המדינה ועם צוות פחאים בשביל הצגת נושא

בג"ץ בפני בית המשפט - יביא את כל האופציות העומדות מבחינה משפטית

והיה דעת שר המשפטים כזאת או אחרת - זה לאסעלה ולא סוריד. מסלאים את

החלטות המסלה, והמסשלה - אם היא רוצה לדעת את כל האופציות שלה מסיפוח

מוחלט ועד אי-נקיטת כל צעד -

השר ש. חסיד:

היא זכאית לקבל זאת מהמשרד שלי והיועץ המשפטי שלה. והם יסכימו להזמין אנשים מכל גורמי-הקשת, כפי שעושים בכל נושא ונושא. צריך להטיל על ינו את המשימה ולא להקים צוות לזה. עשינו זאת ואם יהיה דיון - נהיה מוכנים עם שורת אופציות ארוכה מאד והיועץ המשפטי מוכן, ללא קשר עם חוות דעה הפוליטית למצא ולכאן; כך פועלת הממשלה בכל ענין ובכל משרד וכך בנושא זה.

לכן, אני מציע, אדוני ראש-הממשלה, לא לסבך את הממשלה בבקשות לחקופות נוספות. דבר אחד אני חייב לומר: משפטית - הזהרתי מפני בג"ץ זה והצטרפתי שדעתי לא התקבלה. אני מקבל החלטת רוב ופועל לפיה. משפטית - אני מציע שוב (וזהרתי שלא להגיע למצב של בג"ץ ולא להעלות ישובים אחרי שורת-ארועים. חששתי מפסיקת בג"ץ בית-אל ונתונים שהתפתחו בנושא זה ואמרתי זאת פעם בישיבת-הממשלה וזכות הממשלה היתה שלא לקבל הצעה זו ופעלנו לפי החלטת-הממשלה). אני מציע לא להגיש בקשה לדחייה. יש לי ספקות קשים מאד לגביה והמדינה רק חסכת בזה.

אשר להצעה לבחון את הנושאים: שר המשפטים יבחן אותם, וייוועץ עם כל אדם שיש לו רעיונות, לא כל הסוחות מרוכזים דוקא אצלנו. אנו נועצים חסיד עם אנשים מגוש אמונים, מהאקדמיות ואנשים שנסחפים להתנחלות וסחנגדיהם. נלמד, נסנן ונגבש את כל האופציות ונביאן בפני הממשלה והיא שתחליט.

השר ש. ארליך: אני מתנגד לשתי תזהרות שר הפנים. על האספקט המשפטי דיבר שר המשפטים וכהדיוט בעניני משפט - אני חוסך וסומך ידי על הדברים שהשמיע שר המשפטים כאן, אבל אומר משהו מהבחינה הציבורית.

כל דחייה, כל החלטה נוספת לאור פסק הדין של בית המשפט העליון - תתפרש בציבור ובעולם כנסיון של הממשלה לעקוף את פסק הדין. וזה הדבר החמור ביותר שיכולה לעשות הממשלה,

השר ש. ארליך:

מססלה הדוגלת ומקיימת עליונות המספס.

על כן התנגדתי גם היום לתכנית כוללת. אני

הצבעתי הרבה פעמים בעד התנחלות ואצביע גם בעתיד, אבל אסור לחבר זאת אחד בשני. אנו חייבים בזהירות|סיוחדת בסינה שלא יהיה שמץ של ערבוב בין האחד לשני. על כן, על המססלה להחליט על סקום כעבור יום או שבוע והענין איננו חיוני ליום או שבוע. צריך לקיים דיון ולהקים צוות משפטי ואי-אפשר ד"ר בורג היקר והמכובד סאד להסכים לדברים, כפי שמתבטא אחת: להקים צוות משפטי שכולו מחייב התנחלות. התבטאות זו אינה נראית לי: צריך להיות צוות משפטי של כחות מעולים, אבל לא צריך לומר מראש כך.

מי שמחייב התנחלות הוא כוח מעולה. זה מה שהוא

השר ז. הר:

רצה לומר. אבל אני אומר זאת בהלצה...

רבותי; גם משפטים מעולים שמחייבים התחלות

השר ש. ארליך:

- גם הם אנשים שיכולים להיות סובייקטיביים. תסכימו לזה. על כן, אין לי דעה מי יהיה בזה. אסמוך על שיקולי ראש-המססלה שבעצה עם שר המשפטים יחליט על צוות משפטי. אבל לא צריך לקבוע מראש וזה אסור בתכלית האיסור אני חס על כבוד ומעמד המססלה ועל התדמית של מדינת-חופש. כי אם נשמש דוגמא וניתן מקום לפירושים שאיננו מכבדים פסק-דין - מספיק שיהיה פירוש כזה במדינה זו, שימצא ביטוי בכלי-התקשורת, עם כלי-התקשורת הקיימים בה ואז הורסים אנו את הדבר המקודש ביותר שלנו בעיני העם והעולם. הם מצפים לאמירה שלנו וזה מחייב אותנו בזהירות מירבית. ידועה לכולנו האמירה שצדק^{צריך} לא רק שיעשה, אלא צריך שגם ייראה והיא חלה גם עלינו.

על כן, אני בעד הפרדה בין פסק הדין ותכניות כלשהם

- סחר או סחרים, תהיה תכנית שנתי או דו-שנתי או חל-שנתי

או חמש-שנתי, צריך להבדיל ולהפריד בין שני אלה; ואם אין לנו היום

השר ש. ארליך :

אפשרות אזי נסיים את הישיבה ונודיע שלא קבלנו עדיין החלטה והחלטת הממשלה תהיה ^{אחר} דיון בשבוע הבא.

ב. בקשת דחייה. יושבים שם שבעה-עשרה משפחות.

ד"ר בורג, אסור לממשלה לזרוק חול בעיניים, גם אם זה לא נכון.

וכי בעיה היא להעביר שבעה-עשרה משפחות? אתה רוצה ללכת לבית משפט

שיחן לך סטירה-לחי ותתפנה אז? על שבע עשרה משפחות שצריך להעבירן -

הסיכון גדול כל כך והרווח כל כך אפסי. כל אחד יאמר שזה חירוץ.

הממשלה לא יכולה ללכת בדרך של חירוצים. עליה להיות נקיה לגמרי.

אסיים בדברים הבאים: הממשלה לא צריכה להתחשב

בסקרה זה מה רוצים לעשות אנשי גוש-אמונים וארגון החחיה, אלאבמה שרוצה

וצריכה הממשלה לעשות כתוצאה מעניינים ממלכתיים ובטחוניים ולאומיים,

כי מעולם ולעולם לא נוכל לסלא את מה שרוצה החחיה ומה שרוצה גוש-

אמונים, כי הם רוצים להפיל את הממשלה. הם יעשו קשיים וכל מה שאפשר בענין

זה ולא פעם יצא שנגררנו אחרי מאורעות ועובדות שיצרו גופים אלה.

על כן - גם שיקול זה לא צריך לעמוד נגד עינינו. ועל כן אני מציע,

ראש-הממשלה, שנסכם שאין לנו היום על מה להחליט. אין דבר מסוכן יותר

מישיבה בלי סדר-יום. אני מציע שנדחה את הצעות ד"ר בורג ונסיים את

הישיבה.

רה"מ ס. בגין: אבל ישנם עוד מספר נושאים. ישנו סעיף שני, שעלינו

לקבל בו חשובה.

השר ג. פח: אילו הייתי סבור שהארכה נוספת משלושים יום לעור

שלושים יום - זה דבר שבאמת יחן לנו זמן נוסף

לטיפול בנושא הייתי שוקל את הענין. אם נבקש ששים יום נוספים -

ממילא הטיפול המעשי ייעשה רק אחרי חמשים יום בעשרת הימים האחרונים.

אינני זוכר שמישהו ליד שולחן זה וסי שאחראי ומסונה על הנושא של

השר ג. פח:

ההתנחלות בא ואמר לנו שאלון-מורה - לא כדאי לעלות או כן כדאי לעלות
שם על הקרקע. לכן, איני חושב שיש מקום לבקשת דחייה.

אחייחם להצעות הד"ר בורג; אינני חושב

גם שיש מקום להציע גוף שיציע הצעות למסעלה בנושא המשפטי - במדינת-
ישראל או בחלק זה של ארץ-ישראל. יש משרד משפטים והוא יכול להתייעץ
ולהקים לידו ועדת משפטים ולהתייעץ איתם ושר המשפטים יכול לעשות מה
סועצה של משפטים או להעלות על הנייר או המחשבה שמוט אנשים
טחאיטים מאד. אבל ללכת לבקש מגוף משפטי שיתן יעוץ משפטי למסעלה
ומחר או מחרתיים לבקש מחברת אגד או דן שיציעו לנו הצעות על תחבורה -
זה לא נראה לי הגיוני.

השר י. בורג:

הכוונה לצוות שיעסוק בזה במיוחד.

השר ג. פח:

הוא צריך להיות של משרד המשפטים ושר המשפטים ירכיב

ועדה ציבורית פגיעת של משפטים דגולים.

אילו ידעתי שנבוא לישיבה זו בלי שום תכנית קונקרטית

וקרקע אלטרנטיבית - אזי אומר הייתי שעדיף היה לא לקיים את הישיבה כלל.

רה"ט ס. בגין:

זה נכון. אחסול קבלתי ידיעה שיש תכנית ואנו

מחכים לאישור הסופי ולפני כן, בבוקר שמעתי את

שר הבטחון שעוד מעט תבוא הגב' פליאה וחביא לנו אישור.

השר ג. פח:

ישיבות מסעלה שמחקייסוח בין ימי ראשון

לאחרים - אינן טובות. אין שום דבר

בוער המחייב לקיים ישיבת מסעלה ביום החמישי. אפשר לקיים זאת ביום

הרגיל של ישיבת המסעלה ולדחות נושאים אחרים בפני נושא דחוף זה.

קיום ישיבה מיוחדת כאשר אין דנים בה על הנושא המיוחד - נראית בלתי-

טובת.

השר ג. פח:

מדברי שר הבטחון אני שופע ששני אחריים
 אלה, קיימת איזו שהיא סבירות שהם עשויים להיות אלטרנטיבה סתאמה.
 אני מציע שהממשלה תנחה את משרד הבטחון לפעול, אל לא להתחיל להזיז
 קרקעות ולא לשלוח טרקטורים, אלא לעשות כל מלאכת הסדירות באתר המזרחי,
 הסתאים יותר. אם גיווכח לדעת שהאתר המזרחי כולו סתאים - תהיה זו
 החלטה טובה לכל הדעות. אם יתברר שבחוף האתר המזרחי יהיה איזה קטע של
 קרקעות פרטיות - אפשר להקים את הישוב ולהשאיר אותן בידי הבעלים
 הפרטיים ולתת להם כבישי-גישה כסו שהצענו לעשות באפרת.
 על כן, אל נצא מהישיבה הזאת עם

הודעה שהגב' פליאה לא הפיקה לגמור את העבודה... ואז נחנפם שוב
 ביום ב'. על כן, ניקח את הרעיון הזה ונלך על הריכוז ומערכת הבטחון מוכנה
 לזה, ואז אשר לקיים רציפות של אדמות בשטח בו אין זה ספריע לאיש על-
 מנח שנהיה מוכנים במסך שלושים הימים שיעברו לפעול. אם נחכה
 לסדירות עד הימים ד' או ה' אזי מחי נעשה את הפעולה בשטח?
 לדעתי צריך לא להעביר את הקרוונים סאלון
 מורה, אלא לבנות כל הדרוש באתר החדש ולהודיע לאנשים הנכבדים שיעברו
 לשם. אם יעשו זאת מרצונם - נחא ואם לאו - צריך יהיה למצוא דרך לפנוחם.
 השר ע. ויצמן: לא יספיקו לעשות זאת עד 26 בחודש.

השר ג. פח: לא צריך להעביר את הקרוונים סאלון-
 מורה. את אלון-מורה יוריד הצבא בלילה, אחר
 שיורדו. אבל כדי שנוכל לעשות זאת - צריך להתחיל בעבודות-סדירה בעיקר
 ובכבישי-גישה ובנושא צנרת המים. על כן הממשלה חתן הנחיה ללכת
 לאתר המזרחי, שהוא הסתאים יותר וניקח עלינו סיכון זה.
 אשר להחלטה של התכנית התפוזים הזאת - אני
 ראיתי את החוברת וקראתי בה. זה אלף לילה ולילה. אבל לא אחיחם אליה
 בכלל.

השר ג. סת

היום נחברר לנו שוב צענין אלון-מורה, כמו ביחר
ההתנחלויות, לצערי הרב (או בחלקן הגדול) שלא פעלנו - מי שאחראי לכך
לא פעל לפי מונח זה של סוף מעשה במחשבה תחילה. אין מחשבה תחילה ולא הייתה
כזאת. ישנה איזו להיטות לעשות^{זאת} בתקופות מסויימות מטעמים
פוליטיים וישובים, ישובי-קבע לא יוצאים מזה הרבה.

על כן, אני רוצה לבדוק יותר לגבי
החלטות בעתיד ומציע לממשלה לא לדון בשום חכמה שאינה צמודה אליה מערכת
ברורה של מצב קרקעות, מקורות הישוב. הממשלה אינה בבחינת ועדת שטות של
האוניברסיטה העברית או המוכנות ואין היא זו שצריכה להקים דותן א' ודותן
ב' ו-ג'. עלינו לדעת על איזה שטח מקימים את דותן א' או ג' ומה מצב
הקרקעות שם ועלינו לדעת פרטים מלאים על כך. ללא פרטים מלאים - חוברת
זו היא חתיכת פלסטיק שאין לה שום ערך.
הצעתי היא שהחכמה המושלמת יותר תהיה מאד-
מאד מעורבנת. אבל לא תוגש לממשלה אלא בכל ישוב ועם חוות דעת של
היועץ הממשלתי לממשלה, לגבי נחוני הקרקע.

סגן השר מ. ציפורי: הבהרה בקשר לשטח שאנשים יתייחסו לנחונים
סדויקים יותר.

רה"מ מ. בגין: עוד מעט נגיע לזה וחורף יגיע בלאו הכי.

השר א. שוסטק: אני רוצה להתייחס לדיון בממשלה
על ענין הסדר הבעיה בקשר להורדת אלון-
מורה: קראתי שוב את פסק הדין. הוא אומר דברים ברורים: הוא מקבל את
כל מה שאמר הרמטכ"ל, שהענין קשור לענין הבטחון אבל אילו היה זה מיזמתו
של הרמטכ"ל היה זה אחרת. האמת היא שזה היה מיזמת הממשלה ובגלל סיבות
של ציונות והתנחלות שהם דברים טובים מאד. ועל כן בבית-אל זה היה בסדר,
וכאן הענין הזה אינו בסדר.

השר א. שוסטק:

אני רואה בענין זה את השלון שלנו ואם חושבים

אי/פ"ע להמשיך ללכת בדרך זו, כאשר יושב מישהו ומחליט משה על

נקודה ואחר-כך יש בג"ץ על כך ועלינו להסביר זאת אחר-כך מבחינות

בטחונות שוב פעם - שום דבר לא יהיה - -

רה"ט מ. בגין: מדובר על אדמת-ממשלה ולא על חפיסה.

השר א. שוסטק: על אדמת ממשלה מדובר. אם רוצים אנו לסגור את

הדרך בפני בעיות כאלה של בג"ץ שהיום נראה לנו

שזו אדמת מדינה ואחר-כך יתברר שאמנם יש שם איזו חלקה פרטית - אי

חושב שזו הדרך. אמנם, אינני מרשה לעצמי להטיף/מוסר לחברי הממשלה אבל כל

הזמן אנו שוכחים נקודה יסודית זו ודנים כדי לפייס מישהו או להסביר

עצמנו. לא נצא ידי חובתנו בשום פנים ואופן בדרך זו.

היה עוד אלפנט צודק בקשר להפקעת אדמות, אבל לא זו

היתה הנקודה. בית הדין העליון אוסר כאן ספורט: בבית אל עשינו זאת.

כי זו היתה פניה מטעם שלטונות הצבא ומטעם שלטונות הבטחון. כאן לא יכולים

לעשות זאת, כי זה לא היה כך.

על כן אמרנו שצריכים אנו לדון בזה. קבענו

שצריך למצוא מקום אחר ומקום זה צריך/להימצא על ידי שלטונות הבטחון, כי

נחוץ לנו בטחון וצריך למצוא מקום ועליהם לחליט שמקום זה הוא שנחוץ להם.

וזאת - לענין הבטחון. על כן מעבירים את הנקודה הזאת לאותו מקום.

כל דיון שלנו יקשה ויפריע ולא יפתור את הבעיה.

קבלנו עתה תשובה מסגן שר הבטחון ואחר בדיקת האנשים בהליקופטר יתברר

שהענין/מסודר ויש כבר אדמה - אני חושב שהיה זה משה שהחלטנו על דבר זה,

כי איני יודע מה יכול להתעורר מחר.

על כן, הצעתי היא שהדרג הממשלתי לא ידון בזה עתה.

הדרג הממשלתי קבע בישיבה קודמת דבר יסודי, שהוא יכבד, לומר: בעקבות

פסק הדין צריך למצוא מקום אחר. זה הכל ובזה מילא תפקידו בענין הזה.

השר א. שוסטק:

סכאן ואילך זה חלוי בשלטונות או ועדת השרים לענייני בטחון או שלטונות הבטחון פרופר - משרד הבטחון ואנו החלטנו שצריך למצוא איזה מקום וחו לא. המקום צריך להקבע על-ידם והם יקבעו שזה המקום הנחוץ/משעמי הבטחון.

הם יעשו כל הדרוש וגם אם יעשו חפיסה - הדבר

יהיה קשור לשיקול זה ובהחלט לפסק הדין.

על כן הצעתי היא שלא נמשיך לדון עתה ביישוב

המקום אלא נודיע לשלטונות הבטחון שהם יטפלו בבעיה זו. אם אפשרי לעשות זאת בועדת השרים - זה היה ניתן אבל אני חושב שגם ועדת השרים - הינה דרג מדיני ולא בטחוני ושוב יצטרך הדבר לבוא אחר-כך. על כן הצעתי היא שנעביר זאת לשלטונות הבטחון ולמשרד הבטחון ואין כאן נקודה שנחוצה למדינת-ישראל לרגל זה, שחיה דוקא בשכם וכן כל הבעיות שהסברנו. מקום זה - מבחינות בטחוניות נחוץ לנו והם יצטרכו לקבוע זאת. כל כמה שנדון בזה - יהיה יותר מיכוי לבג"ץ.

השר ז. הטר: גם מה שפחות נעשה - יהיה פחות בג"ץ על זה...

השר ש. א. שוסטק: לא, זה לא כך.

השר ע. ויצמן: אל, נמסכן את עצמנו: עשינו די הרבה.

השר ז. הטר: נדמה לי שחלק מחברי הממשלה או שלא מבינים או שלא

רוצים להבין באיזו מצוקה מצויה הממשלה.

השר א. שוסטק: דוקא מתוך שני כן מבין זאת - העליתי הצעתי.

השר ז. הטר: האם מותר לי להסביר? - אולי חבינו זאת אחר

שתבינו את המצוקה שנמצאים בה חלק מחברי הממשלה,

אם לא רובם. אני בטוח שאצל ראש-הממשלה קיימת המצוקה. אסר כאן בגלוי:

מצד אחד - רצון למצות/פכסימליה כל מה שבחן לעשות

השר ז. הטר:

כדי שלא מסטלה זו חגיע למצב שכוח צבאי יוריד ישוב בארץ-ישראל.
 היא רוצה למצוח את המכסימום ואגיע עוד לכך - מה הדבר כלשונו ורוחו
 ולא רק כלשונו ורוחו, כלומר: המסטלה רוצה למצוח כלמה שניתן.
 מצוקה מצד שני. כאשר יש איזו תחושה מוסרית או
 לאומית^{לאומית} וסצב עולמי או בינלאומי הקיים עתה - מצבנו מול האומות,
 כי יש אלוצים כאלה שאותם לוקחים אנו בחשבון שלא לתפוס ולהעביר
 קרקע פרטיה מערבי ליהודי. כלומר - באיזה חלק, ניכר שלחברי המסטלה ברורה
 זכותנו לנחלה בארץ ישראל, נאיינה נגרעת כהוא זה - אם אינך אומר שאתה לוקח
 קרקע מערבי ומעביר ליהודי, קרקע פרטיה, כפי שלא נגרעת זכותנו לארץ-
 ישראל המערבית, כאשר אתה מחליט להעביר ערבליסאיזה מקום, או יהודי -
 בשירות כזאת או אחרת.

על כן, כמצוקה זו, כאשר מצד אחד יש לנו בעיה
 זאת - היא לא בהכרח חופפת הזכות לא רק המוקנית בהצהרה והכרה, אלא גם
 במעשה. והמקום הזה שנקלענו אליו כאן ונקלעים אליו בכלל במצוקה השלישית
 שאנו באסח מתכוונים שזו ארץ ישראל ובעקרון היא מהים עד הנהר או מורדות
 מזרחיים של ההר עד הים ויהודי זכאי לשבח שם.

אינני אומר אפילו שהמסטלה מושיבה אותו שם, אלא
 נוחנת כלים ותכנונים. במצוקה זו המסטלה - דרך אלון-מורה ולא
 משום שנגררנו לאלון מורה (בעקבות דברי שר הבטחון שלא צריך להיגרר
 אחר מצבים, אלא ליצור אותם) אני טוען שזו הזדמנות ליצור מצב חדש, כלומר:
 צריך לתפוס כאן את הענין ולא לחכות למקרה הבא שתיגרר המסטלה
 למצב מסויים.

על כן, לא צריך להתחמק דוקא בהקשר זה. קודם-כל
 - כלפי עצמנו ולא לגנות את הרצון של חבר'ה היושבים באלון-מורה, שאיננו
 אוהד את הרעיון היסודי שכולנו רוצים בו. אינני מדבר על ספלגות שיש להם
 אולי חסיהות, אבל אין בטחון שאם מדברים על גוש-אמונים - שיש לו רצון
 לנפילת המסטלה.

השר ז. המר:

ווראי לא כך הדבר לגבי חלק מהיושבים כאן, שכאילו רוצים את בזה, ווראי לא זה הדבר הסודי חלק מהדברים, ונוסף על כך - על המסלה לתת דעתה על עמדתה בנושא זה פני שהיא מבינה זאת ועליה להבהיר עמדתה.

יש דברים מוזרים גם בענין צוות המספסנים,

נושא ההתנחלות הוא נושא מוצהר של הממשלה. וזאת מבחינת קדימותו, כאחד

הנושאים המרכזיים ולא נידון בהיקף מעבר לשר אחד - באותה רוח.

כלומר - זו לא בעיה שיש שר אחד שעליו הוטל הענין

והוא צריך לדחוף דברים. ואגב, הייתי רוצה לדעת שהממשלה תאמר

אם נושא ההתנחלות הוא אצלה בקדימות. אם כן - אזי יש מסמעות

- מי דן בזה וכמה דנים בזה ומה הפתרונות לבעיות ועוד.

הרי זה אחד מקווי היסוד של הממשלה הזאת,

רה"ט ס. בגין:

שאושרו בכנסת.

את זאת אני מוען לגבי הישום: מה עמדתה ואין

השר ז. המר:

היא מיישמת זאת וזה חלק מענין התפקוד שלה.

על כן החלטנו על אלון-מורה.

השר א. שומסק:

חן לי להציג את הבעיה, שנדע היכן עומדים אנו.

השר ז. המר:

זה חלק מתפקודיה. את פסק הדין צריך לקיים

כרוחו וכלשונו.

ובמועדו.

השר י. מודעי:

וגם במועדו.

השר ז. המר:

זה לא נכון שאם מחליטים היום על היקף הענין -

זו פעורבות בפסק הדין. אשר לפסק הדין - מענין הביצוע שלו כאן ואין

בהזדמנות זו מחליטים על עמדותינו בעתיד, כאשר אינך סתנה זה בזה. וכי מה

ענין לבית-הדין בכך? זה ענין לממשלה פר אכסלנס. זה תפקידנו - לשבת

ולהחליט מה רוצים אנו.

השר ז. המר:

אצלנו יש אמרה, ראה מעשה ונזכר הלכה.

הרבה הלכות קורות דרך מעשה שקורה.

המשך הישיבה רשמה ז. חס.

(עד כאן רשמה מ.י. - מכאן ז.ת.)

השר ז. המר:

אז קרה מעשה. לפעמים קורה מעשה ואתה

פותר אותו טיפין-טיפין ולפעמים קורה

מעשה ואתה אומר: בואו נצא מהמצב הזה - וזהו הנושא. אם זה נושא

הנמצא בקרימות כמו הנושא המדיני והכלכלי, אז הוא מצריך ישיבות

רציניות של הממשלה, כדי לדון ולהחליט מה אנו רוצים לעשות ולומר

אח הדברים בגילוי לב, כדי שכל אחד ידע איפה אנו נמצאים. זו

אינה בעיה של "גוש אמונים", אלא זו בעיה של ממשלה זו.

אני עפר לרגלי כל המשפטנים....

השר ש. תמיר:

בוא נסתפק בקבלת חוות דעתם של המשפטנים.

השר ז. המר:

אך הבעיה במשפט היא איך נראה הדבר

ואני אומר, שפסק דין זה, משפטנית,

לא אומר שום דבר המנוגד לפסק הדין בענין בית-אל. הסיטואציות

הן שונות. זה שינה את הענין, כי מלכתחילה צריך להיות ברור,

שהצבא יחליט שבטחונות הוא צריך שם ישוב. כלומר, המצב השתנה.

לחזור היום ולהחליט על מקום מסוים, לפי התכנית של אריק, ואח"כ

לומר שזה לצרכים בטחוניים ולחזור לפסק הדין - אינני יודע אם זה

אפשרי. אז כל הפרוצדורה משתנה.

השר ש. תמיר:

על אדמה פרטית. כאדמה ממשלתית כל

זה לא קיים.

השר ז. המר:

יש כמה מדינות ברום אמריקה, שבהן הצבא

שולט. הצבא יעשה חינוך, הצבא יעשה

בריאות - והוא עושה את כל הכי טוב. אני אומר, שאין זה בטוח שהוא

השר ז. המר:

יעשה טוב את כל הדברים. אני מאמין, שאת המלחמה הוא עושה טוב, אך אינני מאמין שהוא יעשה טוב את כל הדברים. זה גם לא יהיה לגמרי פשוט שהצבא, לאחר 11 שנה, יאמר: יש לי במקום זה בעיה בטחונית חשובה ובלי קשר לממשלה, אני צריך להחליט על הקמת ישובים בכל מיני גבעות. הדבר אינו נראה לי. אולי משפטנית זה נראה. אולם, זה גם לא יקרה וגם לא קרה. גם במקרה של אלון מורה, כששר הבטחון התנגד לרמטכ"ל, היו לו שיקולים מדיניים. הרי השופטים רמזו בהערותיהם, שגם ענין חילוקי הדעות בין שר הבטחון והרמטכ"ל וגם ענין "גוש אמונים" הכריעו.

לכן אני אומר, שנוצר מצב של חוסר בטחון גם בקרב השרים, מה יהיה מהיום והלאה ומה צריך להשיב לאדם, שאינו רוצה בהפלת הממשלה, אך הוא תומך בהתישבות. גם אדם, שאינו מתכוון להפיל את הממשלה, שואל אותי: מהי תשובתך לעתיד. לפיכך, הממשלה צריכה להחליט מהי תשובתנו לעתיד.

אני אומר, שקרה משהו - וזהו פסק הדין. עכשו הממשלה צריכה להבטיח שני דברים באופן ברור, ולא רק בגלל כיבוד פסק הדין, אלא כדי ללכת על קרקע בטוחה בעתיד. דבר ראשון, על אף שיש שינוי, יש להבטיח שלא מורידים ישובים - ואינני מדבר עכשו על אלון מורה. האם יעלה על הדעת, שעכשו יקומו הערבים ויאמרו, לגבי גוש עציון, שזוהי אדמתם והם רוצים אותה בחזרה? הם יוכלו לטעון, שלא חיו בארץ, חלמו או חיכו שכאשר תקום האוטונומיה, יהיה יותר קל. אגב, שמעתי את חורי האומר זאת, שהוא מחכה שהאוטונומיה תקום, כי אז כל הנושא הצבאי יהיה בעייתי. אך האם יעלה על הדעת שנושא גוש עציון יובא לבית המשפט ובית המשפט יחליט שצריך לפנות את הישוב, האם יעלה על הדעת שלא נקיים את פסק הדין?

חשר ש. תמיר:

אם היהודים לא יקלקלו.

השר ז. המר:

להיפך, עצם העובדה שאתה אומר שהיהודים

יכולים לקלקל - אז אולי גם הערבים

יכולים לקלקל?

לכן אני אומר - וכי יעלה על הדעת

שנוכל לחיות עם זה? האם ישוב יכול לחיות כסדרו, כשהוא אינו

יודע אם מחר בבוקר הוא ישאר באותו מקום? היום נוצר מצב של

תוסר בטחון.

אני רוצה לומר, ש"גוש אמונים" אינו

רוצה להפיל את הממשלה. נפגשתי עם נציגי 10 ישובים, אשר כן

רוצים בהמשך כהונתה של ממשלה זו, והם טוענים, שאינם יודעים מה

לעשות מחר בבוקר. ומדובר באנשים מחוננים היושבים במקום.

לכן אני אומר, שצריך לענות תשובה

משפטית רצינית חד-משמעית. שימו בצד את אלון מורה, כדי שלא

ידברו על רטרואקטיביות; אך מה עם כל היתר?

נקודה שניה, אני מבין שפתרון הממשלה

לעתיד ההתנחלויות בנוי על אדמה ציבורית או אדמה בלתי מוסדרת.

אך דבר זה צריך להיות מוגן כך, שאי אפשר יהיה לעשות כלום. אינני

משפטן וגם משפטן אינו יכול להגיד שלא תצוצנה בעיות נוספות. אנו

צריכים לענות תשובה משפטית על הנושא של אדמות מדינה ואדמות בלתי

מוסדרות. בשביל לעשות דבר זה, צריך ידע גדול, אהבה גדולה ורצון

גדול שכך יהיה. אינני אומר שלאף אחד אין אהבה ואין רצון גדול,

אך כשאתה רוצה להשיג דבר, אתה עושה מאמץ, עם כל אלה שמאמינים בו.

כל הכבוד לגב' אלבק. היא אשה חשובה, כשרוניה ונמרצת. אך בירת

חש' ז. המר:

לפני כן ומסתבר, שהיא אשה העובדת למעלה ממחצית המשרה ובמשך זמן מסוים, רק כשיש לה בעיה קונקרטית לענות עליה בנושא זה, היא עוסקת בכך. אם לאחר שנתיים וחצי של כהונתנו, אנו לא יודעים מה מצב הקרקעות ביהודה ושומרון - זה לא בסדר. אם הממשלה חושבת ברצינות על דבר זה, היא צריכה שיהיה לה באיזה מקום צוות רציני אשר יעסוק בנושא של הקרקעות ביהודה ושומרון.

הש' ש. תמיר:

תציע עוד תקנים.

הש' ז. המר:

מה פירוש עוד תקנים? כאשר החלטנו על שיקום שכונות, החלטנו גם להוסיף עוד 50 תקנים. כאשר רוצים - מחליטים.

הש' ש. תמיר:

אני אומר זאת ברצינות.

הש' ז. המר:

אני אומר זאת מעבר לרצינות. זהו דבר, שהוא בנפשנו, לגבי חלק מהאנשים היושבים כאן. אני לא הולך על פתרון ל"גוש אמונים", או על פתרון ל"אלון מורה", אלא על פתרון, שאני צריך להיות שלם אתו. אני רוצה שאהיה במצב כזה שאוכל לומר, שאני השתכנעתי שעשינו את המעשה הנכון לגבי העתיד ושלמדנו את הלקח מאלון מורה לגבי העתיד. הבעיה היא איזו קדימות הממשלה נותנת לנושא זה. כאשר דנו בנושא המדיני, אני זוכר איך תמיר אמר, שהממשלה כולה צריכה להיות מעורבת בנושא המדיני. הוא הדין בנושא הכלכלי. לפיכך, עלינו לדעת אם נושא ההתנחלות הוא בקדימות לאומית.

השר ש. חמיר:

היועץ המשפטי יביא זאת לממשלה.

השר ז. חמר:

אנו מדברים לא על שלטון החוק, אלא

על דרך חיפ־קודה של הממשלה. הממשלה

רשאית להחליט על הרכב ועדה ולא איכפת לי שמשרד המשפטים יעמוד
בראשה וינווט אותה. אך יכול להיות שצריך להקים ועדה בהרכב של
קבוצת שרים, אשר תהיה אחראית לנושא, כי צריך לגול את הבעיה
מעלינו. זהו פשר כל הרעיון האומר לא לפתור קטע-קטע דוקא עכשו.
אם דרך אגב אתה גם מרוויח שהמתנחלים מרוצים - מדוע לא? הם
אינם יכולים להתפנות מרצון, כי הם רוצים שתהיה תכנית רצינית
לעתיד. הישובים שהוקמו והעשרות שבדרך ישאלו את עצמם אם יש
איזה פתרון. אם ניכנס למאבק, זה עלול להיות מאבק של אלפים
מול צבא. אז הצבא יוכל להתגבר עליהם וזה גם לא קיים, אך האם
אנו רוצים להקלע למצב זה? בואו נעקוף אוהו.

שמעתי ברדיו, מחוגי משרד הבטחון...

השר ע. ויצמן:

אני מציע שלא להאזין לרדיו.

השר ז. חמר:

אני רוצה לחרום לפתרון הבעיה לא

במחיר של מה שרוצה משהו אחר, אלא

מה שהממשלה רוצה. אם הממשלה רוצה לפתור את הבעיה, היא צריכה
להחליט על תכנית כוללת, שעליה כן צריך לדבר ואין לרחות אותה
לעתיד לבוא.

רה"מ מ. בגין:

אני מבקש מהחברים לחמצת.

השר ע. ויצמן:

אני מבקש לא לחמצת - אני רוצה קצת
להאריך.

רה"מ מ. בגין:

אפשר להאריך ע"י חמצות.

השר ע. ויצמן:

למעשה, אנו אומרים שזה אינו דיון
וכבר שעתיים אנו בדיון.

אני רוצה להשמיע כאן השקפות כלליות

שלי ואת חרדתי לקראת מה אנו הולכים. בס"ה אנו הולכים, אם לא
נזהר, לנפילת הממשלה.

אני הייתי גאה בתקופה זו, לפני כשלש

שנים, כאשר שלשה אישים ב"ליכוד" ביקשו ממני לנהל את הבחירות:
שמחה ארליך, יצחק שמיר ויגאל הורוביץ, בברכת מנחם בגין. הם
ביקשו ממני לנהל את הבחירות וניהלתי אותם. זה היה אחד המבצעים
היפים, הקשים והמעניינים ביותר שניהלתי בחיי.

השר ש. ארליך:

אם אתה מדבר, תוסיף גם שקיבלנו את
התנאים שלך.

השר ע. ויצמן:

בצדק קיבלתם, כי עובדה היא שניצחנו
בבחירות. להפתעת חרבה אנשים ניצחנו

בבחירות. אני מוכן לומר, בשחצנות מבוקרת, שניצחנו בבחירות
לא להפתעתי, כי עמדנו מול ממשלה מתמוטטת. ניצחנו בבחירות, בין
השאר, לא רק בגלל גדולתנו, אלא בגלל אפסותה של הממשלה. אנו

השר ע. ויצמן:

חרתנו על דגלנו כמה דברים - ואני מדבר על ה"ליכוד", כי יש כאן אנשים שלא היו חברי ה"ליכוד" ומיוצגת פה לא רק המפד"ל. כל אחד הרח על דגלו מה שחרת וכל אחד כתב לעצמו אה מצע הבחירות שלו. אנו חרתנו על דגלנו גם התנחלות - אך לא רק התנחלות. חרתנו על דגלנו מצב כלכלי שפיר יותר. צחקנו מה"מערך" כשהיתה אינפלציה של 25%-30%. חרתנו על דגלנו צמצום אמצעי הממשלה; חרתנו על דגלנו יוזמה פרטית; חרתנו על דגלנו עליה; חרתנו על דגלנו מניעת ירידה - וכו' וכו'.

השר י. כץ:

גם צמצום הפערים החברתיים.

השר ע. ויצמן:

אתה לא השתתפת במצע שלנו.

אחד הדברים שתרמו לעלית ה"ליכוד" היתה ד"ש. לא תקפתי אחכם כהוא זה, כי כל כמה שעליתם, ה"מערך" ירד. אך חרתנו על דגלנו עוד דבר אחד, כתגובה על תחיתקפות שהיו נגדנו. אמרו בציבור: רק תהיו בשלטון ותפרוץ מלחמה; ואני יכול להראות לכם מודעות בעתונים, שכתבנו על נושא זה. ואני עמדתי במאות ישיבות ובמפגשים עם אנשים, אשר אמרו: אם ראש הממשלה יהיה מנחם בגין, מחר תפרוץ מלחמה. לא היו הרבה אלופים בצוות - היו כאלה שהיו להם מפלגות אחרות. אמרו לנו: אתם הביאו את השלום? ואנו חרתנו על דגלנו שנביא את השלום - והבאנו אותו. אף אחד אחר, במאה שנים של ציונות, לא הביא את השלום ולא הביא למגע עם הערבים, כפי שאנו עשינו זאת, בראשותך מנחם בגין; ואנו הולכים להפסיד זאת ונשלם את כל המחיר - ומחיר כבד אנו נשלם: את כל סיני, את שדות התעופה ואת פיתחת רפיח ובסופו של דבר נצא משלמים ונצא חסרים טוטאלית, לאורך כל הקו.

השר ע. ויצמן:

לכן, לכל אלה האומרים שחרחנו על
דגלנו בבחירות את ההתנחלויות, אני רוצה לומר: (א) יש כאלה שלא
חרתו יחד אתנו; (ב) חרחנו עוד הרבה דברים אחרים.

אני רוצה גם להזכיר, שאף אחד סביב
שולחן זה לא המציא את זכותנו על ארץ-ישראל. "המערך", שלחמנו
בו - שאני מקוה, שהוא לא יחזור לשלטון, אך אם לא ניזהר, הוא
יחזור - גם "המערך", שהיה לו ויכוח אתנו בקשר לזכות על ארץ-
ישראל, הקים עד היום הרבה יותר ישובים מאשר אנו הקמנו.

כאשר הייתי יו"ר הנהלת "חרוץ", בשנים

1971/72, זכור לי היטב איזה מאמצים עצומים עשינו כדי למצוא
אמצעים בכוח אדם, כדי ללכת לנאות סיני, דקלה וארגמן - שלושת
הישובים שאני לקחתי חלק בהקמתם.

אין אף אחד סביב שולחן זה, שיש לו
מתפול על ציונות. הציונות, מיום שקמה, היו לה וריאציות - וגם
ל"פועל המזרחי". לי לא זכור שלפני מלחמת ששת הימים, חברי
במפר"ל קראו קריאות קרב על הנחיצות באיחודה של ירושלים.

שערי חשובה אינם ננעלים.

השר ז. המר:

אל תפריע לי. אני אומר היום את אשר

השר ע. ויצמן:

על ליבי. היו כאלה, שכן דיברו על
כך שצריך לנצל את ההזדמנות, אך היו גם כאלה שחרדו חרדה גדולה.
אינני מתרגש מספרו של רבין, אך מעניין לקרוא את הכרך הראשון של
ספרו, שם הוא כותב איך משה חיים שפירא, זכרוננו לברכה - ויבדלו

השר ע. ויצמן:

לחיים ארוכים ד"ר בורג וחבריו - אמר לו: איך אשכול ואתה מעיזים לצאת למלחמה לבד, כאשר בן-גוריון ודיין לא העיזו לצאת לבד.

השר ז. הר:

אני לא מבין מה זה רלוונטי.

השר ע. ויצמן:

אני מדבר כרגע על ארץ-ישראל. שמעתי בצמא את דבריך, למרות שעל חלקם אינני מסכים. אני מקוה, שלפחות לחלק מדברי תסכים.

זכותנו על ארץ-ישראל, אהבתנו אליה,

גישתנו אליה, היו להן הרבה תהפוכות בהיסטוריה היהודית של כל התנועה הציונית, החל משנת 1882 ואילך. אך דבר אחד היה לאורך כל הציונות. כל המנהיגים למיניהם חיפשו את הדרך איך להדבר עם הערבים ולהגיע לשלום אתם; ואתה ראש הממשלה, מנחם בגין, הגעת לכך הראשון בהיסטוריה היהודית - לא בן-גוריון, לא ויצמן ולא ז'בוטינסקי. אני מקוה - וכך המלצתי - שזה יהיה הדגש העיקרי במהלך עבודת הממשלה, מבלי להזניח, אם אפשר, דגלים אחרים שאותם הנפנו. אך לפעמים יש דגל גדול יותר ודגל קטן יותר. יש דגל, אשר הולך בראש המחנה ויש דגל, אשר הולך בתוך המחנה; ואמרת לראש הממשלה, שהסוף יהיה, שבמקום שהוא יכנס להיסטוריה כזה שחתם על השלום, יכנס משהו אחר. אני חושב, שיש בנושא זה גם ענינים מאד אישיים.

אנו נמצאים היום במצב, שהממשלה מכהנת

כמעט שנתיים וחצי - ויש לנו אינפלציה מטורפת, יש ירידה, אין עליה ומצב הרוח בעם הוא הקשה והעגום ביותר שהיה ב-60 השנים האחרונות, כאשר האבסורד הוא, שמעולם עם ישראל לא חי כל כך טוב

השר ע. ויצמן:

כמו היום - נוסע במכוניות, בונה בתים.

אני מוכן להראות לכם את יהודה ושומרון
מלמעלה ותראו את העם הערבי היושב שם ותראו אם ההתנחלויות ביהודה
ושומרון הן בטחוניות, או 750,000 הערבים היושבים שם ואיך לחיות
אתם. מעולם סביב שולחן זה לא היה דיון מעמיק על בטחון מדינת
ישראל, שאחד המרכיבים שבו הוא התנחלות, אך זה אינו המרכיב העיקרי
והיחיד.

לכן, אני רוצה להזהיר את חברי בממשלה
ובפרט את חברי ב"ליכוד", אשר הלכתי אתם דרך ארוכה. 10 שנים
אני חבר רשמי בתנועת ה"חרות" וגם קודם לכן הייתי די קרוב
בפריפריה ובגלל זה היו לי קשיים לא קטנים בהיותי איש צבא - ולא
סטיתי כהוא זה, לא למפלגה אחרת ולא מהמפלגה שלי. נכון, שיצאתי
פעם או פעמיים מחוץ למשחק, אך נשארתי חבר התנועה. קראו לי
לנהל את הבחירות ועשיתי זאת בלב ונפש - ואני גאה בכך. אז שלא
ידברו אחי על סטיות.

אני רוצה להזהיר, שנגיע למצב שניפול
מהשלטון ומפלגת העבודה תחזור בחזרה לשלטון ובמדינת ישראל לא
תהיה עוד אלטרנטיבה. יהיה "כוח", "תחיה", "נשמה" או "פיסגה"
ויש סביב שולחן זה כאלה, שאני מציע להם להצטרף לתנועת ה"תחיה".
זה יותר מתאים להם מאשר לשבת סביב שולחן זה. שם יושבים גם
חברי "חרות" וחברי "ליכוד" לשעבר. לא תהיה אלטרנטיבה במדינת
ישראל לשלטון. יכול להיות, שהמפד"ל תהיה בממשלה. אך ראש
הממשלה, אנו לא נהיה בשום ממשלה, אלא באופוזיציה כל חיינו. כי
אנו לא מסתכלים על הבעיה בצורה כוללת, אלא אנו נגררים אחר

השר ע. ויצמן:

האנרכיסטים, אנו נגררים אחר אנשים, שאינני זוכר אה הציונים
שלחם עד לקאדום או עד 1967. אינני זוכר שאנשים אלה קמו אחרי
1967 ואמרו: ארץ אבותינו נפתחה - הבה נרד לבקעה. חוזרים
בחשובה, בבקשה.

השר ז. המר:

הם קמו מיד אחרי 1967.

השר ע. ויצמן:

לא בלהט של היום. וכל זה מובל ע"י
שר אחד וכל הממשלה הזאת מובלת ע"י
שני כוחות אלה, בדרך לא דרך, שהיא דרך בטוחה החוצה מהשלטון.

אני חושב, שממשלה אשר רוצה להיות
ממשלה חוקית, צריכה להחיל חוקים ולא להגרר; זה התחיל בקאדום,
הלך דרך ישיבות על הכביש ודרך "בית הדסה". ואת הטעויות שלנו
לגבי "בית הדסה" אנו משלמים היום בדיון זה.

נושא נוסף, ראש הממשלה, חוץ
מזה שנפסיד את הממשלה - תחיל את החוק, אל תהסס, חתיה חזק, כפי
שידעת פעם לעשות זאת. אלהים יסלה לי, אך אני משווה זאת, במדה
מסוימת, ל"אלטלנה" שלא הצדקתי מעולם ועמדתי ברחוב הירקון וראיתי
אותה בוערת - וזו אינה גזירה שווה.

(המשך הדברים רשמה ל.ר.)

ואתה עומד היום בפני החלטה

גורלית - אם זו תחיה ממשלה חוק או ממשלה שתגרר ע"י אנרכיסטים. והם לא נחמדים האנשים האלה - כי מי שיכול לעמוד ליד בית ראש-הממשלה ולקרוא לו "בוגד" איננו נחמד. ומי שיכול לירוק על שר בממשלת ישראל, הוא איננו נחמד, הוא מפר חוק, הוא אנרכיסט. כאשר סה"כ מה שהם רוצים זה בהפלת הממשלה הזו, ולא איכפת להם מי ישלוט אח"כ, כי חם יודעים שאז תהיה אופוזיציה חזקה, כאשר עכשיו האופוזיציה היא חלשה.

לכן יש לבצע את פסק הדין לפי

לוח הזמנים, גם אם הגב' פליאה אשר מדלגת על פלגים וגבעות לא תמצא פתרון. ואם היא לא תמצא, מה נגיד? כי היא לא מצאה את הפלא. אם לפי פסק הדין ב-22 לחודש יש להוציאם מהמקום, אז יש להוציאם מהמקום, גם אם לא ימצא פתרון ויהיה צורך להעבירם לקדום או למקומות אחרים. ואפשר להעבדם למעלה-אדומים, לתפוח, לקרני שומרון, למקומות ששם אין עוררין על טיב הקרקע, ולא צריך לרוץ על כל גבעה. במקומות אלה אפשר לעשות ריכוזים של אוכלוסיה ולשים אלפים, אבל במקום זה אנו מסבכים את עצמנו עם גבעה פה וגבעה שם וגוש-אמונים פה וגוש-אמונים שם. בשביל זה אנו נאבד את השלטון.

אני לא מציע לממשלה להתייחס

למה שגב' אלבק תביא. ממשלה שצריכה לשלוט במדינה צריכה לבצע את אשר הטילו עליה, והטילו עליה לשלוט במדינה, ואני אומר בכאב לב, כי איננו שולטים.

הבטחון זה נושא שעוסקים בו

כולם, ובצדק, כי הוא בנפשנו. אבל אני גאה בשלושה דברים שעשיתי בשנים האחרונות - שהובלתי את המפלגה בבחירות לנצחון, שאני שר

השר ע. ויצמן

הבטחון ושיש לי חלק בתהליך השלום. ועם כל הדברים האלה, בלב שקט ובמצפון נקי אני יכול ללכת חב־תה. ויש לי מה לעשות.

אבל הבטחון, אדוני ראש הממשלה,

בנוי מכמה נדבכים. גם צה"ל, אדוני ראש הממשלה, אינו בנוי רק מח"א, ח"י ויבשה. וגם ח"א לא בנוי רק מפנטומים וכפירים. העולם לא עומר על דבר אחד, הוא בנוי מחלקים, חלקים. אין שתור ולבן, אלא יש אפור ובאפור יש גוונים רבים. וכך גם לבטחון עם ישראל יש הרבה גוונים. ולבטחון עם-ישראל אני אחראי בפני הממשלה, והממשלה אחראית. ובענין זה, שמחתי לדאות אח קביעת פסק הדין.

שואלים אותי - למה שר הבטחון

עוסק כל כך הרבה בנושא השלום? אני עוסק כל כך הרבה בנושא השלום, כי אני מאמין שיחסים עם מצרים יעזרו לבטחון. ואני מאמין, שב-1982, כאשר יהיו 67 מליון מצרים, אם לא נמצא דרך לחיות איתם בשלום, נצטרך לחיות איתם עם לייזרים וטילים, ואני מחפש דרך לחיות אחרת, כי אני מאמין שיחסי שלום עם המדינה הערבית הגדולה ביותר יעזרו לבטחון.

אני מצטער שאני מכנים כאן ענין

אישי ושאני חוזר על זה מדי פעם, אבל כששואל בני ירד לתעלה - והוא לא ידע למה הוא הולך, אבל אני ידעתי לאן הוא הולך, כי הייתי אז שר התחבורה - כתבתי לו: "אתה יוצא לשדה הקרב. כשאתה נולדת אמרתי לאימך כי אני מקווה שאתה לא תצטרך ללכת למלחמה. עכשיו, כשאתה יוצא לשדה הקרב, אני שואל את עצמי - אילו טעויות אנו עש־נר?"

השר ע. ויצמן

אני חושש, שאם לא ניצור יחסי

שלום, לא רק שלא יהיה שלום, אלא שנסתבך בסיבוך הגדול ביותר
שעם ישראל יסתבך בו.

בגלל מה?

השר מ. ניסים :

בגלל זה שצריך לחיות גם עם

השר ע. ויצמן :

העולם.

רבותי, חטנו של העם נמדד במצב

רוחו. אני מאמין גדול וכל חיי האמנתי ב"אתה בחרתנו". ואני
מאמין גם ב"כי מציון תצא תורה" - אם כי אני קצת מודאג מתורת ציון
בזמן האחרון, אבל זו בעיה של זבולון לא שלי.

מה הבעיה?

השר ז. המר :

הבעיה היא בעיה, כי אני יודע

השר ע. ויצמן :

מה מגיע לצה"ל, ועד כמה אנו

עוסקים בנוער שוליים - ואנו מקציבים לזה 50 מליון לירות בשנה.
אבל כשאני מגיע ל"עם לבדד ישכון" זה מטריד אותי. ולא מעט
בחי לקחתי ואמרתי לעולם הגדול "שיר השירים", אבל אנו חיים היום
בעולם הרבה יותר סבוך, הרבה יותר מורכב, הרבה פחות עצמאי.
ארה"ב, היום, אינה עצמאית. יש לה תלות בעולם הנפט. ועם כל
גאוותנו על היצור שלנו, אנו מייצרים בארץ הרבה דברים עם קומפוננטים
אמריקאיים, כמו "הכפיר" וה"מדכבה". אז נכון שבאיזה מקום צריך
לדעת לעמוד בכבוד ולא לכרוע ברך, אבל צריך למצוא את הדרך לחיות
בשיתוף פעולה, ולחיות בשיתוף פעולה זה גם לחיות בשיתוף פעולה
עם הערבים. ואנו נמצאים בתחילת הדרך של ביסוס תהליך השלום,

השר ע. ויצמן

ושל שיחות האוטונומיה. ואף אתד לא כפה עלינו את האוטונומיה, לא האמריקאים ולא המצרים. אנו הצענו את האוטונומיה, ולכן יש כמה דברים שצריך להתחשב בהם. ואני חושב, שהיום, להחליט שארץ ישראל ביהודה ושומרון ועזה תבנה על אדמה פרטית של ערבים, זה פסול.

אני חושב שארץ ישראל נבנתה

בשלושה תהליכים: בקניית קרקע ובקרקע שרכשנו תוך כדי קרב. וכל האזור של לטרון - בית נובה הוא תוצאה של מלחמת-ששת-הימים. וכל הגוש של יפו-לוד - רמלה הוא תוצאה של מלחמת-השחרור. ואם תבואו לטיסה איתי מעל ארץ-ישראל, תראו כמה חורבות של בתים ערביים קיימים היום בארץ-ישראל. וגם בבקעת הירדן יש הרבה אדמות פרטיות. ומה שנעשה בקרב ומה שנעשה אחרי קרב, על זה אי אפשר לשים פס.

צה"ל הוא המרכיב הבטחוני

העיקרי, אבל אני אמרתי בועידת "חרות" האחרונה - בואו לא נלך להתיישבות דרך כוונת של רובה, אלא דרך הרעיון הציוני. הוזכרה כאן חכנית של גנדי - בפיקוד מרכז יש לגנדי יחידה שנקראית "מגור" - מנשה, גד וראובן. אנו הלכנו להתיישבות דרך כוונת של רובה עד תקופה מסוימת - לדעתי היא נגמרה. היום אנו צריכים לומר - אנו רוצים להתיישב כאן וכאן משום שיש לנו הזכות להתיישב כאן וכאן, ולא מנימוקים של בטחון. ואני עמדתי בועידת החרות והתחננתי שלא ללבח להתיישבות דרך שמלה של חיילת וקסדה של חייל. כי בטחון מדינת ישראל אינו תלוי רק בצה"ל, הוא תלוי גם בחוסנו של העם, באהדת העם היהודי ואהדת העולם, וגם, אם אנו רוצים או לא רוצים, בשיתוף פעולה עם ארה"ב. ולידיעתכם, 80% מצה"ל בנוי היום על סיוע אמריקאי. 1 מיליארד דולר בשנה, ואינני רוצה

להכנס כאן לפרוט של מספרים - כמה מטוסים, כמה טנקים ועוד זה אומר.

במלחמת ששת-הימים ח"א לחם על

טוהרת הציוד הצרפתי. לא היה מטוס אמריקאי אחר. היום מכל זה נשארו בצה"ל 25 מיראז'ים, כל השאר אלו הם מטוסים אמריקאיים, או כפירים עם מנועים אמריקאים. גם זאת צריך לקחת בחשבון. אז נכון שאין להתקפל ואין לכרוע ברך, אבל צריך להיות שזה.

אני אינני חושב שהתנחלויות

ביהודה ושומרון חן חחליף לכוחו של צה"ל. אני מאוד מודאג מתקציב הבטחון, ואם תקציב צה"ל יהיה פחות או יותר מאוון בשנה הבאה, כי אנו היום בגרעון של 7 מיליארד לירות, ואינני יודע איך יבנה התקציב בשנה הבאה. ובטחון ארץ ישראל בנוי^{גם} על חוסנו של העם, אהדת העם היהודי ואהדת העולם, אבל אני אינני^{חושב} ששישה ילדים ו-8 נשים באלון מורה יבטיחו את השטח במקומו של צה"ל.

לכן, אם לעשות התנחלויות אז

רק על רקע ציוני ולא על רקע בטחוני, ועל רקע ציוני, זה אומר כי היועץ המשפטי יגיד לאן ניתן ללכת ובעקבות זאת נחליט.

כמו כן, אינני מציע להכין

שום התנחלות חדשה כרגע. יש בקנה החלטות על 16 התנחלויות, שבחלקן מבוצעות יותר, בחלקן פחות, אינני בקי עד הסוף. חלק לא מבוצע כלל. לכן, בואו נגמור עתה אח ענין אלון-מורה. נעביר אותם בהתאם לפסק הדין, אם אפשר בשקט, אם לא, בכוחה של הממשלה (וצה"ל הוא הממשלה, זה לא עסק פרטי), ניקח את 16 הנקודות שהתחלט

עליהן בממשלה, כולל מעלה-האדומים, תפוח וקרני שומרון ונבנה אותן. אפשר לבנות במעלה האדומים 15-20 אלף דירות לבני ירושלים. אפשר לבנות בקרני שומרון, על 10 אלפים הדונם שישנם שם, אלפי דירות, ואז נראה אחרת, אם לא כלפי העולם, כלפי עצמנו. (אם שר השיכון יבנה דירות במעלה-אדומים, אני אביא לשם אנשי צבא קבע).

עוד נקודה אחת זה נושא התקציב.

מאיפה יבוא הכסף? לזבולון אין כסף לבתי-ספר. לי אין כסף לתחמושת, לו אין כסף לבתי-חולים. כאן צריך להיות תקציב מאוזן. שנקבע ע"י ממשלה מאוזנת, שלא נדחפת ע"י איש אחד וגוש אחד.

לכן אני ממליץ לעשות אתנחתא

בהתנחלויות. לקחת את הקיים ולעבות אותו. בואו נסתכל גם על נקודת התקציב והעם, וניקח את עצמנו בידיים, וננייטיב עם העם. כי אנו לא מיטיבים עם העם. העם בוכה. לכן אני ממליץ שלא נעסוק בשום תכנית נוספת, אלא ניקח את ההתנחלויות הקיימות ונדחוף קדימה.

ואחרון אחרון חביב, אני רוצה

להזכיר, שאם לא נלך בדרך שאני ממליץ עליה, ולא נפתור בעיות בחזית רחבה, הממשלה הזו תיפול, וראש הממשלה יראה בהסטוריה, לא כמי שהביא את השלום, ואנו נהיה באופוזיציה עוד 20 שנה, והרע יהיה, שלעם ישראל, השואף לדמוקרטיה, לא תהיה אלטרנטיבה בארץ ישראל.

היועה"מ י. זמיר :

הדיון הזה טובב על פסק הדין

בענין אלון-מורה, על טעם

הפסק ומשמעותו. נראה לי שהממשלה לא דנה ולא מיצתה בצורה מסודרת את המשמעויות והמסקנות שיש להציג מפסק הדין. יחד עם זאת, נאמרו הרבה דברים סביב שולחן הממשלה ובציבור הרהב, בנוגע לפסק הדין, שיצרו תמונה לגבי משמעויות פסק הדין, והתמונה אינה נכונה. התמונה שנוצרה מפסק הדין יש בה שוני רב-משמעות מפסק הדין.

השר ז. המר :

יש לי שאלה - כששר הבטחון אמר

היום באופן נמרץ, שהתנחלויות

זה לא בטחון, איך מחר בבוקר בית המשפט יקבל שהתנחלויות זה כן בטחון.

היועה"מ י. זמיר :

אני אסביר זאת.

הרושם שנוצר, בראש וראשונה,

כתוצאה מדברי השרים, הוא שהממשלה נכשלה כשלון גדול, ושמדיניות ההתיישבות נחלה מכה קשה, ושגורל הישובים שהוקמו בסכנה, ועחיד הישובים הקיימים, בסימן שאלה. ולכן יש לעשות הערכות רבתי, וצריך לעשות דברים מהפכניים שלא היו עד כה בישראל ולא במדינות אחרות.

עם כל הכבוד, אני חושב, שתמונה

זו, לא רק שאינה נכונה, אלא גם מזיקה לממשלה ולהתנחלויות. ואני חושב שפסק הדין רחוק מכך, ורצוי שנעמיד אותו באור הנכון שלו. הייתי מבקש, עד כמה שאפשר בקצרה, להציג את הצפרי להתיישבות ביהודה ושומרון לאחר פסק הדין, ולהראות את משמעות פסק הדין.

אנו יודעים שיש בעצם שלוש דרכים

עיקריות להרחבה ולהקמה של ישובים ביהודה ושומרון :

1. על קרקעות ממשלתיות.
2. ע"י רכישת קרקעות.
3. ע"י תפיסה של קרקע פרטית לצרבי בטחון.

ובכן, פסק הדין עוסק רק בדרך

השלישית. אין לו שום נגיעה לגבי שתי הדרכים הראשונות, ואני רוצה לבעת בשתי הדרכים הראשונות:

ראשית - באשר להתיישבות על

אדמה ממשלתית, אבל זו הדרך שנראית, מכל הבחינות, כולל הבחינה המשפטית, הנכונה והנוחה. עכשיו, אם אני מצטט מספרים של שר החקלאות ושר הבטחון, יש ביהודה ושומרון קרקעות מדינה בסדר גודל של מאות אלפי דונם.

משרד החוץ הביא פעם אח המספר

השר מ. ניסים :

של 750 אלף דונם.

אבל כשמחילים לעבוד על הגבעות

השר ז. המר :

בשטח, זה איננו. תראו את מקרה

אפרת, שנתנו מפה יוצאת מן הכלל ולא יצא מזה כלום.

באמת מגיע לממשלה לקבל פעם תאור,

השר ש. תמיר :

מה עומד לרשותה מקרקעות אלו.

אני תובע זאת, אבל הם אומרים

השר ז. המר :

כי הם לא מסוגלים לעשות זאת

עם הכוחות שיש להם.

היועה"מ י. זמיר :

מכל מקום, כל הרשויות נקבו

מספרים בסדר גודל של חצי מליון

דונם, 700 אלף דונם. ואילו, כאשר מדברים על הקמת ישוב, מדובר על סדר גודל של 500 - 1,000 דונם. ואם מדברים על תכנית להקמת 10 ישובים, זה סדר גודל של 5,000 - 1,000 דונם.

השר ז. חמר :

האם אכן יש קרקע כזו, האם אתה

מאשר זאת?

היועה"מ י. זמיר :

זה הדבר שצריך לעשות. מי שרוצה

להרחיב ולהקים ישובים

צריך בתנופה לעשות בדיקה של אדמות המדינה ביהודה ושומרון. זה

נעשה כל הזמן ע"י הממשל הצבאי, אבל בעצלתיים, משום המחסור במשאבים

והנסיונות להשלים בדיקה זו, עד כה, לא הצליחו. אני חושב שצריך

לתת משאבים נוספים. ואם שר החקלאות יתבדה ושר הבטחון יתבדה,

ויתברר שהחצי מליון האלה הם רק מאה אלף דונם, תתעורר השאלה האם

זה מספיק לתכניות ההתיישבות.

השר ז. חמר :

השאלה - איפה הם מצויים?

היועה"מ י. זמיר :

צריך לבדוק זאת, וזו משימה של

הממשלה.

הדבר השני זה העניין של הרכישה.

אינני יודע אם החלטות הממשלה בעניין אפשרויות הרכישה, תחויינה

מפנה. מכל מקום, יש בין 70 - 100 אלף דונם בבעלות יהודית ביהודה

ושומרון, ואותם צריך למצוא, לבדוק, ולבוא במגע ומו"מ עם

הבעלים היהודיים שישמחו למכור אותם.

השאלה היא - איפה הם נמצאים.

השר ז. המר :

אומרים כי יש 70 אלף דונם

היועה"מ י. זמיר :

קרקעות יהודים ביהודה ושומרון,

שהן ניתנות לקניה, לא בדקתי איפה. אגב, אחת ההרחבות בגבעון, שהממשלה אישרה לפני שבועיים, מבוססת על 75 דונם של יהודים, שניתן לרכוש שם.

כאמור, פסק הדין היה רק לגבי

חפיסת קרקע פרטית לצרכי בטחון. עכשיו, אנו חיים במציאות מסויימת, והמשפט הוא מציאות, הוא לא מילים פורחות באויר, והוא מטיל מגבלות. לפי המשפט, אפשר לתפוס קרקע פרטית לצרכי בטחון.

לצרכי צבא.

השר מ. ניסים :

גם לצרכי בטחון. בפסק הדין של

היועה"מ י. זמיר :

בית-אל אמר בית המשפט כי הקמת

ישוב יהודי עשוייה לשרת צרכי בטחון. בפסק הדין הזה, בית המשפט אינו חוזר בו מהדרך הזו, הדרך הזו פתוחה. כל מה שאמר בית המשפט במקרה של אלון מורה הוא, שהוא לא ^{משוכנע} שהשיקול במקרה זה היה בטחוני. מה שצריך לבוא ולעשות אחרי פסק הדין הזה, זה לבוא ולומר, שאם מציעים לתפוס קרקע לצרכי בטחון, צריך לבוא ולומר כי השיקול הדומיננטי הוא בטחוני. אני חושב שאני יודע איך אפשר לבוא ולעשות זאת, אבל נראה שיש קרקע ממשלתית או אחרת, שניתנת ליישוב.

יש בעיה לממשלה במה שנוגע

לישוב אלון-מורה, אבל אין להוציאה מהממדים שלה. לדעתי, פסק הדין אינו מחייב, כדי לבצע את מדיניות ההתיישבות של הממשלה, נקיטת צעדים אחרים.

שמענו היום כמה הערכות ומסקנות

בעקבות פסק הדין של אלון-מורה. אני מבקש להתייחס לכמה דברים שאמר שר החקלאות (לצערי הוא נעדר כרגע מהחדר). שר החקלאות הביע הערכות לגבי המשמעויות והתוצאות הנובעות מפסק הדין. עם כל הכבוד, אם שר החקלאות היה מעוניין לדעת מה משמעות פסק הדין, הוא היה יכול להתקשר למשורר המשפטים, להתקשר איתי, ולשאול את דעתנו - באותה דרך שהוא נהג במקרים אחרים, אבל לא בזו. הוא התייעץ עם צוות משפטיים, שהוקם על ידו, ושלצערי הביע דעות בתחום שאיננו תחום אחריותו, ושלצערי אינן נכונות, גם לא מבחינה משפטית.

אגב, גם בישיבה הקודמת הוא

הביע דעות ואמר כי יש לו דברים מדהימים על הדרך שבה התנהל המשפט. כאשר ביקשתי לדעת את הפרטים - כי אני חושב שזו פגיעה קשה ביותר באנשים הרציניים והמסורים של המערכת המשפטית, אז הוא אמר לי שהוא ימסור לי פרטים, והיה כדאי שימסור אותם פה. עם זאת, אם היו לו הערות ובילויים מדהימים, אני חושב שההגינות מצדיקה שהוא יתקשר איתי ויאמר לי - "שמעתי זאת וזאת, מה תגובתך?". זאת במקום לומר כאן "שמעתי גילויים מדהימים על ניהול המשפט", מבלי לומר מה הם. אני עוד מצפה לשמוע ממנו מה הם.

גם הדברים שהוא אמר לגבי הבג"צים

התלויים ועומדים אינם נכונים.

השר מ. ניסים :

ביטלנו חביעות אז אין בג"צים.

השר ז. המר :

גם אין קרקע. אני נפגשתי אתמול

עם אנשי בית חורון וגבעון והם

אמרו לי שגם אין קרקע. אנו לא עושים זאת ברוח שאמרנו.

השר ג. פת :

מי לא עושה?

השר ז. המר :

אנו לא עושים זאת.

היוע"מ י. זמיר :

הדברים שנאמרו כאן על המשפט,

עם כל הכבוד, אינני מקבלם.

באשר לדברים שנאמרו על הכפר

בורין, ע"י שר החקלאות. הדברים בשעתו הוצגו כאדמות בלתי מוסדרות

שלא עובדו מימי הרומאים. לאחר בדיקה בשטח, התברר שהשטח נראה

ככברה מבחינת החלקות המעובדות שיש בו.

מר א. בראון :

השטח עובד, אבל הוא לא אדמה

פרטית.

היוע"מ י. זמיר :

אם השטח עובד, אז הוא אדמה פרטית,

והמשפטן הוא זה שקובע זאת.

צר לי שאני מתייחס כך, אבל הדברים פוגעים בי ובמערכת המשפטית.

אני רוצה להתייחס לדברי שר

הפנים. שר הפנים הציג את הצעתו בפני והוא באמת שאל אח דעת

בענין אפשרויות דחיית מועד הביצוע. זה נכון שלא גיליתי התלהבות.

היועה"מ י. זמיר

זה לא רק שהוא שאל את דעתי, אלא הוא גם שאל האם אני אוכל לבוא לבית-המשפט, לאחר הדברים ששמעתי באותה שיחה טלפונית ולאחר הדברים ששמעתי היום בממשלה ולבקש דחייה. אמרתי כי אני לא אוכל ללכת לבית המשפט, כי ההכשרה המקצועית שלי מורה לי, שהבקשה תידחה, כאשר במקרה הטוב זה יראה כמעשה בלתי אחראי, ובמקרה הפחות טוב, כדבר קנטרני. אני לא אמרתי שבשום תנאי אי אפשר ללכת ולבקש זאת, אבל אם עכשיו נלך ונבקש זאת, זו תהיה המסקנה.

ההצעה ששר הפנים העלה כאן, מראה

גם את גישתו לנושא - ואני מתייחס להצעה השניה שלו, להקים צוות משפטיים, שהוא בעד התנחלות (כפי ששר הפנים הדגיש) - ואני מבקש לשאול את שר הפנים, האם לדעתו אני בעד התנחלות או נגדה?

זו לא שאלה שצריכה להשאל.

השר ע. ויצמן :

נכון, ואני היועץ המשפטי לממשלה,

היועה"מ י. זמיר :

ולא חשוב אם אני בעד או נגד,

אבל לוא אתה, שר הפנים, היית חושב שאני בעד, לא היית מציע את אשר הצעת.

(מכאן רשמה מ.י.)

לפני כן ל. דרוקר.

המסך דברי היועה"ס י. זמיר:

מכאן - מיתקה יפה

אני חושב שדבר כזה לא היה ולא נשמע ובלתי-אפשרי.

יש למססלה יועץ משפטי וכאשר יש שאלות משפטיות - מבקשים חוות דעת משפטית מהיועץ המשפטי, והוא אינו אדם אחד - אלא מערכת והיא אינה פועלת רק תוך כדי דיון במסגרתה, אלא תוך כדי קשרים והתייעצויות עם גורמי-מססלה שיש להם מה לומר בנושא, כולל משפטנים של גוש אמונים. כל המהימנות והמעמד שלהם שקוראים ועץ המשפטי למססלה נובע מכך, שהוא לא בעד ולא נגד ואינני יודע מה דעת האנשים שלי ושר המשפטים לא יודע מה דעתי.

על כן, יכול אדם אסנם לטעות, אבל מקבלים זאת

בהערכה ואמון, כאשר מדובר בבית המשפט. וקל מאד לשמוע ממשפטנים מה

שרוצים לשמוע אבל זה לא שווה את הנייר שעליו זה כתוב.

אם המססלה לא מאמינה בכך שהיועץ המשפטי

מספק למססלה חוות דעת מעסיקה שהיא ברמה מקצועית הטובה ביותר - אזי

היא צריכה לפטר אותו ולהביא יועץ משפטי אחר, כי צוות משפטי אחר - פירושו

הבעה אי-אמון ביועץ המשפטי. אלה דברים חמורים וכך אני רואה זאת; ואני חושב

שכל מי שהיה בנעלי - היה רואה זאת כך.

המססלה לא הרשתה לי לקבוע מעמד המורה, כשעלתה

השר ז. המר:

שאלה זו במשרדי.

אבקש, רק היועץ המשפטי מדבר עכשיו.

רה"מ ס. בגין:

סיימתי.

היועה"ס י. זמיר:

אולי כדאי לשמוע את דברי סגן השר ציפורי, כי יש

השר ע. ויצמן:

לו אינפורמציה.

מליחה, עכשיו ידבר סגן שר הבטחון. זה רשום כך

רה"מ ס. בגין:

לפי הסדר.

סגן השר ס. ציפורי:

אומר מלים אחדות כללות, לפני שאגש לעידום.
אין ספק שההישובות זו נושא מסלכתי וההישובות צריכה
להיות מתוכננת ביזמ"ח הממשלה שאת התכניות שלה צריך לבצע ללא לחץ
ואיומים.

משרד הבטחון היה הראשון שלפני כשנתיים ה"ניח חכמת
כוללת על שולחן הממשלה בנושא ההתיישובות, חכמת שחייבה בדיקה^{PKD} מבחינת
הקרקעות ניהנת היא לביצוע.

במשך כל השנתיים וחצי האלה - מערכת הבטחון חרטה
לנושא ההתיישובות יותר מכל גורם אחר בארץ, גם באמצעים וגם בכסף ישיר
וגם במקרים שהובטחה התמורה של הכסף להיות מוחזרת לנו ובצורה בוסה ולא
יפה היו מודיעים לנו שלא נקבל זאת, ואלה כספים היו רדיים פנשק וחחסושת.

השר ז. המר: כמה כסף הוקצב לישובים?

סגן השר ס. ציפורי:

מדובר בעשרות רמ"ח של מיליונים לירות, עם כל
מיני תופעות מאד לא-יפות של מתנחלים ואלה
האחרים להם. השאלה העומדת לפנינו מבחינת הממשלה ומבחינת לאומית היא -
באיזו דרך מקדמים את ההתיישובות מבחינת הממשלה - ללא מלחמת-אחים וללא
נזקים² מדיניים?

אני מחושב שממשלה זו היתה נוכחת, אחר שקבלה את
ההצעה של שר החוץ ושר החקלאות על המגדלים הפורחים בסיני, כאשר לפי
אינפורמציה שבידינו יכולים היינו לדון אחרת על פתחת רפיח לולא היו מגדלים
פורחים אלה בסיני.

על כן, אני מציע לשרים שיקשיבו לנחונים שאני משמיע
כאן. וכאשר דנים בנושא ההתיישובות - יקחו בחשבון, שאלה נחונים בדוקים
ואחר-כך יוכלו לפסוק לפי התמונה כפי שהיא על כל האספקטים וההתרחשויות.

השר י. בורג:

את המשפט שבו אתה נותן הערכה פוליטית על מה

שהחליטה הממשלה - אנקש למחקר מהפריטיבל.

סגן השר מ. ציפורי: אפשר למחוק זאת.

מאז שנת 1967 הוקמו ביהודה ושומרון, בחבל עזה וברמת הגולן 90 ישובים. בתוכם 13 האחזיות הקיימות היום; על-ידי הממשלה הזאת הוקמו 21 ישובים. קיים אישור להקמת 17 ישובים נוספים. אם לוקחים אנו את הדבר הזה מבחינת הפוטנציאל, כדי ליישב - יש לפנינו 30 ישובים באופק, ללא שום החלטה נוספת. יש האחזיות נח"ל שהן בשטח כבר חמש שנים ולא מצליחים להפוך אותן לישוב של ממש. על כן, הבעיה המרכזית שלפנינו היא לא כסויות הישובים, אלא מהותם של הישובים ולא אישור נוסף, אלא מה נעשה באישורים הקיימים. בתחום של תכנון וביצוע של הישובים הקיימים אנו ספגרים ביותר. אתן דוגמאות אחדות על חלקם חזר כאן שר הבטחון. במעלה אדומים יש לנו 30,000 דונם, שהמערך עשה שם רק דבר אחד טוב - הקים שם אזורי-מעשה שעובדים בהם מאות או אלפי אנשים לא-יהודים. המפעל היחיד בו עובדים יהודים הוא של משרד הבטחון.

לא בנו שם שום דבר. במעלה-אדומים ישנם אותם כמה מבנים זמניים ואם רוצים לדבר על נושא של בטחון - 30,000 יהודים שיכולים להתגורר על גבול ירושלים, בין האזור הערבי ובין הירדן - לזה יש חשיבות לאומית מסדרגה ראשונה ולא בנו שם - לא בממשלת המערך ולא בממשלת הליכוד. היום מתלבטים עוד בגמר הכשרת הקרקע שם.

השר ז. המר: ממשלת המערך הקימה שם מחנה-עבודה.

סגן השר מ. ציפורי: כן, יש שם שלושים אלף דונם ויש עוד ארבעים אלף דונם בבקעה למטה יותר, בבוקע הדרומית. על שלושים-אלף דונם אלה אפשר לישב שלושים אלף יהודים. זה באשר לבוקע. ישנו אזור אריאל. יש ויכוח אם יש שם אלף או שלושים אלפים דונם. מה עשינו שם בתחום מעבר לאשקוביות? כמעט כלום. בקרני

סגן השר ס. ציפורי:

שומרון יש כשבעת אלפים דונם. יש שם מספר אשקוביות ואף בית-קבע אחר. אלה נקודות שבכל אחת מהן יכולים להיות אלפי אנשים. יש אזור של ריחן, עם אדמות|מדינה של למעלה מאלפיים דונם. וכי מה יש שם? - מספר אשקוביות. הבעיה מעבר לזה ואם ציינתי שיש חשעים|ישובים ותשלה היתה מקבלת החלטה אפילו לנושא התעשייה, בלי דיוור לפרטים, שבכל אחר מהישובים האלה מוסיפים אנו עוד חמשים יחידות דיוור - כל החמונה של יהודה ושומרון וחבל עזה היתה ניראית אז שונה והחלטות כאלה לא מקבלים. יש החלטות על כל-מיני מקומות.

ברמת הגולן הממשלה החליטה על חמשה ישובים, ובחור חמשה ישובים אלה הקימו האחזות אחת של נח"ל וארבע ישובים לא הוקמו, כי לסוכנות אין כסף. והענין הזה נסחב עד עתה. הבעיה היא על כן מעבר לדברים של קבלת החלטה על נקודה כזאת או אחרת, שמקבלים סכומים כאלה או אחרים, אלא לקבל החלטה מה עושים במקומות ומה ניתן לעשות.

לדעתי אנו יוצרים עלינו לחצים סרינטי וחברתיים ללא צורך, כאשר בידינו חמונה-מצב שלהערכתי יכולים אנו במקומות הקיימים, בישובים אלה לישוב חצי מיליון יהודים וזה אינו חייב להיות רק בשיטה של "בנה-ביתך" ובאריאל או קרני-שומרון לא חייבים לבנות בתים על חצי דונם או מאה מטרים ולא אכפת לי שיקומו שם רבי-קומות שיבילו עשרים אלף יהודים ויש שם מקום גם לבתים בודדים. אני רוצה לוטר דבר, שאינני מחגאה בו, אבל אם ניקח פרויקט של הממשלה של המערך, שלא רצחה במיוחד ביהודה ושומרון, הרי אין לנו כסה להתגאות, כי היא בנתה את נווה-יעקב שגרים שם אלפי אנשים.

השר ס. נסים: לסה אתה אומר שממשלת המערך היא שבנתה את נווה-

יעקב! זו בניה בירושלים וזה ישוב ולא הם בנו זאת.

האם גם את רמות בנו הם?

סגן השר ס. ציפורי: גם את רמות וגם את גילה וגם את תלפיות-סזרח.

השר ע. ויצמן: זו האמת.

השר ס. נסים: פועלי הבניה היו שלהם?

סגן השר ס. ציפורי: אני מדבר על עובדות ולא פרזיולוגיות.

ממשלה זו יכולה להתחיל לבנות תשעים אלף דירות

במעלה אדומים. הצגנו בפני עם ישראל תכנית של חמשים אלף דירות
בהר ולא הצגנו סתוכם אלף ביהודה ושומרון ולא בחבל עזה וברמת הגולן.

לקדום - היא קדומים היה ויכוח על בניית-קבע.

והחלו לנהל דיונים עם הצבא - אם יש או אין קרקע. ולא עמדנו בהתחייבות
לפעולות אלה. הייתי לפני חצי שנה במקום ואסרו לי שרוצים קרקע שם
לחמשים אלף דירות קבע. סיד פצינו את הקרקע. כעבור חודשים הסתבר
שאין בונים. היום אוסרים לי שאולי בתקציב השנה הבאה יהיה תקציב
לבנינים אלה. זאת אומר אני לממשלה.

על כן, רצוי שתדעו על מה סתווכחים.. רבים על

עוד 17 בתים לאלון-סורה במקום על חמשת-אלפים דירות במעלה-אדומים.

השר ס. נסים: לא זו הבעיה.

סגן השר ס. ציפורי: סלח לי. זו הבעיה. הבעיה היא גם מי עובד בחעשיות

שמקיימים אנו במקומות שונים - כמה ערבים בין

העובדים שם. כאשר הייתי בפתחת רפיח, אמרתי שיש שם פאודלים ועל כל יהודי

עם טשק עובדים חמשים ערבים ואילו היו חמשים יהודים או מאה אלף יהודים

החמונה היתה שונה. אני רוצה לומר בזה, שאנו נלחמים על עוד ישוב בבקעת

הירדן. הישובים החקלאיים שם הם עתה במצב קסטרופלי. יש שני ישובים

בבקעה ^{מכ} ^{ניק} לדוגמא את הישוב של חרות שקוראים לו גחית. הייתי שם עם ראש-

הממשלה כאשר עלו על הקרקע.

אני הייתי אז עדיין בצבא. חמש-עשרה משפחות

יושבות שם עתה. יש לנו שורה של האחזיות שבאותו מקום נמצאות הן לפי התכניות רוצים להוסיף שם עוד ישובים - משלוש האחזיות; אלה הם ריסונים וכוכב השחר ויתר הנקודות ולאמוצאים להם מחישובים, בעוד שרוצים הצעה לעוד ישוב שם. על כן, רבותי, בואו נדבר על מה שצריך וש אפשר לעשות בלי לפתוח את החבלים הפנימיים מבחינת האווירה בארץ ובלי להביא לנזקים מדיניים.

יש בידי רשימה מפורטת של כל הישובים כאן והמסקנה

מהעובדות שהצגתי, שניתן לישוב עשרות ומאות אלפי יהודים, רק על ידי תכנון וניצול בכון של המרכיבים שהם כבר בידינו. אין כל סיכוי שנוכל לבצע השנה את התכניות ^{המאושרות} ואני מוכן לעבור על הרשימה של התכניות המאושרות. אני רוצה לומר כאן, ואולי יש לי את המפה כאן ודבר על כך שר הבטחון. על הבטחון אחראית מערכת הבטחון והבטחון מהווה גורם נוסף בתוך המרכיבים הללו אבל אני יכול להראות לכם כאן מפה, בה חראו את הפרימה הנוספת, פרט לישובים שאיני מזלזל בהם. אני אומר שנקודות אדומות אלה שעל המפה לא כולן מוצבים, אלא מחנות צה"ל שיש בהם עשרות אלפי אנשים. זו פרימה שלקחה בחשבון אפשרות פריסת בוחות באוסונומיה.

אם נתיחס לתמונה כמי שהיא - הבעיה שלנו היום היא

לא לאשר הקמת ישוב כזה או אחר. באותם גופים קיימים שיש בהם אדמות יהודיות - אפשר להקים עוד שכונות; במושבים קיימים אפשר להקים עוד יחידות מסק וביתר - הפעולה המרכזית שלנו צריכה להיות איך הופכים את 13 האחזיות נח"ל לישובים ואיך מקימים את אותו מספר שטחית - 17 המקומות המאושרים, ואיך מקימים אותם ב שנה זו או מעבר לה. זו הבעיה המרכזית עליה צריך להחליט.

אני חושב שיש לנו צורך לקבל החלטה להעביר מרבית

סגן השר מ. ציפורי:

הבניה הציבורית לאזורים אלה, שיוכלו לשרת את התפיסה של יישוב מרחב ירושלים וכך הלאה. אמרתי כבר משהו על מעלה אדומים ומדובר על גבעון, ריחן ועוד. יכולים למצוא בזה פתרון מסויים לצפיפות בישראל. אלה נקודות קיימות ואפשר לספל בהן. אינני חושב שצריך להקים צוות משפטי קטן, אבל כדיון בינינו והיועץ המשפטי - אין לי שום ספק שאי-אפשר שהכל יהיה בנוי וחלוי על איזה יועץ משפטי ביהודה ושומרון ועל פליאה אלבק אצל היועץ המשפטי וצריך לחבר צוות זה פי כמה וכמה ולעשות בדיקה יסודית של כל הנחונים שצריך לעשות עליהם מחקרים אכיולוגיים. חורה.

השר מ. ציפורי: אפשר שמעז יצא מחוק והדיון היום הוא כללי ונשמעו

בו דברים אחדים שיכול להיות שבסופה של הישיבה

נוכל לגבש עמדות שלפחות יאירו את הדרך בפנינו וזה כשלעצמו - הישג גדול הינו.

על כל פנים, מבקש לומר לשר הבטחון שני

דברים, לפני שאתיחס לגוף הדברים.

א. על ביצוע פסק הדין בענין אלון-מורה; זה וס לא

צריכה להתקבל שום החלטה ובכלל לא צריך לקבל בענין זה החלטה.

הממשלה אמרה דברה ביום ראשון בנושא בצורה

בהירה. על כן ההצעה שנחליט היום על ביצוע בצורה כזאת - היא סיומת

לחלוטין. אין מקום עוד לרון בשאלה זו ולא צריך היה שיהיה בה דיון.

ישנה שאלה של ביצוע. אינני מעלה על דעתי שיש חבר

בממשלה ולו אחד הגורם, שאין לבצע את פסק הדין כלשונו וכרוחו. ואומר

מה אני מבין במלים "כרוחו", וכוונתי לאותם שבע-מאות דונם, בנוסף

ל-125 דונם ולא צריך לתת לזה צידוק משפטי. אני מדבר על מה שצריך

להיות ולא על מאויים שלנו.

השר ס. נסים:

הערה שניה לשר הבטחון: קטונטי ולא יכולתי להבין;

מדברייך ניתן היה להנחית שהתנחלות היא מכשול לשלום. אם אינך גורס כך - ראוי שתגיד זאת.

השר ע. ויצמן: אני חושב שהנושא לא והמוסיקה - כן.

השר ס. נסים: אני שמח לשמוע. הדגש על דבריך היה שאנו מפסיקים את חוזה-השלום.

השר ע. ויצמן: עוד דבר לגבי מה שאמר מוסקה - אי גורס כל השנים - ביסוס הקיים ולא להחפז.

השר ס. נסים: אני מודה על החשבה.

השר ע. ויצמן: אני מודה לך על השאלה.

השר ס. נסים: אינני מעלה על דעתי שמי שאומר שההתיישבות היא ציונית

ורשמתי דבריך באסרך - אדמה שאפשר להתישב עליה

- כואו נשב - עם זאת גורס שהתנחלות היא מכשול לשלום - אינך יכול לעשות עבודה ציונית^{ולא} להתישב.

אני שמח לשמוע הבהרה זו ולומר,

שאני גורס שהמוסיקה לפעמים גורמת נזק להתנחלות עצמה והלוואי והיינו מגיעים לחוצאה של ישיבה זו, שלפחות תהיה מוסיקה אחת לגבי הבהירות של הבעיה ונחישות רצוננו במה שיכולים ורוצים אנו לעשות.

אם כך, אבקש לנצות בבעיות המרכזיות ביותר:

א. אני מודה ליועץ המשפטי וזו פעם ראשונה ועל כל

פנים מעל שולחן המסשלה וודאי בציבור שהעמיד את פסק הדין באור האמתי

ובסיסד האמתי שלו. כי כל מה שנכתב ונשפך בנושא זה - לא היה לו חוכן.

השר ס. נסים:

פסק הדין היום אומר שלושה דברים שעלינו

לחת את הדעת עליהם:

א. אדמת מדינה אינה ענין לבג"ץ; זה כתוב במפורש

בפסק הדין. כתוב כך: אדמות המדינה.

ב. האדמה הפרטית חלה עליה אסנת האג וצריכה

היום

להיות לצרכי הצבא. בית המשפט חוזר ומדגיש שזה "כמו/בבית אל". אבל זו

גם התנחלות ולא הרחיב זאת. שט דובר על חבלה וכו' ועתה גם על צירי-

תנועה. אם מישהו ישם לבו - בית המשפט היום הרחיב את שיקלי-הבטחון

וההתנחלות. הוא קבע גם מה דעת הבג"ץ בשאלה שאני קורא לה כרונולוגית:

"מי היוזם".

ג. שאלה שלישית היא שאלת הזמניות של הישובים. אבל

לא בגלל אלון-סורה; כי זה נכתב כבר במח-אל.

אתחיל מהסוף: השאלה החיונית אם רוצים אז

במשתמע - יכולה להיות גם על אדמות המדינה, שאלת הזמניות.

על כן, אדוני ראש-הממשלה - הואיל ואנו

מנהלים שיחות על הקמת האוטונומיה ומה יוסכם שם, אם יוסכם איני יודע

היום - ישנה חשיבות רבה, אבל במפורש לא דחופה למחר בבוקר, כי הדחיפות

תהיה אולי עזה רעה, לבדוק את השאלה הזאת. זה אחד הדברים שהיועץ המשפטי

לממשלה צריך לבדוק ולהציע פתרונות לממשלה.

אנני עוד בשאלה של המשפטנים. לעניות דעתי - הממשלה

צריכה והיא גם החליטה על כך. יש החלטת ממשלה שלא בוטלה,

לקיים או להקים התנחלות לא על אדמת פרטית. ישנה החלטה מפורשת שלא

השתתף עדיין. נכון שלגבי אוטונומיה בעקרונות, יש דברים, שהם במידה

מסויימת שונים ולדעתי לא סביר, מאותה החלטת-ממשלה.

על כן התכנית שלנו בכל מקום ביהודה ושומרון

ובגולן ורצועת-עזה להתנחל על אדמות מדינה קודם-כל. אם ישנה בעיה בטחונית

- המצריכה שימוש

באדמות

פרטיות

- געשיח

תפיסה.

כל זמן שבג"ץ

ץ

השר ס. נסים:

הסנחה אוחנו, צריך לנתוג לפי בג"ץ. אבל יכול להיות שאפשר למצוא דרכים אחרות וזה נושא שני שלדעתי צריך לעסוק בו.

היועץ המשפטי לממשלה צריך לבחון את הנושא הזה.

בג"ץ קבע שיש סדר כרונולוגי מסויים ויש כרונולוגיה שמחייבת. על כן, זה מה שמחייב מכאן ואילך.

את הנושא הזה צריך ללמוד ולעיין בו וסותר לממשלה

לעיין בו. ושוב, לא דחוף לסחר בבוקר/ובלי שום התנאה של זמן.

עד עתה דברתי על עקרונות ואניע עתה ליסום.

חסרים לנו שני דברים: אנו חייבים לדעת, שאין היום לדבר על הגולן

כפי שמדברים על יהודה ושומרון; כי ביו"ש יש אלמנט של דחיפות. וזה גם

מבחינה משפטית וגם מבחינה מדינית וכן הרגישות של הנושא ובכל אלה

יש אלמנט של דחיפות והגיעה השעה שאולי היא גם השעה ה-12, ואני

סקבל את דברי שר החינוך: עלינו לדעת מה הן פטרות המרינה ביהודה ושומרון

בשנה הזאת. אני אחד מחברי הממשלה שביקשתי מה שנקרא את "חכנית תש"ס" ולא

בכדי. מברתי שעלינו להכריע עד לסיום המו"ט על האוטונומיה - מה אנו

רוצים בודאות בחחום ההתישבות ביו"ש ולא מחנות צבא. על כך יהיה קו"ט

בין שר הבטחון ובועדת השרים לענייני בטחון תדון או לא תדון בזה. זה עניין

לצה"ל לענות בו. זו שאלת ההתפרסות החדשה שאינה קשורה למו"ט עם מצרים.

מה רוצים אנו: כאשר נדע מה הן האדמות, אדמות-

המדינה וכאשר נדע מה נותר מבחינה בטחונית ואסטרטגית מבחינת יכולת

הביצוע - כמה נקודות עוד אפשר להקים/צריך להקים - לדעתי תצטרך הממשלה

באותו היום בו תהיה התמונה בהיה- לדון ולהחליט ונחליט אז אם מקימים עוד

שבעה ישובים או לא, או אם מקימים עוד 17 ישובים או שניים בלבד?

מה נחוץ ומה אפשרי - נשלב שני שיקולים אלה וזאת

- כאשר נדע בדיוק מה האדמות שבידינו. עדיין אי-אפשר לדון

בנסיבות של הווייתנו הפוליטית וכן בהווייתנו המשפטית - על התנחלות

חדשה בלי שחיעשה קודם לכן בדיקה מצב הקרקע.

השר מ. נסים:

אני ביקשתי זאת וחזרתי וביקשתי שנראה את חכמי

חש"מ - והיא חייבת להיות מבוססת על ראייה בדוקה של מצב הקרקעות ויכול להיות שיימצא צורך ואני מביע בזה דעתי, אחר בדיקה זו - אולי לתפוס גם אדמות פרטיות. ואז נדון על הדרך והשיטה ובעין בוחנת ומפוקחת ובשיטה וסדר נכון ובצורה תקינה מה יש לעשות ואם צריך לעשות; ואם נוכל שלא לעשות זאת - לא נעשה זאת ואם אין מנוס - נעשה זאת ויימצאו הכלים המתאימים. אבל שום דבר אינו דחוף כרגע, אלא הנושא הוא שמחייב בדיקה יסודית והוא דחוף.

אני חייב לומר שהממשלה כבר עלתה על דרך נאותה בענין ההתיישבות, אחר שנמצא שאדמות לא מוסדרות יכולות לבוא בחשבון ואשר להשתמש בהן וזה סטש נקודת-אור.

השר א. שרון: יש לך אילוזיה מוחלטת כאן.

השר מ. נסים: אנלשוטע על פתחונות אפשריים כאשר האדמה אינה מוסדרת.

השר א. שרון: יהיה לך על כך בג"ץ סחר בבוקר.

לפי דעתי יש כאן דבר כזה: אני הייתי שמח מאד אילו יכולים היו יום אחד לקבל הרצאה מקפת מהיועץ המשפטי, שיבהיר את מה שמכנים כאן אדמות-סדינה. אילו היה פבהיר זאת והוא לא עשה זאת, כי זה לא עלה אף פעם לדיון בנושא - מה אלה אדמות-סדינה ומה סוגי הקרקע השונים - כי כאשר מדובר על קרקע בלתי מוסדרת - זו קרקע שעליה טרם הגיע נושא הסדר קרקעות אבל אין זה אומר שאין בה קרקע בבעלות פרטית מובהקת. על כן אל נברח מזה.

השר מ. נסים: גם אני לסדתי משפטים ויודע שקרקע לא-

מוסדרת עדיין לא אומרת שהנאולה באה לעולם

ורשומה היא על שם סדינה-ישראל.

השר ז. המר: חלק מהאדמות הבלתי-מוסדרות הן פרטיות ועלינו לדעת

מה החלק מזה שהוא אדמת מדינה לכאורה. כי חלק מהן

הן אדמות/מדינה ועלינו לדעת כמה מהן כאלה.

השר ס. נסים: לפני שלושה שבועות הביא היועץ המשפטי הצעותיו

ואמר במפורש מה המרוצדורה בנושא זה. אבל

זה אחד הנושאים שלדעתי צריך לבקש מהיועץ המשפטי לחדר את מהותה של בעיה

זו מבחינה מעשית. אדרבא, זו נקודה שלישית - בבקשה. ונהיה אז

חכמים יותר ונדע יותר מה לעשות ולא תהיה מציאות/סאולחרת.

מדוע ביקשתי שתהיה תכנית חש"מ בפנינו? -

כי לעקור מדי פעם ישוב - זה דבר הגורם נזק להתנחלות ולמדינת-ישראל

ומביא למעוררות/מבית ומחוץ ללא כל צורך.

אם לזאת התכוון שר הבטחון בדבריו על סוזיקה

- גם כוונתי לזה.

דבר אחד ברור: ההתנחלות לא מכשול לשלום היא -

בשום פנים ואופן לא. זו דעתי על מי שגורס שהיא מכשול לשלום; כי אז

צריך להפסיק כבר היום גם את העיבוי.

השר ז. המר: ולהוריד גם את הקיים.

השר ס. נסים: כי זה לא מניח דעת העולם אפילו אם יהיו עשרת אלפים

יהודים בקרני שומרון או עשרים אלף - במעלה

אדומים.

רה"ט ס. בגין: אין איש בממשלה הסובר כך.

השר ס. נסים: זאת אשר אמרתי ואסור שיהיה רושם בישיבה זו, שמישהו

גורם שהתנחלות היא מכשול לשלום.

המסך הישיבה רשמה ז.חם.

(עד כאן רשמה מ.י. - מכאן ז.ח.)

השר מ. נסים:

יש ראיות היסטוריות של שנים אלה,
שהתנחלות אינה מכשול לשלום.

רה"מ מ. בגין:

היא תרומה לשלום - היא תנאי לשלום.

השר מ. נסים:

היא תנאי לאפשרות של הגעה להסדר
ביהודה ושומרון.

לכן, אני רוצה לומר איך הייתי רוצה
לסכם את הישיבה: ראשית, היום היינו צריכים לקבל ידיעה ברורה -
כמעט סופית, או אולי סופית - על המקום שראוי לשמש תחליף לאלון
מורה.

רה"מ מ. בגין:

לא קיבלנו.

השר מ. נסים:

אני מציע, שהממשלה חסמ"ך את ראש
הממשלה, שר הבטחון ושר החקלאות
לאחר קבלת הנתונים מהיועץ המשפטי לממשלה, לקבוע את המקום.

השר א. שוסטק:

לא שהם יקבעו. יש לברר עם השלטונות.

השר מ. נסים:

הבירור נעשה. לאחר קבלת הנתונים
הסופיים מהיועץ המשפטי לממשלה,
הממשלה מסמיכה את ראש הממשלה, שר הבטחון ושר החקלאות, לקבוע
את המקום - וזאת, כדי שלא נצא בלי החלטה מוחשית.

השר ז. המר:

גם שר הפנים.

חשד מ. נסים:

ברצון. הרכב זה יקבע את המקום,

לאחר שנקבל את הנהונים. למעשה,

בזה סיימנו את בעיה התחליף ובפי שראש הממשלה פחח ואמר, אנו

צריכים להבחין בין שני הדברים.

עכשו אני עובר לנושא השני, כי הדיון

איך שהוא השתלב. יש להטיל על היועץ המשפטי לבחון את השאלה

המשפטיות הקשורות בביצוע ההתנחלויות. רוצים להגיד, בעקבות פסק

הדין או לא, בבקשה. לדעתי, לא - כי פסק הדין ברור ואין צורך בו

כמובן, שאני לא אציע שהממשלה תבקש, הדרוש או תחליט משהו בנושא

זה. היועץ המשפטי ירצה להקים ועדה - זה ענינו ולא הממשלה תחליט

על כך. הכל כפי שהוא יחליט כרצונו וכהבנתו, לפי הנתונים שהוא

יקבע לעצמו.

השר ז. המר:

אתה אומר שלממשלה אסור להקים ועדה

משפטנים?

השר מ. נסים:

אני מציע קודם את הצעתי לנושא הזה.

השר ז. המר:

אם עזר אומר שזה במקום ה-17 בסדר

העדיפויות, אז כל אחר צריך לדעת

מהו סדר העדיפויות וזהו מעבר לענינו של משרד אחד, אלא הממשלה

כולה צריכה להכנס לענין.

השר ש. תמיר:

בפעילות היועץ המשפטי הנוכחי, לפי

הערכתי, אולי 70% מזמנו ומזמן הצוות

שלו מוקדש להתנחלויות.

השר ז. המר:

אני רוצה לומר איך הממשלה רואה את הדבר באופן רציני.

השר מ. נסים:

אני גם מציע לראות בהצעה כזאת, אם הממשלה תקבל אותה, כמספקת לחלוטין הן מבחינת הצורך למצות את הבעיות והן מבחינת לוח הזמנים.

דבר שלישי, יש להטיל - אינני יודע

על מי - לבצע בכל הדחיפות סקר של בעית הבעלות על האדמות ביהודה ושומרון. לאחר שיעשה הסקר הזה, לא צריך אפילו להמתין עד סופו של הסקר - וזה יכול להיות עניין לא לזמן ארוך - הממשלה תדון ותקבע את הנקודות שהיא רוצה לבצע ואת המקומות שהיא רוצה להקים בחם התנחלויות ביהודה ושומרון. כל זה צריך לעשות, לדעתי, תוך חודשיים מהיום.

השר ח. לנדאו:

יורשה לי להעיר לגבי הצד הבטחוני

ביהודה ושומרון, בקשר לדברי שר

הבטחון. אני רוצה לחלוק על התפיסה של שר הבטחון - ולא בפעם הראשונה.

אני סבור, שעתידנו ביהודה ושומרון

ובטחוננו ביהודה ושומרון חלויים, במדה רבה מאד, בנוכחותנו ביהודה ושומרון ולא בפנטומים שמלמעלה. אני סבור, שמבחינה זו דרושה נוכחות יהודית גדולה ביהודה ושומרון. זוהי חדרך היחידה לדו-קיום ולשלום, שלא ניצור אנו, כמו ידינו, ספרציה ערביה ויהודית ביהודה ושומרון, כי ספרציה כזאת מובילה וסוללת את הדרך לתוצאה, שכולנו יודעים אותה. מכאן, כדי למנוע תופעה זו וכדי

השר ח. לנדאו:

להבטיח לא דק בטחון של פנטומים, תותחים וטנקים, הכרחית נוכחות יהודית מאסיבית ביהודה ושומרון. זה חשוב עוד יותר בתקופת המו"מ על האוטונומיה והזמן, מבחינה זו, הוא לדעתי גורם רציני מאוד וחשוב מאוד ויש למהר.

מבלי להאריך בדיבורים - כי הדברים ברובם נאמרו - אני סבור ששני הדברים מתבקשים היום, בקשר ליצירת נוכחות יהודית רחבה ביהודה ושומרון, שהיא תנאי לבטחון ולדו-קיום בשלום שם. לא נגיע לכך גם אם השמיים שם יהיו מלאים פנטומים.

אני חומך בהצעה שהועלתה ע"י שר התינוך, לדעת בהקדם מיפוי השטח כולו, מה המצב בשטח כולו מבחינת הבעלות שלהם, כדי שנדע עפ"י זה לגזור את הפעילות שלנו, מבחינת הזמן, מבחינת התקדמות בעיבוי ובהתנחלות ובפריסה של הנוכחות האזרחית שלנו ביהודה ושומרון.

מצד שני, אני מציע שצה"ל מיוזמתו הוא יזום תוכנית משלו של חפיסת קרקעות בטחוניות.

השר ע. ויצמן: הגשנו תכנית לפני שנתיים.

השר ח. לנדאו: תהיינה, איפוא, שתי יוזמות נפרדות:

האחת, יוזמה ממשלתית לגבי מיפוי השטח ואיתור הבעלות. את זאת הממשלה יכולה לעשות וחובתה בהקדם לעשות זאת. מצד שני, צה"ל מיוזמתו, לגבי קרקע שאינה מהסוג הראשון, בתפיסתו הבטחונית הכוללנית הרחבה, גם הוא צריך להגיע

השר ח. לנדאו:

למיפוי אתרים בטחוניים. צה"ל צריך לעשות זאת כיוזם ולא כמתבקש
ע"י מישהו לאחר מקום בטחוני מסוים.

אני מציע לבצע שני דברים אלה ומבחינה
זו, הזמן חשוב מאד לגבי המו"מ על האוטונומיה. הזמן יכול להיות
מכריע מבחינה זו.

באשר לאלון מורה, הסיכום כאן, מבחינה
משפטית, היה ברור. מה שצריך לעשות, מבחינת אלון מורה, זה למצוא
פתרון מהיר לישוב. גם לאחר פסק דין זה, יש ערך לאומי ממדרגה
ראשונה שיהיה ישוב אלון מורה בסביבה ההיא. יש פסק דין, אנו
מקיימים אותו, אך מקיימים גם את הישוב אלון מורה באיזור. אני
מקוה, שבראשית השבוע הבא יהיו בידינו הנתונים על הקרקע בסביבה
ואז, ללא דיחוי ובהקדם האפשרי, על הממשלה להחליט על הקמת הישוב.

השר י. מודעי:

אני הייתי מבקש, בזוית שונה לגמרי,

להתייחס לשני הנושאים שאנו מדברים
עליהם, גם אלון מורה וגם תוכנית רחבה להתיישובות. אני אומר את
הדברים, דוקא משום שהתרשמתי, גם היום וגם בדיונים קודמים, שיש
בעצם חמימות דעים בין כל חברי הממשלה, על החשיבות החיונית של
ההתיישובות ביהודה ושומרון. דוקא משום כך, אני מחייב דיון ממצה
ותכנית מקיפה. אילו לא היחה תמימות דעים וחלק מחברי הממשלה היה
אומר, שעניין זה לא רצוי או לא דחוף, אז לא היה לנו בסיס משותף
לקיים דיון. היכן החברים אינם מסכימים ביניהם? הם אינם מסכימים
עד כמה יש ללכת רחוק בביסוס החוקי של הקרקעות, הם אינם מסכימים
בקשר להיקף, למיקום ולשיטה. אך איש אינו כופר בצורך החיוני
בהתיישובות ביהודה ושומרון ועל כן, יש מקום לקיים דיון. אך השאלה

השר י. מודעי:

היא איזה סוג דיון נקיים. רק היום התברר לי - ואריק יחקן אותי אם אני טועה - שהתכנית המקיפה שהוא הגיש לשנה הבאה, ספק אם נבדקו בה הבעלויות על הקרקע.

השר א. שרון:

אתה רוצה חשובה במקום? בחלק גדול מהמקומות, נערכה בדיקה ואלה הם אותם מקומות שבהם זוהי קרקע מדינה מובהקת. במקומות האחרים, שבהם הקרקע היא בלתי מוסדרת, דינם ככל המקומות שבהם הקרקע היא בלתי מוסדרת.

השר י. מודעי:

כאן צריך לקבוע את העובדות.

השר א. שרון:

גם במה שקיים כודאי, יש מספיק מה לעשות. אם, נניח, אנו יודעים היום שבאיזור קרני שומרון יש 7,000 דונם וצריך להוסיף על קרני שומרון אז ברור שמדובר בקרקעות מדינה. אם מדובר היום על מקום שנקרא לבונה, אז אנו אומרים במפורש שזו קרקע בסטטוס של קרקע בלתי מוסדרת. אם אנו מדברים על מצפה גוברין, שם ללא ספק 3,000 דונם הם אדמה ממשלתית מובהקת. ז"א, בכל המקומות האלה, ברובם, יש חשובה ברורה ובמיעוטם אין לך, כי היא בנויה על השלמת גושים קיימים. פרט ל-2-3 מקומות, יש חשובה ברורה על היתר.

השר י. מודעי:

כאשר מגישים תכנית כל כך מקיפה ומכניסים לתוכה 3-4 מקומות שהם בספק, האם הכוונה היא לאשר חצי מתכנית זו? היא לא הוגשה כדי לאשר את מחציתה.

השר א. שרון:

תכנית זו הוגשה כמיקשה?

השר י. מודעי:

אינני בא בבקורת.

השר א. שרון:

הייתי נותן עצה זו גם לאחרים, אך

להם אני אפילו לא רוצה להתייחס. לו

היית מזרז את העברת החשמל למקומות אלה, זה אולי היה הרבה יותר

חשוב מאשר אלף הסוגיות שמטרידות אותך. לו היה מישהו אחר -

שאינני רוצה להתייחס אליו - דואג לכך שיקום מפעל תעשייתי אחד

במקום, התרומה הייתה יותר גדולה מכל דבר אחר. למה להתחיל

לנבזר באיזה מקום - אינני יודע. כל אחד יעשה בתחומו מה שמוטל

עליו. עד היום מה קורה כאשר בונים כביש בשומרון? מכספי מי

בונים את הכביש? מכספי החתישבות ולא מכספי מע"צ. את כביש

חוצה-שומרון בונים מכספי ההתישבות. כך שאני מציע, שכל אחד

יעשה בתחומו את המוטל עליו, במקום להתחיל לנבזר אם יש 3-4

מקומות, מתוך 24, שאינם בטוחים. מקומות אלה עוד מחייבים בדיקה.

אני יודע, שעושים מאמצים ענקיים לבדוק את הדברים, יש צוות קטן

לצורך זה. אך האם זה צריך למנוע הגשת חיק, כי המצב הקרקעי

ב-3 מקומות הוא בספק? אדרבא, הייתי רוצה שמשרד הבריאות יוודא

שבתפוח יהיו אחות ורופא.

השר א. שוסטק:

מוודאים.

הח"מ מ. בגין:

רשוח הדיבור היא בידי שר האנרגיה.

השר א. שוסטק:

אין שבוע שאנו לא מטפלים בזה.

חשר א. שרון:

אך עדיין אין אחות ורופא.

רה"מ מ. בגין:

חן לחבר, אשר קיבל את רשות הדיבור,
להתבטא.

חשר י. מודעי:

לגבי צורת הדיון, לדעתי הוא לא מכובד.

אך לגבי תוכנו - אריק, גם מי שבלב

ונפש רוצה לראות התישבות צפופה, לא יסחף אחרי קריאות חגר, כי זו אינה בעיה אישית שלך, אלא של כל אחד בממשלה. זה אינו מספיק שאתה תהיה משוכנע, אלא כולנו צריכים להיות משוכנעים, כדי שלא יהיה לנו אחר כך עוד אלון מורה אחד - ויש ניגודים בתפיסה. אני שמעתי את שר הבטחון והוא הגיש תכנית קוטבית לתכנית זו. מי אתה רוצה שיכריע בין התכניות? אני רוצה לפחות להאמין, שכולם רואים בחתישבות ביהודה ושומרון אלמנט בסחוני-לאומי ממדרגה ראשונה. אני רוצה לקוות, שהתכניות השונות נובע מהבנת הדרך ליישם את הצרכים הללו של מדינת ישראל. גם עכשו מציעים כאן דרך, שאני חושב שאם נלך בה, תתקבל כאן תכנית בעוד שנה. כי אם רוצים לוודא בעלות על הקרקע - ולי יש אינפורמציה, שעד שמוודאים בעלות, הערבים שותלים נטעים וכשגברת פליאה תראה את האיזור נסוע, הרי שגם קרקע שלפני חודש היחה בלתי מעובדת, היום היא כבר מעובדת.

פרופ' י. זמיר:

מתעלמים מזה.

חשר י. מודעי:

אך אחת לא בית משפט. אז נכון שזה

לא היה בצילומי אויר, אך זה שיטען

לבעלות על הקרקע יטען שזוהי זכות עתיקה שלו וחובת ההוכחה תהיה עליך, שזו אינה זכות עתיקה שלו וצילום אויר אינו מספיק. אתה

השר י. מודעי:

יודע שיש הבדל עצום אם השטח הוא ערום או נטוע, אפילו שהוא ניטע רק אתמול. לכן, בעוד אנו נחנכה ונעשה מיפוי של יהודה ושומרון, יוצרו עובדות בשטח ולא אתפלא אם קרקע ממשלתית חצטמ"ק.

לכן, לדעתי, אם 20 מקומות מחוץ 24 שהגיש אריק, הם דבר מבוסס - וזה אינו על דעת אריק בלבד או צוות שהוא הקים, אלא על דעת הגורמים הקובעים את המצב המשפטי במדינת ישראל, אז יש על מה לדון. אך אם זה אינו כך - על מה נדון? אריק אומר, ש-20 נקודות הן מעל לכל ספק והיועץ המשפטי אומר, שאיננו יודע. אז נדון ב-20 נקודות אלה? הרי לא נוכל להתקדם כך.

השר א. שרון:

מישהו ביקש לדון בזה?

השר י. מודעי:

מבקשים לדון בתכנית שלמה לשנה ואני מבין, שהתכנית אינה הכריכה של החבורה, אלא התוכן שלה. יכול להיות, שאין דחיפות, ומבחינה מסוימת, אני אפילו רואה טעם לפגם בדחיפות. כל אחד יכול לומר מה שיאמר על ההשלכות השונות של פסק הדין של אלון מורה. אין לי ספק, שהמשמעות המשפטית של פסק הדין היא בדיוק כפי שניסח אותה היועץ המשפטי. יכול להיות, שלפסק הדין אין השלכות עובדתיות, אך דבר אחד כולם יודעים - יש לו השלכות פסיכולוגיות ולא חשוב מהי המשמעות המשפטית המדויקת שלו. המתישבים התחילו לחשוש לא רק למקומות עתידיים שהם מבקשים להתישב בהם, אלא גם למקומות שבהם הם כבר יושבים.

חשר ז. המר:

גם אנשי כפר עציון נחזקים.

חשר י. מודעי:

וזהו האלמנט היחיד היוצר דחיפות.

מה שלא נבדק שנתיים, יבדק עכשו בשבוע?

אז הדחיפות היא אך ורק זו. ופה אני שואל לתבונה - האם זה נכון שאנו נצא באיזו שהיא בדיקה מזורזת ובדרך הטבע לא יסודית, רק כדי שאנו נוכל להרביע את הצד הפסיכולוגי, לא העובדתי? החשובה שלי היא, לדאבוני, לא - כי כך פעלנו בעבר ואני לא יוכל לומר שתוצאות היו תוצאות. הראיה היא, שהיום מבקשים לדעת את הבעלות על הקרקעות ולא לפני שנה או שנתיים. היום מבקשים להקים צוות משפטנים ופעולה מזורזת. אז המר אומר, שכאשר נחקל בעובדה, עולה המחשבה.

חשר א. שרון:

אפילו אם היינו בודקים מאה פעמים,

יש כל הסיכון, שכאשר אתה עולה על

קרקע, יהיה מיד בג"צ. לפעמים מפסידים ולפעמים זוכים. כאשר

מדובר על צוות משפטנים - וזה בהחלט יכול להיות צוות של היועץ

המשפטי - מדובר על מציאת דרך איך לשחרר את מעשה ההתישבות מהגרזן הזו.

חשר י. מודעי:

מדוע אתה חושב שמותר לך להכנס לדברי?

אתה מבקש לאפשר לך לדבר ולא לקרוע לך

את חוט המחשבה.

חשר י. בורג:

הוא חושב, שאצלך החוט יותר עבה.

השר י. מודעי:

ברור, שגם לתכלית שאחה עכשו מדבר

עליה, יש גם קצת מחשבה מראש. הייתי

אומר, שהכלל שזבולון השמיע כאן מתאים לבעל חיים על ארבע. אנו

לא חשבנו מראש, שמישהו יכול להתנגד שישבו על קרקע שלו, או שמישהו

ימצא עילה להתנגד שישבו על קרקע פרטית? היום הענין דוחק לנו?

אני, כמובן, מסכים עם הצעת החלטה

הראשונה שהציע נסים, אך לגבי היחד - ואני אומר את הדברים בהרבה

כאב - אם לא נעצור את הקצב, לא נשתלט על הדברים, אלא הם ישתלטו

עלינו ויכל להיות, שבעוד שבוע, לאחד שישוב זה ימוקם במקומו

החשוב - ואני מקוה, שזה אפשרי - יכול להיות שאנו צריכים לגייס

אח מרבית האמצעים והכוחות כדי לפתור את הבעיה, אך לא בלחץ של

היכולת שלנו להשתמש בסמכותנו. להיפך, כמו שפסק הדין יעודד

להגיש בג"צים, אז פעולה מואצת היום תעודד ליצור עובדות. ואני

יודע את הכאב, אך דוקא מי שחרד לאינטרס שלו, הוא זה שמוכרח

לומר שצריך להכניס בענין זה שיטה, כי אחרת לעולם לא נסיים

את הפרשה או נסיים אותה בצורה טראגית.

אני כבר רואה סימנים של יהודים

ההולכים לגויים לחוות דעה. זה לא מפריע שבפני בית משפט ישראלי,

שני יהודים מכובדים ביותר, לכל אחד יש דעה אחרת - ואני אומר,

שזה כמעט לגופו של ענין - אך זה שיהודים הולכים אצל הגויים

ונוקטים שם עמדות? ואנו מזמינים את זה.

זו כמובן אינה הצעת החלטה, אך אני

כמעט חייתי אומר, שדוקא בגלל הדחיפות, צריך פסק זמן בשאלה הגדולה

של התכנית. פסק הזמן מחייב לא לבדוק את כל הקרקעות ביהודה

ושומרון, כי אחרת לא ניגש לשום תכנית אפילו לא בעוד שנה.

השר י. מודעי:

צריך להתחיל מתוכנית שתובא לשולחן זה, אך לבדוק אותה, מבחינה משפטית, קרקעית ובטחונית, לפני שהיא תובא לשולחן. אפשר שתובאנה שתי דעות. שר החקלאות יאמר, שחיוניות כל נקודה ואילו שר הבטחון יאמר, שחיוניות שתי נקודות, אז הממשלה תצטרך להכריע. אם שני גנדלים אינם יכולים להתאים ביניהם תפיסה בטחונית, אז אין ברירה.

לכן, אדוני רה"מ, לדעתי אנו צריכים לצאת משיבה זו רק עם הטלת אחריות; ואני לבסוף שואל את עצמי - הרי יש ועדת שרים, שמכוחה נעשתה פעולה. אני יודע, שנעשתה פעולה כמעט רק ע"י איש אחד ובכל זאת יש ועדת שרים.

מי האיש?

השר א. שרון:

אתה. אתה עשית את ההתישבויות הללו.

השר י. מודעי:

אלה היו החלטות ממשלה.

השר א. שרון:

אני מדבר על ביצוע.

השר י. מודעי:

אלה דברים חיוביים.

רה"מ מ. בגין:

האם באמת ועדת שרים צריכה, כל הזמן, להיות נשענת, בפעולה אדמיניסטרטיבית, על שולחן הממשלה? בדיקת בעלות על הקרקע זו פעולה אדמיניסטרטיבית, זו אינה החלטה מדינית או כלכלית. עוד מעט אהיה חמה לשם מה בכלל מקימים ועדות שרים. אפילו לא לבדיקה? אפילו לא פרלמינרית?

(המשך הדברים ושמה ל.ד.)

השר י. מודעי

(עד באן רשמה ז.ח. מכאן ל.ד.)

אינני מבין, להביא לשולחן הממשלה כדי שהממשלה תקבל החלטה, כדי שיעשו בדיקות של הקרקעות, פרוש הדבר, כדי שהיועץ המשפטי יתן עוד משפטן או משפטנים, ושזה עניין בעל עדיפות עליונה - לזה אנו מסכימים.

אז, לאט לאט אני מתחיל לגלות פנים אחרות בדיונים, במספר נושאים. לכן, מבלי שאני נכנס יותר מדי ושומע את קריאות הביניים, אני מציע לממשלה, לא לקבל היום שום החלטה (לבר מהצעתו של השר ניסים), שום סיכום, אלא תבקש את ועדת השרים שחביא לנו משהו מושלם כדי שאפשר יהיה להתייחס אליו.

השר ש. חמיר : שר החקלאות לא היה, כאשר היועץ

המשפטי דיבר וביקש שינמק

את דבריו נגד המערכת המשפטית.

השר א. שרון : חזקה עלי שדברי היועץ המשפטי,

שאני מעריך אותו מאוד, הגיעו

אלי בשלמותם, ואם הוא יבקש, אני מוכן לנמק זאת. לא הייתי רוצה שתחשוב, שר המשפטים, כי אני מתעלם מהדברים שאתם אומרים, אדם יכול לשבת בחדר הסמוך ולשמוע כל מילה ומילה.

זה קשה.

רח"מ מ. בגין :

הייתי רוצה, ברשותך ראש הממשלה,

השר א. שרון :

מאחר ושר המשפטים העלה את הנושא

של דברי בישיבה הקודמת, אם באמת היועץ המשפטי רוצה שאומר

מה לפי דעתי קרה לנו, אני מוכן בשתי מילים לומר זאת.
לפי דעתי, ארבעה דברים הביאו לאי-הצלחתנו בבג"צ האחרון שהיה:
דבר ראשון, שהייתי מגדיר אותו כלא נוח לממשלה, הוא מעורבות גוש אמונים במהלך המשפט.
זו הייתה טעות, וטעות מיותרת והיה בין הדברים שתרמו לאי ההצלחה.

הדבר השני שתרם, לדעתי, וזה ענין שבלט מאוד בדברי כבוד השופט העליון מר ויתקון, אלו ניגודי הדעות בין הרמטכ"ל שביקש להגיש תצהיר, לבין שר הבטחון. בהחלט הייתה התייחסות רצינית לנושא, שמצד אחד היה תצהיר של הרמטכ"ל, ומצד שני הייתה אמירה של שר הבטחון ואמירות שלא יכלו להיות חסויות בפני בית המשפט.

הדבר השלישי - התצהיר שמסר

מזכיר הממשלה. ושוב, זה לא ענין אישי, אבל זו הייתה טעות ממדרגה ראשונה. וזו גם טעות הפרקליטות להגיש תצהיר לבית המשפט שלפניו עומדת הדילמה העיקרית - האם השיקול היה צבאי, או שמא הייתה זו פעולה שנעשתה כתוצאה מלחץ כזה או אחר של גוף כזה או אחר. זו הייתה אחת ההחלטות המכריעות, ומרגע שאנו מביאים את החלטת ועדת השרים לענייני בטחון ומכאן מתחילים את הנושא, ברור שהטעון שלנו, של שיקול בטחוני מוקדם, בעצם מעורער לחלוטין.

מה כן אפשר היה לעשות? לדעתי,

בנושא זה, אפשר היה להביא שורה של דברים נוספים: ראשית, הענין לא החל בארוע ההוא. מח-23 לאוקטובר 1977 קיימת החלטה של ועדת השרים להתנחלויות (ואני מציע לפנות למזכירות הממשלה ולבקש את

השר א. שרון

ההחלטה. אני מוכן לתת את מספרה) שמדברת על חיישנות במחנה
חורון, ויש שם דברים שהם כן חיוביים לבג"צ ודברים שהם לא חיוביים
לבג"צ.

השר י. בורג :

מורטום
זה לא היה עוזר הרבה במשפט, זה פרט.

השר א. שרון :

אבל זה לא

התחיל בכך. יש תיק שנקרא "קריית שכם", זה ששר הבטחון קיבל
אותו או לא קיבל אותו, זו שאלה אחרת. התיק הוא ממאי 1972 והוא
הוצא ב-4 עותקים, אחד נמצא בפיקוד מרכז, אחד במשרד הבטחון,
אחד בממשל הצבאי, ויש עוד עותק. דרך אגב, האלוף זאבי פנה
אל מר בך, שאני מאוד מעריך אותו, ואמר לו כי יש תיק כזה. חשיבותו
של התיק, אם הוא כן נתקבל או לא נתקבל, היא בעובדה שעוד בשנת
1972 דנו בנושא וחשיבותו מסיבות בטחון, ויש שם 3 נימוקים
בטחוניים, שאנו לא טענו אותם, שהם מעניינים מאוד, אך לא
אמרם אותם כרגע. אני מוכן להעביר לכם את החומר שהאלוף זאבי
העביר לי. יש שם שלושה נימוקים בטחוניים שונים מאלה שהעלאנו,
ולדעתי כבדי משקל. (ודרך אגב, ב-1972 גוש אמונים עוד לא היה
קיים.)

אבל לא די בכך - לוא היו

שומעים מה שאמר בשנת 1968 אלוף פיקוד המרכז, שהציע חכנית
להקמת ישוב בכל הרכס המשתרע מהכפר בית פוריק אל מחנה חורון,
ונימק זאת בשורה של נימוקים בטחוניים, הדבר חזה, לפי דעתי,
מן הדין היה שישמע, ביחוד שאנו עומדים בפני הדעה שההחלטה כולה

התחילה בכך שאנשי גוש אמונים הפגינו על הכביש. אבל ב-1972 גוש אמונים עדיין לא היה קיים. וב-1968 כבר דנו כרעיון כזה. וזה לא מצב שגוש אמונים בקי בכל שביל ביהודה ושומרון (הגם שרבים מהם בקיאים היום כבר בכל דרך ושביל), בי כשהיה נסיון העליה הראשון לאלון-מורה ב-1974, אנשי אלון-מורה הלכו למקום הזה - ואני הייתי אז יחד איתם, הייתי אז חבר כנסת, ואז הם לא הכירו עדיין את השטה, מי שהכיר אותו, הייתי אני - והם הלכו למקום הזה, אדוני ראש הממשלה, כי זה אחד משלושת המקומות ביהודה ושומרון, שלגביהם היתה תכנית להקים שם קריות יהודיות. המקומות האלה היו :

1. קרית שכם.
2. אזור בית-אל.
3. אזור הברון (קרית - ארבע כבר היתה קיימת).

זו הסיבה שהם הלכו למקום

הזה. כלומר, העניין לא התחיל בהפגנה שהיתה על הכביש.

עכשיו, אני רוצה לגעת בגורמים

הבאים, כאשר מנהלים משפט (וזה לא לעיתונות, אתה עוסק בעיתונות) לדעתי, מן הדין לבדוק את כל הפרטים. אני רוצה לתת דוגמא של עמידה יוצאת מן הכלל של הפרקליטות במקרה אתר שהיה, וזה המקרה של מעלה-האדומים ב'. במקרה של מעלה האדומים ב' שלחו את העותרים הבייתה, כי ביניהם היו אנשים שלא היו להם כל קרקעות. כאשר אני פניתי למשרד הטאבו כשכמ - וזה לקח לי בדיוק שעה ורבע כדי לקבל את שמות כל העותרים - הלכתי לספרי האחוזה ומצאתי שמתוך 17 העותרים, 3 אינם בכלל בעלי קרקעות במקום. וליחר במחון

השר א. שרון

הלכתי ולקחתי נוסח רישום משם, ושם, בין התובעות, מופיעה אישה אחת בשם חמדה חמד רואג'בה, שהיא הגישה תביעה ל-25,581 מ"ר. ביקשתי לראות מה קורה איתה. התברר שב-1975 היא מכרה את החלקה הזו לאנשים אחרים שאינם עותרים (ויש לי את רשימת האנשים שלהם היא מכרה) כלל. כמו כן התברר לי שגם מוחמד מחמוד וואקאת אינו בעל קרקע.

היועה"מ י. זמיר :

אולי אתה יודע מי מוסר את רשימת הבעלות והבעלים על הקרקע?

השר א. שרון :

בממשל הצבאי יש אדם בשם יחזקאל, ממנו ניהן לקבל זאת.

היועה"מ י. זמיר :

ואיך אנחנו קיבלנו? ביקשנו וקיבלנו מהאנשים שלך.

השר א. שרון :

אתם לא ביקשתם.

היועה"מ י. זמיר :

מי חממונה על הרכוש הממשלתי ביהודה ושומרון?

השר א. שרון :

כשלא קיבלתם יכולתם ללחוץ.

היועה"מ י. זמיר :

קיבלנו.

השר א. שרון :

נניח שאותה גברת יש לה קרקע במקום, חמדה חמד רואג'בה,

השר א. שרון

הגישה חביעה על 25.581 מ"ר, כמה מתוך השטח הזה נמצא בתוך השטח התפוס? אם נבדוק זאת נמצא שמתוך ה-25.581 מ"ר, קצת פחות מ-7 דונם נמצא בתום השטח התפוס.

היועה"מ י. זמיר : אנו יודעים זאת, מה זה משנה?

השר א. שרון : אני אגיד לך מה זה משנה ?

אני הייתי מהאחרונים שבתלמידך.

לא מהמבריקים, אבל למדתי דבר אחד : על מה נכשלנו פה, נכשלנו כי היינו בלתי אמינים. אבל אם על אותה עותרת אשר באה וטוענת לקרקע היינו אומרים : "על מה היא טוענת, הרי אין לה בכלל קרקע?", או לגבי מחמוד וואקת היינו אומרים כי אין לו בכלל קרקע, וגם לשלישי אין שטח פה, זה נושא של ערעור אמינות.

השר ש. תמיר : אפשר לשאול שאלה?

השר א. שרון : מיד, בסוף המשפט. אני אומר

רק דבר כזה : אני הרי יודע

מה יקרה מייד בחוץ. אני בא ואומר כי כמו כל חברי הממשלה אני יודע שצריך להקפיד על ביצוע החלטת בית המשפט, אני לא בא לערער על כך, אבל כאשר ניהלו את הנושא הזה, היתה שורה של דברים שעליהם היה צריך להקפיד. יש קרקעות שהם בכלל לא בתוך שטח התפיסה.

השר ש. תמיר : אבל בישיבה הקודמת אמרת כי

היו גילויים מדהימים. עכשיו

מנית ארבעה : התערבות גוש אמונים, ניגודי הדעות שבין הרמטכ"ל לשר הבטחון, הצהיר מזכיר הממשלה - כל אלה בתובים בפסק הדין ואינם

השר ש. תמיר

מדהימים. עכשיו, הבאת את הדבר הרביעי ואמרת כי אחד משבעה-עשר לא נבדקו. הלקוחות של משרד המשפטים היו צה"ל ומשרד החקלאות. את המיידע על העותרים קיבלנו ממשרדך. על אותה בדיקה שאתה מדבר עליה, היה מופקד משרד החקלאות.

השר א. שרון :

הייתי מגדיר את הדברים שאמרת כהכי-רחוקים מהאמת.

השר ש. תמיר :

אני מצטער, קיבלנו את המיידע ממשרד החקלאות.

השר א. שרון :

לא קיבלת מיידע אחד. אני מאוד מעריך את מו בכ, אבל אלה הם דברים שאתם הולכים ולוקחים ישירות מהטבו.

אבל עוד לא גמרנו. כולם אומרים

כי הזעקה היא על כך שמדובר בקרקע פרטית. אם נסתכל על המפה, זו המפה שהיתה בידכם. הוספתי במפה זו את השטח הצהוב שהוא שטח התפיסה והשטח האדום זה שטח הישוב. זה לגמרי מקרי שחלק לא יושב בתוך השטח שנתפס. הסימנים הכחולים אלה הם נשואי העתירות, ומתברר ש-20% מהם אינם בכלל בתוך השטח התפוס. מה שמטריד אותנו הוא שאין לנו קרקע מדינה שם, אבל מתברר שחלקה אחת בתוך השטח הנמצא כאן היא אדמת נפקדים. ז"א, כשמדובר באדמת נפקדים, זו כבר לא קרקע פרטית. למה זה חשוב? כי בית המשפט נזקק לעתירות הפונים אליו ואיננו נזקק לעתירות אלה שאינם פונים אליו. ומשישנו שטח שהוא שטח של אדמת נפקדים, היה צריך לבוא ולומר כי יש שטה שהוא בבעלות המדינה היום. כל עוד אין עותר, הוא בבעלות המדינה.

השר א. שרון

אחם יכולים לזהות למה אין עותרים, ואני יכול להסביר לכם כי הקרקע הזו כולה היא לא של הכפר רוג'ייב, אלא של הכפר השני, של הכפר עורתא. אלה הם שני דברים, שאם היינו שמים דגש עליהם, יכול להיות שהיינו מצליחים. יכול להיות שלא.

אני האחרון שאטען טענה נגד המערכת המשפטית. חזרתי ושיבחתי אותה בכל הזדמנות, במשך כל השנים. אני חושב שבמקרה זה יכולנו לצאת יותר טוב, בעיקר בדבר אחד, בנושא האמינות.

עכשיו, שמעתי את דברי עזר לפני כמה ימים, ואני רוצה לומר לכם....

השר א. שוסטק : אם זו האמת שהם לא היו עותרים, אז מה אפשר לעשות להם?

השר ש. תמיר : אפשר להאשים את האשה בשבועת שקר.

היועץ"מ י. זמיר : שר החקלאות אמר את דבריו, כפי

שאמר, בכל הכבוד. אני חושב,

שאם הוא באמת היה מתייחס למערכת המשפטית עם הכבוד הראוי לה, אם הוא חושב שמהו לא תקין, הוא היה צריך להרים אלי טלפון ולשאול את דעתי, כפי שהדבר נעשה במקרים אחרים. מאחר ולא עשית זאת, נגרם נזק למערכת שאותה אתה כל כך מכבד.

אני מבין שאותם גילויים מדהימים

ששר החקלאות התכוון אליהם, לא היו מכוונים לממשלה, אלא לפרקליטות.

שר החקלאות מנה ארבעה : ראשית - התערבות גוש אמונים - האם
שר החקלאות מטיל זאת גם על הפרקליטות?

השר א. שרון : אני מתאר לעצמי שלא יעצתם

להם להתערב.

היועה"מ י. זמיר : באשר לניגודי הרעות בין
הרמטכ"ל ושר הבטחון - אני מבין
שגם את זה שר החקלאות לא מייחס לפרקליטות?

לא.

השר א. שרון :

היועה"מ י. זמיר :

אם כן, נותרו עוד שני דברים.
האחד מהם - תצהיר מזכיר הממשלה.
אנו העלאנו את הטעון שלנו של השיקולים הבטחוניים. אבל בית המשפט
במקום לחקור את הרמטכ"ל, הציג לו שאלות ובשאלון זה שאל מפורשות
לגבי מה שהיה בממשלה. כאשר ביקש בית המשפט תצהיר של הרמטכ"ל,
הרמטכ"ל השיב על כל העניינים חוץ מאשר על מה שהיה בממשלה, כי
הוא אמר שמה שהיה בממשלה זה לא ענינו. לכן, על-מנת שחנתן חשובה
בענין זה, הלכנו למזכיר הממשלה כדי שיאמר מה היה בממשלה. אז
אפשר, תאורטית, לסלף מידע, אבל לעולם לא עשינו זאת ולא נעשה
זאת. וכל צעד בענין הזה היה בתאום מלא עם ראש הממשלה. לומר
שזה מידע מדהים - משמע שהיינו צריכים להציג בפני בג"צ מידע
לא נכון, וזאת, עם כל הכבוד, איננו מוכנים לעשות.

הדבר האחרון נוגע לבדיקת שמות

והבעלות שלהם. ראשית כל, כשאנו מכינים תשובה לבית המשפט, אנו חייים מפי האנשים שמחמצאים בנושא. בענין זה, זו המערכת הצבאית, היא הממונה על הרכוש הממשלתי ביהודה ושומרון ואיש מנהל מקרקעי ישראל ששמו מר נהרי.

השר א. שרון : אם אני צריך לקבל חומר, אפילו

מאדם שאני סומך עליו, אני בודק זאת. למשל, את המפה הזו לא ביקשתם. אילו הייתם מבקשים, הייתם יודעים שיש שם קרקעות מדינה.

היועה"מ י. זמיר : אנו ידענו כי לגבי אדם אחד

יש סימן שאלה, ושחלק מהחלקות של חלק מהעותרים נמצאות בפנים וחלק בחוץ. כל זה לא שינה לבג"צ, כי לבג"צ מספיק שיש דונם אחד של עותר בשטח. אם היינו באים לבג"צ עם הטענה ש-3 מתוך ה-17 אינם עותרים, הוא היה מלגלג עלינו. זה ענין של טקטיקה משפטית. אם אתה יודע שאין טעם לטעון טענה, אתה לא טוען. כך שלא הדברים מדהימים, הטענות שלך מדהימות.

השר א. שרון : אני רוצה לומר, בהמשך להרבה

דברים שנאמרו כאן היום, אולי עוד משפט אחד. בהמשך לדברי היועץ המשפטי, אני חושב, שכשנגשים למשפט על נושא כל כך קריטי, כל נקודה, כל דבר שעלול לערער את אמינות העותרים, צריך להיות מובא. אבל גמרנו נקודה זו.

לפני כן ל. דרוקר.

מכאן - מיחקה יפה.

רה"ט מ. בגין:

גם על זה ישנם חילוקי-דעות, ואנשים מומחים

מייצגים אותם.

השר א. שרון:

אגיד את דעתי בקשר למה שהוגדר כאן - מה המטרה

העיקרית שלנו. המטרה העיקרית שלנו, בעיני,

היא קיום הציונות וקיום המדינה. ואחד הדברים העיקריים בקיום הציונות והמדינה היא שמירת ההתיישבות הקיימת והמשך ההתיישבות, ולא שמירת כסאות השרים.

השר ע. ויצמן:

מאה אחוז.

השר א. שרון:

בעיני הממשלה, זו שבה מאמין אני - לדעתי

היא צריכה להמשיך לחנכן את גמר הקדנציה והקדנציה

הבאה ואני מאחל לה הרבה קדנציות. אבל מטרתנו אינה שמירת הממשלה וכסאות מכובדים של השרים, למרות ששוב להיות שר. אני אומר לכם ששוב להיות שר.

השר ע. ויצמן:

טוב להיות גם בפרקליטות.

השר א. שרון:

אבל לא זו המטרה שלנו. מטרתנו היא הרבה התיישבות

וקיום המדינה. ההתיישבות היחה במאה השנים

האחרונות הדגל המרכזי של הציונות וזה בעיני הדבר העיקרי.

אני רוצה לומר בצורה ברורה דברים שאמרחי בועדת

חוץ ובטחון: אנו לא יודעים איך יהיו ההתפתחויות הפוליטיות ואם בעוד

שנתיים וחודש תיבחר ממשלה זו מחדש. אנו מקווים שכן, אבל איננו יודעים.

אני רוצה לומר דבר אחד: נטלנו עלינו אחריות גדולה מאד ביושבנו אלפי

אנשים ביהודה ושומרון; אלפי אנשים יושבנו שם. התיישבות זו שהקטנו שם -

על החשתיית שישנה- היא בחיחוליה, היא צועדת צעדיה הראשונים, וזו תהיה

השר א. שרון:

הטרנדיה הגדולה ביותר אם אנו ^{לא תחבסם} כחום שנתיים ימים לא נימצא במצב, שההתייבשות ביהודה ושוטרון ועזה ^{פחות} בבקעה וברמת הגולן, שם אני קצת/חושש,

כי לגבי המקומות ההם יש קונצנזוס לאומי - לפחות היה בעבר

- אבל במקומות בהם אין קונצנזוס לאומי וממשלה זו היא שחשבה על כך - לפי דעת, בכל השהייה והיפוס בחיזוק ההתייבשות, בהשלמת המקומות החסרים - אנו מסכנים בזה אלפי אנשים, שאנו היינו אלה שהבאנו לכך שהם יתייבשו במקום.

במצב הנוכחי שנוצר אני רוצה לוטר זאת לממשלה -

ואיני פסימיסט מטבעי, חאמינו לי ויצא לי כבר בחיי לעבור את המבחנים

הקשים ביותר ובאמת הכי-קשים שאפשר להעלות על הדעת ואני מעולם לא

איבדתי את הבטחון העצמי, כאשר הכל נראה היה לי כזה, שאי-אפשר כבר

להרים עוד ראש. אינני פאסימיסט. אני מטבעי אופטימיסט ויש לי מספיק התייבשות

בטחון עצמי. אבל אני רוצה לוטר לממשלה במלוא האחריות:

לא חתקיים בבקעה, ביהודה ושוטרון ובמקומות הללו; היא לא חתקיים משום

סיבות פסיכולוגיות ודוגמא לכך היא הדוגמא של סגן שר הבטחון - מושב גתית.

מבין המושבים בבקעה או במדרגה (כפי שאנו קוראים לזה) מבחינת המצב הכלכלי

של מושב זה שהוא החזק ביותר. זה מושב רציני ויש שם בתים. עומרים שם

ארבעים בתים בנויים ואנשים אינם באים לשם מסיבות פסיכולוגיות. זה לא

המצב של בקעות - זה מצב אחד לגמרי שם. זה מושב חזק מאד והמספר שם נוצר

מסיבות פסיכולוגיות ולא מסיבות/מעשיות של קשיים שהולכים וגוברים.

אני הייתי בתחילת הישיבה זה שאמר, שאם אין כוונה

לקבל החלטות - אין טעם לדון בזה. זה נאמר בחשבה לדברי עזר.

אבל אני/רוצה לוטר רק זאת, שאין ערך, שום ערך להבטחות כלליות בענין

ההתייבשות. יש ערך לדבר אחד בלבד, כאשר מקבלים החלטה קונקרטית - אם היא

כבר בוצעה או עומקים בזה בשלבי יישור שטח, או בשלב של תכנון, או יחד עם

השר א. שרון:

הצבא בשלב של איתור מקום מדויק שיהלום כל הצרכים. זה כבר לא חשוב, אלא חשוב השלב בו הדברים מתבצעים ובסופו של דבר ישנה הכרה כללית שהמטשלה ח"מסיד במדיניות ההתיישבותית, בה היא מאמינה ועל בסיסה היא הוקמה. הצהרה בלבד - ערכה כקליפת השום. אנשים מאמינים כאשר הם רואים דברים בשטח - סים וצינור; רק אז מאמינים בדברים אלה.

אנ/רצה להעלות נושא נוסף: הזמן העומד לרשותנו.

שטחתי לשמוע הן את הודעות מדאח והן את הודעות הד"ר חאליל ומעבר לכל - את הודעותיו של הד"ר בורג. אני שמחתי על כך ואינני יודע אם זה יהיה וסתי - אם במאי או ביוני 1980. אבל בכל מקרה - אנו מדברים כאן ואני מסתמך על דברי הד"ר בורג וסופך על דבריו. אנו מחקרבים לנושא האוטונומיה. ואני רוצה לומר למשטלה ואני יכול להצביע על כל אחד מהמקומות שהקמנו כאן - ככל שעובר הזמן, קשה יותר ויותר להקים ישוב חדש. על כן - לא חשוב כרגע אם בגתית יש 15 משפחות ולא חשוב אם במקום פלוני יש 27 משפחות בלבד ואם במקום שלישי יש 17 משפחות אחרות. אבל המקום קיים. הוא על המפה ויש אליך דרך ויש שם סים. יש שם גן ילדים ויש לו שם והוא מוכר וידוע. הוא קיים. לפתחו ולעשותו ישוב גדול - זה הרבה יותר קל מאשר להקיסו מחדש. הרי היה במשטלה זו ויכוח מהתחלה, והיום לקחתי את שתי החוברות - החכולה של משרד הבטחון והחובת הכתומה, צבע החפוז - של ועדת השרים להתיישבות.

השר ע. ויצמן: זה חפוז שיצא מהקיוסק שלך.

השר א. שרון: אני מוכן להשוות זאת ופרט לארבע-חמש נקודות -

אין הבדל. זו אותה חוברת.

השר ס. נסים: יש משהו לפני 5/4 נקודות אלה.

השר א. שרון: לא אשאיר אותך ללא חשובה, השר נסים.

רבותי, היה ויכוח ואני רוצה שוב, אם אפשר, לקש

השר א. שרון:

שוב חשומת לב חברי הממשלה לספה המוכרת: היה ויכוח אם לקחת את אזור קרני-שומרון ולבסס אותו בגוש חזק ואחר-כך ללכת ולבסס גוש אחר חזק. דעתי היתה שאנחנו נחליט לפרוס את השלד ההתישבותי כולו; בגלל קוצר הזמן ראיתי את שעון החול הפוליטי מתרוקן והולך. בינתיים מה קרה מעשיה? - פרסנו את השלד ועתה ניחן לחזק את הגושים. על כן, בנושאים אלה - אני טענתי שקרני שומרון ה' - אני מציע שתהיה בגוש קרני-שומרון, כלומר: בעצם אין כאן ויכוח. אני רוצה להדגיש, שלולא עשינו מה שעשינו ולא היינו מזדרזים כפי שהזדרזנו ולמשל - להקים את אריאל - לא היינו נאבקים על קרקע אלא על הקטת המקום.

בחולדות הציונות לא היתה לי זכות להיסנות על הזרם שהקים את הממשלה הזאת, לומר - בראיה הסטורית, אבל אני בא סזרם שזו היתה גישתו במשך עשרות שנים והדרך הזאת, מבלי לזלזל בדרך אחרת - הוכיחה את עצמה ואם כי עשתה גם טעויות גדולות, הרי בתחום זה, לפחות, הוכיחה את עצמה. על כן יש חשיבות לקבל החלטות ויכול להיות שבשטח חהיה רק דרך ומשטחים לבניה ואולי רק מגדל פורח אחד. אבל אני רוצה לומר לכם, שפרום-הגולן ברמת-הגולן הוקמה עם מגדל פורח, שהכיסוי שלה היה - מקום ריכוז לבקר פורי גטוש שייתפס. היה מקום שקראו לו דרורה. זה היה מזרחית לאגם החולה. ישב שם קיבוץ אייל, שהיום יושב הוא בקלקיליה. במשך שנים היה שם מגדל אחד בלבד. יצא לי לשרת לא אחת במיקוד צפון ושקלתי פחות מאשר עתה. כאשר הייתי עולה על המגדל הפורח הזה - כולו היה מתנועע. אבל הוא גרם לכך שהחזקנו בשטח שם. כלומר - לפי דעתי יש כאן דברים -

כל הרעיון של המצפורים בגליל - זה אותו רעיון.

השר ז. המר:

כל זה בנוי על אותה תפיסה.

השר א. שרון:

בקשר לקרקעות מדינה: יש כאן אי-בהירות גדולה

בכל הנוגע לקרקעות המדינה. אנו יכולים לומר בסובה רק לגבי מקומות

השר א. שרון:

שהיה בהם הסדר קרקעות. על מקום אחר - אי אפשר לוטר, מרט לנפת ג'נין וחלק קטן בנפת שכם - לא היה הסדר קרקעות ביו"ש. גם בארץ אין עוד הסדר קרקעות. אזור באר-טוביה - רק לפני שלושה חרשים הסתיים בו הסדר הקרקעות. זאת אומרת, שזו פעולה שנושא בדיקת הקרקעות אינו נותן בה בסחון מלא, אלא אינדיקציה. אבל כאן צריכה להינתן האינדיקציה.

אני יודע שאני צריך לסיים, אדוני ראש-הממשלה, אבל חן לי פריבילגיה זו לוטר כמה דברים, כי זה נושא מסובך, רגיש שמעבר לזה - אם ממשלה זו תחקיים או לאו.

על כן, בהלכנו לקבל החלטה - אם לעלות על דבר שקוראים לו קרקע מדינה או קרקע בלתי-מוסדרת - זו יותר הערכת סיכויים - אם יש במקום זה סיכוי לעמוד או אין לנו סיכוי לעמוד מול חביעות שיהיו.

המצב שנוצר היום, לפי דעתי - הולך ומחריף את העניין ואני חושך בדברי השר בורג על הצורך בקביעה של איזו דרך לסציאת מוצא מהמבך המשפטי שנקלענו לתוכו וללא כל רצון - לא לפגוע במסכות המשפטיות ולא בבית-המשפט הגבוה לצדק ולא בשום דבר ושמעתי אתמול קריאת-חגר בכנס של הפסכת עורכי-דין, שאני|סאר מעריך אותו (את האיש שקרא את קריאת החגר) אבל צריך למצוא דרך ולא יעזור לנו הדבר, מוכרחים למצוא דרך ולהתגבר על נושא זה, שאפשר יהיה לקיים את ההתייבבות ולפתח אותה. סגן שר הבטחון דיבר דברים רבים על הרחבת ^{דרושים} הישובים. רבותי, לזה אמצעים כספיים ולא החלטות ערטילאיות. צריך לוטר בדיוק כמה נחוץ היום לקבל ישוב, כדי שיעשה מה שסגן שר הבטחון אמר שצריך לעשות.

רה"ט ס. בנין: אל תגיד זאת היום, אלא כאשר תעלה אותו ואז

תגיד.

השר א. שרון:

אם רוצים לבנות - צריך שיהיו משאבים כספיים.

אם מכריזים על חסמים אלף דירות - ביקשתי לקחת סתור

זה 5000 בלבד ולבנות אותן ביו"ש. זה מה שצריך לעשות. צריך להחליט

על אמצעים כספיים.

דבר נוסף: ההתישבות אינה מכשול לשלום. בשום

פנים ואופן לא. אני חושב שיש לבצע את ההתישבות עתה, בהקדם, כל עוד לכולנו

יש ענין בהמשך התהליך. אני חושב שיהיה ענין גם בהמשך התהליך אחר-כך

וזה גם בעקבות שיחות עם סדאט והביקור במצרים ולפי דעתי - למצרים

יש ענין בהמשך התהליך השלום. אבל בידינו היום עוד נכסים רציניים

וצריך היום מוקדם ככל האפשר לקבוע זאת ומה שיותר מוקדם וזו לא

תהיה פגיעה בתהליך השלום. אבל צריך לדבר על כך גלויות ולהציג גלויות את

התכנית.

בשיחה שלי, כאשר היה כאן קארטר וואנס, שטראוס

וגם בשיחה עם סדאט הסברתי למה ומה המניעים שלנו ולמה אנו עושים זאת

ומה עומדים אנו לעשות בעתיד. צריך לומר את הדברים בצורה גלויה, וזה

הרבה יותר טוב לעשות כך, ולהגיד שזו התכנית שלנו וזאת עומדים אנו

לבצע. זה אינו מכשול בתהליך השלום. ישנם דברים שאנשים מבינים אותם.

יש דברים שעליהם צריך לעמוד.

לא אומר דברים, בפי שאמר זאן סגן שר הבטחון

ואינני חושב שצריך לעשות כאן היום את הדבר הזה. אמנם, לא שר הבטחון

אמר זאת אלא סגנו, אבל יש ביניהם חלוקת חפיקים ואילו היה לי סגן -

הייתי גם כן מחלק אתו... אני לא הייתי מציע לחלק כאן ציונים, וכולנו

מדברים על התישבות, אם מישהו עשה טוב או רע והקים סגדלים פורחים או

לא פורחים באויר. אני יכול לקום ולעמוד ולנתח את הפריסה הצבאית, אבל

אינני רוצה לעשות זאת. אני מציע לכולנו הצעה חברית - שלא לחלק ציונים -

אם כן או לא יודע אני לעשות התישבות, וגם אני איני רוצה לעשות

בן ביחס לנושא הצבאי.

השר א. שרון:

הבעיה אינה בעיית העתקת אלון-סורה. זו לא הבעיה. יש לפנינו כאן בעיה רחבה מאד ומקפת מאד ועליה צריך לקבל החלטה ואולי אם יתאפשר - אוסר דבר אחד ואבקש לקבל זאת ברוח הברי טובה, עד כמה שאפשרי הדבר.

עשיתי עבודת מחקר קטנה: לקחתי את הספר הלבן, שזה המסמך שהוא לדראון-עולם בלב כולנו. זה מסמך שהפך למאבק שאתה עסדת בראשו, אדוני ראש-הממשלה ושאלנו עמדנו בראשו - למאבק הכי קשה. עיינתי בו, למדתי אותו על נספחיו ופקודת הקרקעות שבו ואני סוכר לומר, שאילו היה בידינו היום - כל מה שיש בו - לא הייתה לנו בעיה. אני יכול להקריא קטעים שלמים מסמו, למשל: אנו יכולים להחזיר את היהודים לחברון, לפי הספר הלבן. ואין לנו בעיה בהפקעת קרקעות.

השר ע. ויצמן: זה יפה מאד מה שאתה אוסר ואניא גם עדות הדור

שלי בפני הועדה.

השר א. שרון: מסמך זה הוא מסמך שהוא לדראון-עולם בלב כולנו, לעולם, לעולם.

השר ע. ויצמן: הצרה היא שחלק מהאנשים שעומקים בנושא זה - לפעמים מתיחסים לממשלה כמו לממשלה הבריטית. לא אני.

השר ע. ויצמן: אינני מתכוון אליך. אפשר לצעוק לה, בוז ולזרוק בה אבנים ולעשות לה מהומות.

השר א. שרון: מיום כהונת הממשלה - לא חקפתי אותה. היו לי חילוקי-דעות עם שרים לא אחת, הוחקפתי רבות, אך לא חקפתי אותה אף פעם. בימים הכי קשים, כאשר צריך היה לעשות החלטות קשות יותר - אני הייתי אצל ראש-הממשלה בסוף 1976 ואמרתי לראש-הממשלה כבר אז: אם הישובים בפתחת רפיח יהיו מכשול - אני אוסר לך: אל תתעקש על ענין זה.

השר א. שרון:

והודעתי זאת, כי אינני מסיל אחריות על אחרים. אני רוצה לומר את הדברים האלה.

השר ש. חסיד:

והאמריקאים שמעו את דבריך בטלפון.

השר א. שרון:

האמריקאים שמעו ואני מציע שתגיש נגדי חביעה על כך. מה שהם שמעו מפיו, שמואל חסיד - אני אספר לך.

השר ש. חסיד:

חסידך, אל תזרוק מלים. אני חושב שהיה לא-אחראי לטלפן ולומר זאת, מאשר האמריקאים שומעים את הדברים. כי הם ידעו שארץ שרון מסכים ואז אפשר להתגבר בלחץ.

רה"ט ס. בגין:

לא נכנסנו שם לשום לחץ.

השר א. שרון:

אתה לא יודע איך אמרתי זאת. בעניני אחריות-לאומית אתה אחד האחרונים מהם אלמד.

השר ש. חסיד:

יפה. בשבילי זו חעודת-כבוד.

השר א. שרון:

חבל שהעלית נושא זה.

רה"ט ס. בגין:

לא יחכן הדבר, רבותי.

השר א. שרון:

חבל שתיקח דיון רציני ותהפוך אותו לדבר בלתי-רציני.

השר ש. חסיד:

אתה הופך את המסשלה כולה לדבר בלתי-רציני.

אל תזרוק מלים, לא יהיה כאן סנוולוג. התחל

בדברים מדהימים ואתה מתקדם.

השר א. שרון:

הצגתי כאן דברים מדהימים היום וחבל שחברי-

מסשלה במקום לראות את הנושא בכללותו, שזו בעיה מאד

קשה ומורכבת - מוצאים כאן אפשרות לעסוק במה שכרגע ראינו. הסברתי ואמרתי:

מסשלה זו עמדה בקשיים ובמצבים קשים מאד. בחשובה לעזר אמרתי: מעולם

השר א. שרון:

לא הקשיתי על המסשלה, על החלטות שלה. יש דברים שאני מאמין בהם. ועל אלה אני נאבק וזו זכותי להאבק. מסשלה זו קבעה לעצמה זכותה להחליט בכל מקום והיא קבלה החלטה שעליה לבצע אותה. לא באתי לבקש החלטה קונקרטית. לא מדובר בדבר שהוא קטע מתוך הענין כולו. יש בעיה כוללת שאותה צריך לפתור על ההיבטים החוקיים שלה, ועל ההיבטים החקציביים שלה ועל ההיבטים של הפוטנציאל הקיים.

וכל זאת - חוץ כיבוד החלטות מסשלה וכו'. ולפי דעתי צריך לעשות. אין אפשרות לקבל החלטות למקוטעים.

רה"ט מ. בגין: יש לי בקשה לחברים שנרשמו - לתת רק לד"ר בורג להעיר הערה, כי סוכרם אנו לסכם.

השר י. בורג: אני מצטער על שהצעתי לבקש ארכה של ששים יום לא קבלה חגיגה. לכן, אנקש לא להצביע על כך, אלא ראש-המסשלה יחליט, אם הדבר ייראה לו. ב. בועדה שהציע השר נסים - יהיה שר החינוך ולא שר הפנים.

אוסר משהו בנוגע לאי-הבנות על-ידי שר המספטים, והיועץ המספטי. אני מבין את רגישותם. אנחנו יכולים וצריכים לסמוך על היועץ המספטי ולא יכול משרד ללכת עם היועץ המספטי לבג"ץ ולנהל מספטים. ומה עוד - כאשר המסשלה לא מדברת בקול אחד. אין זאת אוסרת שחמיר זה במקום אורים/וחוסים. אבל אני מקבל את הפרות. לא אמרתי שאסור ששר המספטים יענה, אלא אמרתי ואני מציע שהוא שיצביע על כך שהיה ועדה מיוחדת על יסוד החלטת המסשלה. הועדה הזאת, לא אני מקים אותה ולא הצעתי שנות לחברי/הועדה, אלא אם אתה רוצה עם היועץ המספטי לעשות זאת - בבקשה. ומדוע החלטת מסשלה בנושא זה - כדי להדגיש רצון

השר י. בורג:

המסמלה בהתנחלות ולהדגיש את חשיבות הענין ואת הדחיפות של הענין. על כן, כל משרד - יש לו אלף ועדות לאיקס ענינים. אנו/רואים בענין ההתנחלות והכשלון שהיה לנו במקצת - דבר חשוב והמסמלה מדגישה את חשיבות הדבר בזה, שהיא מבקשת להקים צוות, שבמיוחד ובדחיפות יראה את ההגדרה - מה זה בטחון ומה כלול בזה ומה לעשות דרך חתימה. תקום ועדה על יסוד החלטת-מסמלה ואנו חייבים זאת לנו ולנושא ואבקש להצביע בענין זה; ולא אני אקים את הענין, אלא שר המספטים. אבל זה ענין אחר.

השר ע. ויצמן: מדוע צריכה להיות ועדה?

רה"מ ס. בגין: יכול להיות צוות.

השר ז. המר: מעיר הערות אחדות בהמשך לדיון: אני מבקש

בכמה דברים, בהקשר להחלטות היום -

א. שלא תהיה ישיבה זו רק מעין סועדון לדיונים,

כלומר: שאתה דן ואין קשר בין מה שאתה דן ובין מה שמבצע אתה ומה שמגיע

להכרעה וכיוון. כלומר - שלא תהיה זו רק מסמלה שחיה מבעיה לבעיה

ומהחלטה להחלטה. בנושא זה אסור לנו הדבר. אסור שבגלל דברים צדדיים שנקלעו

לויכוח - לא נחליט יחד - מה שצריך להחליט ונדע היכן עומדים אנו.

אסור בגלל דברים אולי צדדיים, שקיימים הם,

שבשטח הדברים לא יתבצעו כפי שצריך. כי כולנו פועלים משום-מה לא

בשיחוף פעולה ובאותו תיאום וקצב בנושא שלדעת כל הנוכחים הוא מהחשובים

שיש לנו.

על כן, הבעיה בעיני היא לא איך לסיים ישיבה זו

איך שהוא בשלום, אלא איך לצאת מהענין בחיים. איך בחיים יתממשו

הדברים, איך סחר בבוקר זה נותן לנו איזה שהוא סגוף לעקוף בעיה

ולנצל אותה כדי ליצור מצב בו רוצים אנו ולא לומר שוב שיש "למרוח"

את הדברים.

השר ז. השר:

זאת אומרת לא לעשות דבר שלא מביא לכיוון

של איזו תוצאה שהיא.

התשובה העיקרית בעקבות דיון זה צריכה, קודם-כל,

להיות לעצמנו. על כן, אני אומר שאסור, למשל, שיחקבל שיסנה סתירה בין
הדברים ועל כך דיבר עזר. דבר חשוב הוא שיהיה ברור כי חוקפים אותנו
שכך מסבירים זאת ואם חושבים שזה כך - אזי הממשלה צריכה לומר מה
דעתה בעניין: יש דעה כאילו ישנה סתירה בין מי שרוצה שלום עם
מצרים ועם ארצות-ערב לבין מה שעושים אנו בהתנחלותנו ביהודה, שומרון
ועזה.

השר ע. ויצמן: מליחה, אני אמרתי על איזה דגשים צריך לעמוד

ומתי. החיים בנויים מדגשים.

השר ז. השר: בממשלה? - אגיע לכך מיד. אני רוצה שהממשלה

חדע, והיה נדמה לי גם שכאשר החלטנו על הליכה
סרחיקה-לכת ובזריזות רבה יותר, אבל קבלנו שנלך בחנאים שנקבעו בהליכה
לשלום עם מצרים וחשבנו שמבחינה בטחונית הם נכונים, הייתי אומר
שמבחינה קרקעית הלכנו בויתור מקסימלי. חשבנו שאיננו יכולים להגיע לאותו
מצב מסיבות אידיאולוגיות, בטחוניות ומעשיות במסך. כלומר - זה דבר שאם
יתברר פתאום שלא בהחלטה, אלא בכרסום ומעשה בפועל ובחששות - נעמוד כפי
שנעמוד - אזי מה שגמרתי שם זה קיים ואל נעשה עתה כלום, כי זה מרגיז
ויוצר בעיה או אי-שלום. ואז יש כאן בעיה ואז צריכה הממשלה לקבוע.
נכון שהממשלה לא יכולה להרים את כל הדגלים -
כספית, שכלית וביצועית. נכון שכל זה אינו קיים על דגל אחד. אם תעשה יותר
החישבות ביו"ש - זה אינו פותר עדיין בעיות כלכליות של המדינה.

השר ע. ויצמן: או בטחונית, תקציבית.

השר ז. חם:

כאזרח אזרחי ולא איש-צבא אני מרגיש שאם יהודים

לא ישבו שם, הלחץ הפוליטי עלינו יהיה כזה, שתנאי

הבטחון שלנו יהיו קשים מאד, הרבה יותר קשים.

אינני אומר שנקודה מסויימת על הכביש זה משהו.

אבל באופן חפיסתי אני חושב, שגם בטחונות - יש מטרות לאומיות של

ישובנו שם, כלומר - מחוץ מאבק העם על המעמד שלנו ביו"ש - אבל זה

לא עוזר לנו כלכלית. אם נישב שם סיליון איש - איני בטוח שדרך ניצן

אחד אתה מעלה כל הניצוצות. ישנה גם מחלוקת במשק בחלקים גדולים בציבור.

אבל מטעלה זו שמה בפניה כמה יעדים.

המשך הישיבה רשמה ז.חם.

(עד כאן רשמה מ.י. - מכאן ז.ח.)

השר ז. המר:

ממשלה זו הציבה לעצמה כמה יעדים

והיא צריכה לקבוע אם היעד הזה

הוא רציני ומה משמעותו. במשך שנתיים היינו עסוקים ביעד אחר

חשוב ואולי עוד מעט, הממשלה תהיה עסוקה ביעד אחר חשוב. בס"ה,

אתה יכול לעבור מיעד חשוב אחד ליעד חשוב שני ובלי מודע, לא

לגעת ביעד חשוב שלישי.

השר ע. ויצמן:

אני חושב, שעשינו הרבה במשך שנתיים.

רה"מ מ. בגין:

אינני רוצה לזרז אותך.

השר ז. המר:

אני אזרז את עצמי.

רה"מ מ. בגין:

אני עוד צריך לומר כמה דברים. אני

כל הזמן מקשיב.

השר ז. המר:

אני יודע, שאין סבלנות בממשלה, אך

זה יעלה לנו בהרבה יותר עצבים, אם

לא נגיע לפתרון נכון. יש בעיה כלכלית, שהממשלה רואה אותה

כיעד חשוב וכלפי האומה, הממשלה חייבת לפתור בעיה זו. אז עכשו

אנו מדברים על רה-ארגון בממשלה. אני חושב, ששלום הוא יעד חשוב.

אני חושב, שחינוך הוא יעד חשוב. אך נושא ההתישבות ביהודה ושומרון

יש לראות בו יעד חשוב, בעיקר בגלל לוח הזמנים הדוחק ושנה זו

היא שנה חשובה, אלא אם משהו יאמר לי, שאין הבדל בין שנה זו לשנה

הבאה מבחינת ההתישבות ביהודה ושומרון. בחינוך, אין הבדל.

השר ז. המר:

אריק תמיד אומר לחברי הממשלה, שצריך לקחת אוטובוס, לנסוע ולראות את הישובים והמתישבים. אני בטוח, שכולם רואים זאת, אך העניין שהזכיר מודעי, חוסר הבטחון של המתישבים, הוא דבר נוראי. אני תמהתי לראות מתישבים בגוש עציון, שלגביו יש לכאורה קונצנזוס לאומי, כשהם חוששים מה יהיה עליהם. לדוגמא, אם ועדת השרים לענייני בטחון החליטה על גבעת החרסינה, הרי שאם תושבי קרית ארבע אינם רואים את הטרקטורים עובדים שם, הם טוענים שזו סתם החלטה. כל אחד מבין ורואה את הפעולות הנעשות בירושלים - וזה לא רק מפני שירושלים היא עיר קודשנו - ובאיזה שהוא מקום, אדם היושב ברמת אשכול אינו מודאג שמחר יפנו אותו, כי הוא רואה את המאסות הגדולות שנעשות בירושלים. אני, היושב בתל-אביב, מטביר למתישב באלון מורה, שלא מורידים את הישוב, אלא מעבירים אותו ממקום למקום. אך הוא היושב במקום ונדמה לי, שהכל מתחיל אצלו להתערער וחובת הממשלה היא להסיר ממנו את חוסר הבטחון, אם אמנם היא רוצה במתנחלים. יש אנשים בארץ החושבים, שהממשלה אינה רוצה בהתנחלות, אלא היא עושה זאת בעל כורחה. שואלים את המתנחלים: מניין אתם יודעים שהממשלה בכלל רוצה שתבואו להתנחל ביהודה ושומרון.

לפיכך, על הממשלה להחליט שזה נושא חשוב, אשר צריך לדעת מה מקומו וזה מחייב תיאום בין זרועות הממשלה, כמו משרדי החקלאות, הבטחון, המשפטים ומשרדים אחרים. צריכה להיות ממש דבקות לפעול בנושא זה. אינני רוצה לומר שעשייתי הרבה, אך אני חושב, שבנושא החינוך ביהודה ושומרון השתדלתי הרבה, כדי שאריק לא יצטרך להתעסק בזה.

יש שם מערכת יפה.

השר מ. נסים:

השר ז. המר:

היא לא באה מהשמיים, אלא מממשלה זו.

עדיין אין שם, למשל, תעשיה מספיקה.

לכן אני אומר, שיש צורך באדמה, כסף, כבישים וכדו'. כביש זה דבר מפתח כדי שמתישב יוכל להרגיש בטחון להיות במקום. על כל הדברים האלה, הממשלה יכולה לעבוד באופן שלא ירגיז את המצרים או האמריקאים. וכי מישו חושב שאנו לגמרי בלתי תלויים? נדמה לי, שבבטחון השתדלנו לפתח שיטה, שאמנם יש לנו חלוח, אך יש לנו גם מקסימום של עצמנו. לא עשינו זאת בכל השטחים, ועדיין לא עשינו זאת בהתישבות.

לכן, אם נחליט שיש ועדה של 4 איש,

לדעתי לא עשינו ולא כלום. אני לא רוצה להיות חבר בוועדה, אם זו כל ההחלטה. זו לא החלטה שתפתור את הבעיה. אינני אומר שכרוע חייבים להחליט, אך אי אפשר למשוך זאת הרבה זמן.

לפיכך, בנושא זה צריכות להיות קשורות

הנקודות הבאות: קודם כל, יש לקבוע אם ההתנחלות היא יעד לאומי. יש לקבוע מהו המיקום. יש לבצע אח פסק הדין כלשונו וכרוחו. חשבתי בתחילה, שאפשר להקים במקום מחנה צבאי, אך כשאמרו לי שהדבר נוגד את רוח פסק הדין, אינני מציע זאת. אך הממשלה צריכה לקבוע באופן חד-משמעי - ובעיני, יש לכך חשיבות גדולה מהרבה בחינות, לעשות זאת לפני הפינוי - את מעמד הישובים שהוקמו ויוקמו ביהודה ושומרון, מבחינה משפטית וקרקעית, מתוך התפיסה שלא מדובר בקרקע פרטית, אלא אם כן יהיה משהו חריג.

יש להחליט על חכנית ההתישבות שלנו

ולומר לעצמנו: זוהי התפיסה הבטחונית-ההתישבותית שלנו. צריך להחליט על כך עכשו, לפני החלטה כוללת.

השר ז. המר:

דבר אחרון, מה אומרים ציפורי ועזר? הם אומרים, יש לנו קרקע, אך כסף לא ניתן. קשה לומר לי את מה שאני עומד לומר, אך בכל זאת אומר. אני רץ הרבה זמן לקבל 80 מיליון ל"י לבתי ספר ביהודה ושומרון ואין כסף. מצד שני, אני קורא שועדת הכספים של הכנסת החליטה על חלוקה של מאות מיליוני לירות למוסדות מסוימים; ואני שואל - היכן היה התכנון שלנו, אם בעינינו ההתנחלות ביהודה ושומרון היא חשובה. מה זה נקרא שהממשלה מושלת? פירוש הדבר, גם בחוכמה. אז באיזה שהוא מקום צריך שתהיה יד ריכוזית. יכול להיות, שהיו משכנעים את ועדת הכספים שחלוקת כספים לבתי ספר ביהודה ושומרון היא יותר חשובה.

לכן, יש ללוות החלטה זו בהחלטה על נתינת אמצעים. אם מקטינים את עוגת ההוצאות הציבוריות - ואני בעד זה - יש כאן לכאורה סתירה, אך מצד אחד אתה יכול לתת כאן מיליארדים ומצד שני, אתה לא יכול לבנות בישובים; ואין ברירה, בגלל הדחיפות שיש בשנה זו, אלא להחליט שאתה מקציב כך וכך, כדי שמעלה אדומים וקרני שומרון תהיינה מלאות. נכון שאולי יהיה רעש בחוץ. אינני יודע מה היה בשיחות בין שר החקלאות ושר הבטחון, אך צריך לבוא הנה עם תכנית ולהביא לה את האמצעים לשנה הקרובה ואז - מעז יכול לצאת מתוק.

רה"מ מ. בגין:

אני מבקש, קודם כל, לשכנע את שר הפנים, שהיום לא ידרוש להעמיד למניין את שתי הצעותיו - ואסביר נימוקי: ראשית, באשר לבקשה להארכה...

השר י. בורג:

ביקשתי לא להצביע.

רה"מ מ. בגין:

באשר לבקשה להאריך את הזמן מ-30

ל-60 יום, קודם כל צריך לקבוע את

מקום ההתנחלות החדש וכשהוא יקבע, לא מהנמנע שיהיה צורך להגיש בקשה כזאת ואז היועץ המשפטי ישקול אם באמת רצוי, חשוב וגם בעל סיכוי להגיש בקשה כזאת.

השר י. בורג:

מקובל עלי.

רה"מ מ. בגין:

אך לו היינו מגישים היום בקשה להארכה,

כשעדיין אין לנו מקום זה, הדבר היה

נראה כאילו אנו רוצים סתם להאריך את המועד וזו היתה נקראת התחמקות. אני שמח, ששר הפנים מסכים לכך.

הוא בודאי גם יסכים לכך, שלא נבחר

צוות משפטיים. מבחינה זו, צודקים שר המשפטים והיועץ המשפטי

לממשלה, שכאילו אנו אומרים: נבחר צוות משפטי מיוחד, שיטפל בסוגיה

מיוחדת. אם יש רצון בצוות משפטי מיוחד, אשר יטפל בסוגיה

מיוחדת, זה לגיטימי לגמרי, אך צריך להסמיך את שר המשפטים להקים צוות זה.

השר י. בורג:

לזה התכוונתי.

רה"מ מ. בגין:

אך אני מבקש שניתן הסמכה כזאת לשר

המשפטים, רק לאחר ביצוע פסק הדין.

אם נקבל החלטה כזאת לפני כן, שוב עלול הדבר להתפרש, כאילו לצוות משפטיים זה יש קייס מיוחד, להגיש הצעת חוק זו או אחרת וטרואקטיבית, ומכל מקום, לפעל לקראת אי-ביצוע פסק הדין.

(המשך הדברים רשמה ל.ד.)

(עד כאן רשמה ז.ת. מכאן ל.ד.)

השר ז. המר :

אני לא הבינתי מדוע, אם אנו

אומרים : "נושא אלון-מורה לא

יידון בשום מקום, פסק הדין יבוצע", מדוע צוות המשפטנים צריך לפעול רק אחרי זה?

השר ש. תמיר :

יש יועץ משפטי ושר משפטים, וכפי

שאמרתי, אנו לא פועלים בחלל ריק,

גם אנו נועצים באחרים.

רה"מ מ. בגין :

אני מסביר. הרי העניין איננו

של 3 שבועות. אם נסמך את

שר המשפטים להקים צוות משפטנים, נבדוק את כל הסוגיות...

השר ש. תמיר :

אם מותר לי, ראש הממשלה, היועץ

המשפטי לממשלה נועץ לא רק

במשפטנים שלו, אלא גם שומע אנשים בתחום האקדמאי ומומחים אחרים.

הוא יתן חוות דעת לממשלה לאחר שיוועץ עם כל מי שיראה לנכון ויבחן

את כל ההבטים ההתיישבותיים ביהודה ושומרון, ללא קשר לפסק הדין.

אני חושב שזה יכול להניח את דעת שר הפנים.

רה"מ מ. בגין :

אני חושב שזו פשרה, זה לגמרי

יקרע מעל פסק הדין.

אבל עלינו לקבל היום סיכום אחד מעשי, שבלעדיו אי אפשר. רבותי,

הזמן חולף. נחנו לממשלה 30 יום. מאז חלפו 8 ימים ואנו חייבים

לבצע את פסק הדין. אינני חושב שלעניין הזה צריך לזמן שוב את

הממשלה. היום היה לנו דיון יסודי מאוד במצב ההתנחלויות. אבל

את פסק הדין מוכרחים לבצע. לכנס עוד פעם ישיבת ממשלה, זה לא יתכן.

רה"מ מ. בגין

לכן אני מציע שאנו היום נקים ועדה שתקבע את הנקודה. יש הצעות לא ברורות עד תום. צריך לקבל עד ראשית השבוע עוד אינפורמציה.

השר א. שוסטק : מדוע שלא נסמך את ראש הממשלה

להקים ועדה?

השר מ. ניסים : ראש הממשלה יוועץ עם מי שהוא

ירצה.

השר ש. ארליך : אני מציע שזה יהיה בוועדת השרים

לבטחון.

השר ע. ויצמן : אני חושב שכדאי שתחליט בעצמך.

השר מ. ניסים : אני רוצה להציע : להסמך את

ראש הממשלה לקבוע את המקום,

והוא יוועץ במי שהוא רוצה.

רה"מ מ. בגין : חסלה לי מאוד, זו לא הצעה טובה

לקבוע שראש הממשלה צריך לקבוע

את המקום.

השר ש. חמיר : לכל הדעות, גם על פי מסק הדין,

בכל הנושא הזה יש צד בטחוני,

אז שועדת השרים לעניני בטחון תקבע את הענין.

רה"מ מ. בגין :

ובכן, הממשלה מסמיכה את ועדת

השרים לענייני בטחון, שחקבע בשבוע

הבא את מקום ההתנחלות החדש בשומרון. את כל שאר הסיכומים נקבל בישיבה הבאה.

השר א. שרון :

מאחר ואני אינני רואה את הנושא

כנתח בפני עצמו, אז לוא היו

מציעים ועדה מיוחדת והיו מציעים אותי כחבר בה, הייתי מודיע שלא

אהיה חבר בוועדה כזו. אבל מאחר ואני חבר בוועדת השרים לענייני

בטחון, אני רוצה לומר בצורה ברורה כי לא אשתתף בדיון ועדת השרים

לבטחון שתדון בנושא הספציפי הזה של העתקת אלון-מורה ממקום אחד

למקום שני. אלא אם כן ועדה זו תדון במכלול הבעיות כפי שהוצעו

ע"י הד"ר בורג, השר ז. המר ואחרים. אני רואה כמאוד לא טוב את

הנסיון להוציא דבר זה מתוך הדברים האחרים. אני לא אשתתף בדיון

זה, אלא אם הוא יהיה כולל.

רה"מ מ. בגין :

יהיה דיון כולל, אני הודעתי, אבל

בממשלה ו לא בוועדת השרים לענייני

בטחון.

השר א. שרון :

אז אני אשתתף בדיון בממשלה ולא

בדיון בוועדת השרים לענייני בטחון.

רה"מ מ. בגין :

פה דרושה החלטה. לזמן שוב פעם

ישיבת ממשלה, אי אפשר.

השר ז. המר :

ראש הממשלה, אני חושב שאנו

מחליטים היום החלטה לא נכונה.

השר ז. המר

יכול להיות שנעשה פעולות ונצליח, אבל אני חושב שאנו הולכים בדרך לא נכונה, שממנה יתפרש בחוץ כי אנו החלטנו להוריד את אלון-מורה ושום דבר נוסף.

השר י. בורג :

תסלח לי, יש החלטה של ראש

הממשלה על דיון כולל בממשלה .

השר ז. המר :

אני חושב שקבלת החלטה בצורה כזו,

יהיה דבר רע מאוד. לי לא

יהיה כח להטביר זאת לעצמי ולחברים בתנועה. כלומר, להטביר שהממשלה החליטה החלטה שאין לה שום משמעות בנוסף. זו החלטה לא טובה ואני מסתייג ממנה.

רח"מ מ. בגין :

אנו החלטנו בישיבה הקודמת,

כי בישיבת ממשלה זו תדון

תכנית ההתנחלויות ועמדנו לעשות זאת. מה אפשר לעשות אם החברים ע"י הדיון הכולל נטלו את כל הזמן? אם אתם רוצים, אני יכול לפתוח בדיון זה ביום א' הקרוב, או באחת הישיבות הקרובות ביותר. בין החלטה זו לבין החלטה על דיון בתכנית ההתנחלויות אין שום סתירה, ואנו היום מוכרחים לפתור את הבעיה שלפנינו.

השר ז. המר :

אני מציע לבצע את פסק הדין,

אבל בו בזמן לבצע פעולות שאינן

סותרות אותו.

השר ע. ויצמן :

יהיה על זה דיון.

השר ש. תמיר :

אמרה כי לא איכפת לך לחכות

עוד כמה ימים.

השר ז. המר :

לא מדובר על ימים.

השר מ. ניסים :

אני חושב שהיום, אנו הגענו לחקר

מהות הבעיה כפי שלא עשינו זאת

מעולם. זו בוודאי תמורה חשובה. הדברים שהועלו כאן ע"י כמה

מהחברים, יש בהם הרבה צדק. אבל כדי לקבל החלטה איפה להתנחל

ביהודה ושומרון, צריך לעשות בדיקה מוקדמת. השר מודעי שאל -

האם ענין הקרקעות נבדק או לא. אני חושב שצריך להטיל על שר

החקלאות והיועץ המשפטי לממשלה לבדוק את נושא הקרקעות ביהודה

ושומרון, לא בממשלה, אלא באותם מקומות.

אני מציע הצעה פורמאלית :

להטיל על שר החקלאות, היועץ המשפטי לממשלה ומפקדת יו"ש, לבדוק

אח נושא הקרקעות, בהקשר ליעדי ההתנחלות וההתיישבות בשנת תש"מ.

בהקדם, תוך חודש ימים, להביא הצעות לממשלה בהקשר ליעדי ההתנחלות

בשנה זו.

רה"מ מ. כגין :

על חכנית ההתנחלויות ששר החקלאות

עמד להרצות עליה, איננו יכולים

לקבל החלטה, כי לא שמענו עליה.

השר ז. המר :

אולי נחליט ביום א' על הכל.

רה"מ מ. כגין :

בואו נחליט שמטילים על ועדת

השרים לענייני בטחון להחליט על

רח"מ מ. בגין

מקום חדש להתנחלות גרעין אלון-מורה בשומרון, בעקבות פסק הדין של הבג"צ. על הועדה יוטל גם לסכם את תכנית ההתנחלות השנתית.

לא!

השר ע. ויצמן :

הממשלה תחליט על כך.

השר ז. המר :

אני חושב, שבדרך כלל, ועדת השרים לענייני בטחון היתה עוסקת

רח"מ מ. בגין :

בזה.

זה נכון, אבל התוצאה היא מקרה אלון-מורה.

השר א. אבוחצירא :

על אלון-מורה היתה החלטה בממשלה.

השר מ. ניסים :

ההצעה הראשונה היתה נכונה. נעמיד אותה להצבעה.

השר ע. ויצמן :

אני מבקש להעיר לדברי שר החינוך: אם אתה לא תוכל להסביר אם תתקבל

השר ש. ארליך :

החלטה כזו, אני לא אוכל להסביר אם תתקבל החלטה נוספת מעבר למה שצריך לבצע את פסק הדין. אם אתה הולך עם אקדח, אז יש גם לאחרים אקדחים. כל החלטה נוספת היום זה בזיון בית-הדין.

האם זה נכון? האם זה בזיון

השר ז. המר :

בית-הדין?

היועץ"מ י. זמיר :

לא.

השר ש. ארליך :

אני תומך בהצעה שלך בלי
ההתנחלויות.

השר ש. תמיר :

אני מבין לרוח שר החינוך, ואפשר

בעוד קצת סבלנות למצוא דרך.

אני מציע שההצעה הראשונה שלך, שועדת השרים לענייני בטחון תחליט
לקבוע את המקום בשומרון שאליו יעבור הישוב אלון-מורה, זו הצעה
אחת. (ענין צוות המשפטנים נדחה לפי הצעת ראש הממשלה).

שנית, ישנה הצעת השר ניסים,

שצוות שבו יושב שר החקלאות, נציגי מפקדת יו"ש והיועץ המשפטי
לממשלה...

השר ע. ויצמן :

מפקדת יו"ש זו לא פונקציה.

השר ש. תמיר :

אז שר הבטחון.

השר א. שרון :

אל תכניס אותי לצוות.

השר ש. תמיר :

אני יכול להציע.

השר א. שרון :

הצעותיך נדחות על הסף.

השר ש. תמיר :

הצוות הזה יכין בדחיפות, שתאר
של המצב לצרכי התיישבות ויעדי

ההתיישבות ביהודה ושומרון, לאור מצב הקרקעות, כדי שהנתונים
החדשים יהיו בידי הממשלה.

זה לא חוסם אפשרות שלישית,

שהממשלה, במידה וראש הממשלה יקבע, תדון ביעדי ההתיישבות. לדעתי

השר ש. תמיר

רצוי לקיים דיון זה כאשר יהיו הנתונים.

השר ז. המר :

אתה מסכים שיבנו מאה אלף דירות
במקומות שישנם?

השר ע. ויצמן :

אפשר, לא צריך להחליט.

השר ז. המר :

צריך להחליט, צריך לזה כסף
ותקציב.

השר ע. ויצמן :

מבחינתי, אני אמרתי כל הזמן
שיש ללכת לקרני שומרון ולמעלה

האדומים .

(מכאן רשמה מ.י.)

138.

סודי ביותר

ח/חש"ם - 1.11.79

לפני כן - ל. דרוקר.

המסך דברי רה"ם מ. בגין:

מכאן - סיחקה יפה.

אני רוצה להזכיר לחברים, שהמטשלה החליטה לקיים

דיון בחכנית ההתנחלות השנתית. אבקש לקיים החלטה זו.

באשר לקביעת ישיבה שחכנית זו - תידון בה,

אני קובע את סדר היום ואני מקבע את הישיבה בה תידון חכנית ההתנחלות השנתית. זה הסיכום.

אנסח זאת שוב:

תיקבע ישיבה-מטשלה בקרוב, בה תידון חכנית

ההתנחלות השנתית של מטשלת ישראל.

מלבד זאת לא מחליטים שום דבר? לא מחליטים

השר ז. הר:

היכן מקימים זאת?

ביחס לוועדת שרים לענייני בטחון - יש פסק דין ואיני

רה"ם מ. בגין:

יכול לא לבצע זאת.

אתה לוקח עליך אחריות למצוא מקום אחר.

השרע. ויצמן:

אתה מסתפק בזה שאתה מחליט לאיזה מקום מחליטים

השר ז. הר:

להעביר? (פונה אל השר ח. לנדאו).

יש הצעה של ראש-המטשלה לסכם את הדיון על חכנית

השר ח. לנדאו:

ההתנחלות לשנת חש"ם.

המטשלה מחליטה ואני מקבע את המועד בקרוב.

רה"ם מ. בגין:

זה משבר אמתי.

השר ז. הר:

ועדת השרים לענייני בטחון מקבע את המקום החדש

רה"ם מ. בגין:

רה"ט ס. בגין:

להתנחלות בשומרון להתנחלות אלון-מורה, בעקבות פסק הדין של בית המשפט הגבוה לצדק.

השר ז. המר: אני אוסר לך, שזו בעיה רצינית.

רה"ט ס. בגין: הממשלה דנה בסוגית ההתנחלות, והחליטה להסמיך

את ועדת השרים לענייני בטחון לעניין זה,

וראש הממשלה יקבע את הישיבה בה תידון תכנית ההתנחלות השנית.

אלה שלושה הסעיפים שנקבעו.

מ ח ל י ט י מ: א. להסמיך את ועדת השרים לענייני בטחון

לקבוע את המקום החדש, בשומרון,

להתנחלות גרעין אלון-מורה בעקבות פסק הדין של בית-הדין הגבוה לצדק.

ב. ראש הממשלה יקבע את המועד לקיום דיון בממשלה בתכנית ההתנחלות

לשנת תש"ם.

הישיבה ננעלה